

PREIĻU NOVADA PAGASTU BIBLIOTĒKU 2023. GADA PĀRSKATS

Saturs

Preiļu novada pagastu bibliotēku gada pārskata kopsavilkums	2
1. Vispārīgs bibliotēku raksturojums	3
2. Finansiālais nodrošinājums	7
3. Materiālā un tehniskā stāvokļa vērtējums	8
4. Personāls	11
5. Pakalpojumu piedāvājums un pieejamība	18
6. Krājums	53
7. Darbs ar bērniem un jauniešiem.....	60
8. Novadpētniecība.....	90
9. Projekti	104
10. Publicitāte.....	108
11. Sadarbības tīkla raksturojums	119
Krājuma koncepcija	126

SAĪSINĀJUMI

PGB – Preiļu Galvenā bibliotēka

PGB struktūrvienības — Preiļu novada publiskās bibliotēkas

BLN — Bērnu literatūras nodaļa

PII – pirmsskolas izglītības iestāde

BIS ALISE — Bibliotēku informācijas sistēma ALISE

SBA — Starpbibliotēku abonements

EUR — eiro

ES — Eiropas Savienība

NVA — Nodarbinātības valsts aģentūra

PMLP — Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde

KM — Kultūras ministrija

LBB — Latvijas Bibliotekāru biedrība

LBB JSS — Latvijas Bibliotekāru biedrības Jauno speciālistu sekcija

LNB — Latvijas Nacionālā bibliotēka

LNB BAC — Latvijas Nacionālās bibliotēkas Bibliotēku attīstības centrs

EDIC — Eiropas Digitālo inovāciju centrs

KISC – Kultūras informācijas sistēmu centrs

VKKF – Valsts kultūrkapitāla fonds

PREIĻU NOVADA PAGASTU BIBLIOTĒKU GADA PĀRSKATA KOPSAVILKUMS

Darba prioritāte

Bibliotēku interešu aizstāvība (vairāk informācijas [10.3.nodalā](#) un [11.4.nodalā](#)), t.sk. piedalīšanās dažādos projektos (vairāk informācijas [9. nodalā](#)) un informācijpratība (vairāk informācijas [5.11.nodalā](#) un [5.12.nodalā](#)).

Jauni pakalpojumi

Bibliotēkas iesaistījās jaunizveidoto konsultatīvo padomju darbā, īstenoja mākslas terapijas nodarbības un digitālo prasmju apmācības iesācējiem, uzsāka gleznošanas pulciņa nodarbības, ieviesa grāmatu mīļotāju klubiņu u.c. (vairāk informācijas [5.2.nodalā](#)).

Nozīmīgi / jauni projekti

Bibliotēkas iesaistījās citu iestāžu organizētajos projektos (vairāk informācijas [9. nodalā](#) un [8.5.nodalā](#)).

Bibliotēku nozares stratēģijā (2023-2027) definēto virzienu un uzdevumu sasaiste ar bibliotēku darbu (6.rīcības virziens. Kvalitatīvu un mūsdienīgu pakalpojumu attīstība)

Bibliotēkas izglītoja savas kopienas (vairāk informācijas [5.8.nodalā](#), [5.11.nodalā](#) un [5.12.nodalā](#)). Bērnu mērķauditorijai pirmoreiz tika piedāvāta programma “Grāmatu starts” u.c. (vairāk informācijas [7.3.nodalā](#) un [7.4.nodalā](#)).

Pielāgotās literatūras pakalpojumi (Bibliotēku nozares stratēģijas 8.rīcības virziens. Bibliotēkas kā kopienas stiprinātājas un ilgtspējīgas attīstības mērķu ieviešanas)

Bibliotēkas nodrošina mūžizglītības iespējas, palīdz tapt ilgtspējīgām kopienām un nodrošina iekļaujošas institūcijas visos līmeņos (vairāk informācijas [1.4.nodalā](#)).

Latviešu Grāmatai 500 norises reģionos (Bibliotēku nozares stratēģijas 8.rīcības virziens)

PGB struktūrvienības rīkoja pasākumus un izstādes par godu norišu ciklam “Latviešu grāmatai 500” un 2023. gada tēmai “Tekstu izplatība senāk un tagad (izdevēji)” (vairāk informācijas [5.9.nodalā](#)).

<https://preili.lv/pasakums/242823/cikls-latviesu-gramatai-500/> un <https://www.gramatai500.lv/post/cikla-latviesu-gramatai-500-aktivitates-preilu-novada-bibliotekas>

1. VISPĀRĪGS BIBLIOTĒKU RAKSTUROJUMS

Preiļu novada publiskās bibliotēkas (turpmāk – PGB struktūrvienības) ir kultūras, informācijas un izglītības iestādes, kuras sniedz pagasta iedzīvotājiem nepieciešamās zināšanas un informāciju, organizē izstādes un kultūras pasākumus, veicina sabiedrības kopīgu attīstību, attīsta un papildina kultūrvidi, sekmē un attīsta mūžizglītības iespējas pagastā.

1.1. ĪSS SITUĀCIJAS APRAKSTS

Preiļu novadā pēc PMLP datiem iedzīvotāju skaits uz 01.01.2024. sastāda 16 490 iedzīvotājus, t.sk. Preiļu pilsētā 6 080 iedzīvotāji (pagastu teritorijās 10 410 iedzīvotāji (t.sk. 1 558 bērni un jaunieši līdz 18. gadiem), iedzīvotāju skaits gada laikā samazinājies par 345 iedzīvotājiem). 2022. gadā Preiļu novadā kopumā bija deklarēti 17 059 iedzīvotāji.

Darbs PGB un PGB struktūrvienību sistēmā norit centralizētajā modelī, kas būtiski atvieglo sadarbību un PGB kā reģiona galvenās bibliotēkas funkciju veikšanu.

Aglonas, Smelteru, Vārkavas bibliotēkām ir ārējie apkalpošanas punkti (skatīt [5.5. nodaļu](#))

Pārskata periodā Preiļu novadā atrodas 11 izglītības iestāžu bibliotēkas:

1. Aglonas vidusskolas bibliotēka;
2. Galēnu pamatskolas bibliotēka;
3. Jāņa Eglīša Preiļu Valsts ģimnāzijas bibliotēka;
4. Pelēču pamatskolas bibliotēka;
5. Preiļu 1.pamatskolas bibliotēka;
6. Preiļu 2. vidusskolas bibliotēka;
7. Riebiņu vidusskolas bibliotēka;
8. Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikuma Struktūrvienības (RTRITS) Preiļi bibliotēka;
9. Aglonas vidusskolas mācību vietas Rušona bibliotēka (pirms tam – Rušonas pamatskola);
10. Salas sākumskolas bibliotēka (pirms tam – Salas pamatskolas bibliotēka);
11. Vārkavas pamatskolas bibliotēka (pirms tam – Vārkavas vidusskolas bibliotēka).

1.2. IZMAIŅAS BIBLIOTĒKU DARBĪBĀ PĀRSKATA PERIODĀ

PGB struktūrvienību skaits samazinājās no 18 uz 17 Preiļu novadā esošajām publiskajām bibliotēkām. Ar 1. jūliju tika likvidēta Līču bibliotēka (Jaunatnes iela 1, Līči, Preiļu pag., Preiļu nov., LV-5301).

- <https://www.preili.lv/lv/jaunums/no-1-julija-slegta-licu-biblioteka>
- https://news.lv/Latgales_Laiks/2023/07/07/preilu-novada-slegta-licu-biblioteka

Kopš 2022. gada 1. janvāra (administratīvi teritoriālās reformas rezultātā, apvienojoties Aglonas, Riebiņu un Vārkavas novadiem), ieviešot centralizēto modeli, par Preiļu Galvenās bibliotēkas struktūrvienībām kļuva 18 Preiļu novadā esošās publiskās bibliotēkas:

1. Aglonas bibliotēka - Daugavpils iela 38, Aglona, Aglonas pag., Preiļu nov., LV-5304;
2. Aizkalnes bibliotēka - Raiņa iela 5, Aizkalne, Aizkalnes pag., Preiļu nov., LV-5305;
3. Ārdavas bibliotēka – “Saieta nams”, Ārdava, Pelēču pag., Preiļu nov., LV-5329;
4. Galēnu bibliotēka - Liepu iela 1, Galēni, Galēnu pag., Preiļu nov., LV-5311;
5. Kastīres bibliotēka - Liepu iela 5A, Kastīre, Rušonas pag., Preiļu nov., LV-5329;
6. **Līču bibliotēka - Jaunatnes iela 1, Līči, Preiļu pag., Preiļu nov., LV-5301;**
LIKVIDĒTA AR 2023. GADA 1. JŪLIJU.
7. Pelēču bibliotēka - Liepu iela 6, Pelēči, Pelēču pag., Preiļu nov., LV-5320;
8. Riebiņu bibliotēka - Saules iela 8B, Riebiņi, Riebiņu pag., Preiļu nov., LV-5326;
9. Rožkalnu bibliotēka - Saules iela 16, Rimicāni, Rožkalnu pag., Preiļu nov., LV-5325;
10. Rušonas bibliotēka - Aglonas iela 3, Aglonas stacija, Rušonas pag., Preiļu nov., LV-5329;
11. Saunas bibliotēka – Brīvības iela 9, Pūkuli, Saunas pag., Preiļu nov., LV-5323;
12. Silajāņu bibliotēka - Miera iela 1, Silajāņi, Silajāņu pag., Preiļu nov., LV-5330;
13. Sīļukalna bibliotēka - Latgales iela 1A-1, Sīļukalns, Sīļukalna pag., Preiļu nov., LV-5331;
14. Smelteru bibliotēka - Smelteru bibliotēka, Smelteri, Saunas pag., Preiļu nov., LV-5326;
15. Stabulnieku bibliotēka - Skolas iela 3, Stabulnieki, Stabulnieku pag., Preiļu nov., LV-5333;
16. Upmalas bibliotēka - Skolas iela 5, Vecvārkava, Upmalas pag., Preiļu nov., LV-5335;
17. Vanagu bibliotēka - Vanagu skola, Vanagi, Upmalas pag., Preiļu nov., LV-5316;
18. Vārkavas bibliotēka - Kovaļevsku iela 4, Vārkava, Vārkavas pag., Preiļu nov., LV-5337.

2023. gadā visas Preiļu novada pašvaldības ēkas (t.sk. bibliotēkas) tika apdrošinātas.

1.3. PĀRSKATA PERIODĀ PAVEIKTAIS NO BIBLIOTĒKAS STRATĒGIJĀ (ATTĪSTĪBAS PLĀNĀ) DEFINĒTAJIEM VIRZIENIEM UN UZDEVUMIEM

PGB struktūrvienības, atbilstoši attīstības plānā definētajam:

- attīstās par mūsdienīgiem kultūras un izglītības centriem, kas sadarbojas ar blakus esošajām pagasta kultūras un pārvaldes iestādēm, kopā veidojot kulturālu, uz zināšanām balstītu sabiedrību;
- rūpējās par kultūrvēsturiskā mantojuma apzināšanu un saglabāšanu, veicot novadpētniecības darbu, veidotas novadpētniecības izstādes un organizēti novadpētniecības pasākumi, papildināts novadpētniecības krājums);
- veica bibliotēkai nepieciešamo iespaiddarbu un citu dokumentu komplektēšanu atbilstoši Preiļu novada attīstības interesēm, jaunieguvumu bibliotekāro apstrādi, iespaiddarbu un citu materiālo vērtību uzskaiti, pievēršot uzmanību krājuma kvalitātes uzlabošanai;

- popularizēja lasītprasmi visās vecuma grupās, uzrunājot apmeklētājus personiski, tika organizētas mākslas, daiļliteratūras un izglītojoša rakstura izstādes, lasītveicināšanas pasākumi, radošās nodarbības u.c. aktivitātes;
- (lielākā daļa) uzsāka darbu pie bibliotēkas tēla popularizēšanas sociālajos tīklos – pavasarī tika izveidoti bibliotēku logo un Facebook konti / lapas (dažām tas jau tika darīts arī pirms tam);
- piedāvāja bezmaksas konsultācijas / apmācības par darbu ar datoru un interneta resursiem, nodrošināja operatīvus un kvalitatīvus vietējās sabiedrības vajadzībām atbilstošus informācijas pakalpojumus, sniedza bibliotekāros, bibliogrāfiskos un informatīvos pakalpojumus lietotājiem;
- nodrošināja valsts un pašvaldību institūciju sagatavotās un publicētās informācijas pieejamību;
- piedalījās novada sabiedriskās un kultūras dzīves norisēs;
- apmeklēja profesionālās pilnveides seminārus /konferences/ kursus gan klātienē, gan tiešsaistē;
- veicināja sabiedrības lasītveicināšanas un informācijpratības uzlabošanu (rūpējās par to lasītāju atgriešanos, kuri pandēmijas ierobežojumu laikā bija mainījuši ieradumus);
- pēc iespējām uzlaboja bibliotēkas materiāli tehnisko stāvokli;
- attīstīja bibliotēku par vietu mūžizglītībai un pašmācībai, atbalstot un nodrošinot iespēju pārveidot un uzlabot dzīvi ar informāciju, jaunām zināšanām un prasmēm, neatkarīgi no cilvēku vecuma, fiziskā, ekonomiskā vai sociālā stāvokļa;
- attīstīja bibliotēku kā nozīmīgu sabiedrības saskarsmes centru ar piekļuvi komunikācijām un tehnoloģijām.

1.4. DARBS ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS MĒRĶU

Kvalitatīva izglītība, mūžizglītības iespējas

Bibliotēkas nodrošināja bezmaksas informācijas pieejamību, daudzveidīgu resursu un pakalpojumu piedāvājumu, lai apmierinātu izglītības, informācijas un personības pilnveides vajadzības, ieskaitot atpūtu un brīvā laika pavadīšanu. Iedzīvotāju e-prasmju pilnveide: bibliotēkā pieejamo informācijas resursu izmantošanas individuālās apmācībās, konsultācijās. E-pakalpojumi interneta vidē: portāls www.latvija.lv; e-grāmatas; e-pasts, internetbanka u.c. (skatīt [5.nodaļu](#) un [7. nodaļu](#)).

Tiek īstenoti KM Bibliotēku nozares stratēģijā 2023 – 2027 nospraustie mērķi:

- mūžizglītības veicināšana un digitālo prasmju attīstīšana;
- bibliotēkas sniedz atbalstu kompetenču izglītībai un caurviju prasmju attīstībai;
- bērnu un jauniešu izglītošana un pozitīvas lingvistiskās attieksmes veidošana;
- literatūras un grāmatniecības popularitātes veicināšana un pieejamības nodrošināšana;
- attīstīt bibliotēkas kā nozīmīgu resursu gudrai un ilgtspējīgai sabiedrības izaugsmei, kas nodrošina Latvijas kultūras mantojuma saglabāšanu un pieejamību, uzlabo sabiedrības rakstpratību un informācijpratību, nodrošina pilsonisko līdzdalību un atbalsta kultūras, izglītības

un zinātnes procesus, veicina radošā potenciāla izmantošanu, sabiedrības saliedētības un noturības nostiprināšanu, nodrošina valsts un pašvaldību pakalpojumu pieejamību sabiedrībai

Sadarbība mērķu īstenošanai

Tika veicināta sadarbības nostiprināšana: ciešāka sadarbība ar esošajiem sadarbības partneriem, pārējām novada bibliotēkām un institūcijām literatūras popularizējošu pasākumu, tematisku pasākumu veidošanā. Bibliotēka turpināja sadarbības aktivitātes ar citām bibliotēkām (skatīt [11. nodaļu](#)).

Ilgspējīgas pilsētas un kopienas

Ilgspējīgu kopienu attīstīšanu veicina bibliotēku sniegtie pakalpojumi:

- droša un draudzīga vide apmeklētājiem;
- novadpētniecības krājums;
- zinošs darbinieks ar izpratni par vietējām vajadzībām;
- bezmaksas informācijas pieejamība un piekļuve ticamiem datiem, pētījumiem un zināšanām;
- piekļuve informācijas un komunikācijas tehnoloģijām – veicina digitālo iekļaušanos, iespēju apgūt dažādas prasmes, kas tālāk veicina inovāciju, radošumu un pasaules zināšanu pieejamību (bibliotēkās pieejams ID karšu lasītājs, kas nodrošina mūsdienīgu pakalpojumu sniegšanu bibliotēkas lietotājiem).

Bibliotēka ir būtisks un uzticams informācijas avots vietējai kopienai un sabiedrībai, kas palīdz apmeklētājiem, dažādām iestādēm un institūcijām jēgpilni sazināties un organizēt, strukturēt un izmantot informāciju, lai veicinātu attīstību (skatīt [5. nodaļu](#)).

Iekļaujošas institūcijas visos līmeņos

Bibliotēkās tiek nodrošināta valsts un pašvaldības pakalpojumu pieejamība (latvija.lv, preili.lv u.c.), kā arī tiek veicināta darbinieka un sabiedrības izpratnes veicināšana par viltus ziņām, nodrošināti medijpratības pasākumi u.c.

1.5. BIBLIOTĒKU AKREDITĀCIJA

PGB struktūrvienību akreditācija pārskata periodā nav notikusi, tā plānojas 2025. gada septembrī.

2. FINANSIĀLAIS NODROŠINĀJUMS

Dati par PGB struktūrvienību izdevumiem vērojami 2.1. tabulā.

2.1. tabula "PGB struktūrvienību izdevumi"

	2021	2022	2023
Izdevumi kopā (EUR)	311 854	289 742	316 694
Darbinieku atalgojums (bruto)	184 257	174 748	190 778
Krājuma komplektēšana	32 945	38 477	38 997

Finansiālais nodrošinājums 2023. gadā atbilda bibliotēkas pamatuzdevumu un pamatfunkciju nodrošināšanai un veikšanai. Finansējums kopumā ir audzis.

Līču bibliotēka, sakarā ar tās likvidēšanu no 01.07.2023., tika finansēta tikai pus gadu (6 mēnešus). Neskatoties uz dažu darbinieku slodžu samazināšanu (skatīt [4.1. nodaļu](#)), darbinieku atalgojums ir audzis, jo darbinieku algas nedaudz tika paaugstinātas.

3. MATERIĀLĀ UN TEHNISKĀ STĀVOKĻA VĒRTĒJUMS

PGB struktūrvienību informāciju tehnoloģiju statistika tiek iesniegta arī informāciju sistēmā kulturaskarte.lv, kuru apkopotā veidā izmanto LNB.

3.1. VEIKTIE UN PLĀNOTIE TELPU UN ĒKU REKONSTRUKCIJAS PROJEKTI UN REMONTDARBI

Aizkalnes bibliotēkā nomainīts grīdas seguma dēļu klājums 12m² platībā abonementa telpā. Nepietiekamas pamatu ventilācijas dēļ grīdas dēļi gar ārsienu bija iztrupējuši. Ar grīdas remontu vairs nevarēja vilcināties, bet remontuzņēmumi drīzus termiņus nesolīja. Tika piesaistīti lietpratīgi amatnieki, kas pašvaldībā strādāja noteiktu dienu skaitu kā GMI pabalsta saņēmēji. Remontdarbu izmaksas sastādīja izdevumi dēļu, impregnēšanas un krāsošanas materiālu iegādei – 509 EUR (skat. 3.1.att.).

3.1.att. Grīdas remonts Aizkalnes bibliotēkā

Ārdavas bibliotēkā tika sakārtota sanitārā telpa (iemontēts klozetpods, nosiltināta ūdens padeve no ārienes), jo bibliotēka tikai 2022. gadā pārcēlās uz jaunajām telpām, kur šādas iespējas nebija. Tam tika iztērēti 350 EUR. Šobrīd bibliotēka apkurināma ar malku, līdz ar to ir ekonomija finansiālajos rādītājos, salīdzinot ar bibliotēkas iepriekšējo atrašanās vietu/ēku, kur apkure bija ar elektriskajiem sildītājiem.

Pelēcu bibliotēkā pārskata periodā tika veikts neliels kosmētiskais remonts – vasarā tika pārkrāsotas 2 sienas pieaugušo nodaļā, kuras laika gaitā bija nobružājušās, jo pie tām stāvēja datori.

Sīļukalna bibliotēkā pavasarī tika nomainītas žalūzijas 370 EUR vērtībā (skat. 3.2. att.)

3.2.att. Sīļukalna bibliotēkas jaunās žalūzijas

Smelteru bibliotēkā tika veikta āra galda un 2 solu krāsošana.

3.2. TELPU PAPLAŠINĀŠANA VAI BIBLIOTĒKU PĀRVIETOŠANA UZ CITĀM TELPĀM

Telpu paplašināšana vai bibliotēku pārvietošana uz citām telpām pārskata periodā nav notikusi.

3.3. JAUNU ĒKU BŪVNIECĪBA

Jaunu ēku būvniecība PGB struktūrvienībām nav paredzēta.

3.4. IEKĀRTAS, APRĪKOJUMS (T. SK. IKT NODROŠINĀJUMS)

Visās PGB struktūrvienībās pieejami ID karšu lasītāji.

2023. gadā PGB struktūrvienības norakstīja un KISC nodeva visu vēl palikušo datortehniku no 2008. gada Latvijas Valsts un Bila un Melindas Geitsu fonda līdzfinansētā publisko bibliotēku attīstības projekta “Trešais Tēva Dēls” (3TD).

Pateicoties Preiļu novada pašvaldības IT daļai pārskata periodā izdevās atjaunot datorus, **Aizkalnes** (2 sistēmbloki), **Sīlukalna** (2 datori un web kamera) un **Smelteru** (līdz ar to ir uzlabojies arī interneta ātrums) bibliotēkās.

Aizkalnes bibliotēka iegādājās web kameru, datora austiņas un paliktņi datorkrēslam.

Kastīres bibliotēka no paredzētajiem budžeta līdzekļiem ir iegādājusies skeneri – *Hp scanjet 2400*, kas darbojas 45 sek/lapa (iepriekšējais skeneris salūza).

Pelēču bibliotēkā gada sākumā tika iegādāts divvietīgais dīvāns, kurš ir novietots bērnu nodaļā un pieaugušo nodaļā tika nodrošināts lasītāju galds.

Riebiņu bibliotēkā lietotāju rīcībā ir brošējamā iekārta, laminētājs, TV, fotoaparāts un projektor ar ekrānu pasākumu rīkošanai. Pēdējo 5 gadu laikā ir nomainīti visi darbinieku datori un printeri.

Bibliotēku rīcībā esošais aprīkojums tiek aktīvi izmantots bibliotēkas procesu veikšanā un pakalpojumu sniegšanā (skatīt 3.1. tabulu).

3.1. tabula “PGB struktūrvienību iekārtas un aprīkojums”

Iekārtas un aprīkojums	Skaits	Piezīmes
Dators	73	50 lietotājiem, 23 darbiniekiem
Multifunkcionālā iekārta	18	
Printeris	13	

Kopēšanas iekārta	2	
Skeneris	3	Aizkalnes, Kastīres un Upmalas bibliotēkās
Projektors un ekrāns	4	Aglonas, Kastīres, Riebiņu un Rušonas bibliotēkās
Planšetdators	2	Riebiņu bibliotēkā
ID karšu lasītājs	17	Iegādāti 2022. gadā, pieejami visās bibliotēkās

Bibliotēkā reģistrētiem lietotājiem tiek nodrošināta pieeja internetam un iespēja izmantot datorus bezmaksas. 3.2. tabulā ir redzama šo pakalpojumu izmantošanas statistika.

3.2. tabula “Datorlietotāji un datoru izmantošanas statistika”

Datorlietotāji (kopskaits) 2022	Datoru izmantošanas statistika (kopskaits) 2022	Datorlietotāji (kopskaits) 2023	Datoru izmantošanas statistika (kopskaits) 2023
632	4 533	604	5 465

Lai gan datorlietotāju skaits ir mazinājies, datoru izmantošanas statistika augusi par 932 reizēm (+21%).

3.5. PROBLĒMAS UN TO RISINĀJUMI MATERIĀLĀ UN TEHNISKĀ STĀVOKĻA JOMĀ

Aglonas bibliotēka esošajās telpās atrodas 19 gadus, diemžēl telpu platība neļauj kvalitatīvi izvietot ne datorus, ne rīkot lielākus pasākumus. Dažus gadus atpakaļ tika iesniegts projekts telpu paplašināšanai, diemžēl tas tika atlikts. Ir atlikts arī projekts par bibliotēkas ēkas energoefektivitātes uzlabošanu, jo papildus telpas tādējādi netiktu iegūtas, bet remonta izmaksas būtu ļoti lielas. Sevišķi sāpīga problēma ir novecojusī datortehnika. Bibliotēka katru gadu iesniedza budžeta tāmi, kur paredzēti līdzekļi datortehnikas nomaiņai, bet līdzekļi tika atteikti. Risinājums būtu aktīvāka papildus finansējuma piesaistīšana, izmantojot piedāvātās projektu iespējas, ziedotājus. 2022. gadā situācija nedaudz uzlabojās ar 3 nomainītiem – atjaunotiem datoriem no Preiļu skolu iepriekšējajiem datoriem.

Kastīres bibliotēka atrodas Rušonas pamatskolas telpās, kur vienā telpā izvietos gan abonements, gan datorlasītava, gan arī Rušonas pamatskolas bibliotēkas krājums. Skolēni savu brīvo laiku starp mācību stundām pavada tieši bibliotēkā, radot troksni un kņādu. Potenciālajiem bibliotēkas lasītājiem (pieaugušajiem) nav patīkami, ka nav atbilstošu telpu, kur netraucēti palasīt periodiskos izdevumus, ieskatīties kādā grāmatā. Atrisinot plašāku telpu jautājumu, bibliotēka iegūtu iespējas daudzām aktivitātēm, par kurām tagad tikai var sapņot: brīvi izvietotam novadpētniecības stūrītim, izvērstām un plašām izstādēm, radošajām darbnīcām u.c. pasākumiem un aktivitātēm.

Vārkavas bibliotēka atrodas vienā ēkā ar pagasta pārvaldi un ēkas jumtam ir nepieciešams remonts, jo lietainā laikā tiek bojāti bibliotēkas telpu griesti.

4. PERSONĀLS

4.1. PERSONĀLA RAKSTUROJUMS

PGB struktūrvienību bibliotēkās pārskata perioda sākumā strādāja 23 bibliotekārie darbinieki. **Aglonas** un **Riebiņu** bibliotēkā strādā trīs, bet **Stabulnieku** bibliotēkā divas bibliotekārās darbinieces. Pārējās 15 bibliotēkās strādā viens bibliotekārais darbinieks, bet pārskata gada beigās 21 bibliotekārais darbinieks (skatīt 4.1.tabulu), jo 01.07.2023. tika likvidēta Līču bibliotēka (1 štata vieta – bibliotēkas vadītāja) un samazināta štata vieta Stabulnieku bibliotēkā (no 2 darbiniekiem uz 1 (ar pēdējo darba dienu 28.04.2023.) – atbrīvota no amata bibliotekāre ar slodzi 0,5).

4.1. tabula “PGB struktūrvienību darbinieku raksturojums”

Bibliotekārie darbinieki	No tiem ar bibliotekāro izglītību		No tiem ar izglītību citās jomās				
	ar koledžas	ar III profesionālo kvalifikācijas līmeni	t.sk. ar maģistra grādu	t.sk. ar bakalaura grādu	t.sk. ar augstāko (līdz1993.g.)	no tiem ar profesionālo izglītību	no tiem ar vispārējo vidējo
21	2	5	1	6	3	3	1

Pilna darba slodze pārskata perioda sākumā bija 12 darbiniecēm, bet kopš 01.07.2023. vien tikai 10, jo slodze uz 0,8 tika samazināta **Silajāņu, Rušonas** bibliotēku vadītājām. 0,9 slodze bija **Līču, Ārdavas, Aizkalnes** bibliotēku vadītājām, bet kopš 01.05.2023. **Ārdavas** un **Aizkalnes** bibliotēku vadītājām tā ir 0,8, un kopš 01.07.2023. **Līču** bibliotēka tika likvidēta. **Upmalas** bibliotēkas vadītājai ir 0,5 slodze + 0,5 slodze Vārkavas pamatskolas bibliotēkā. Pusslodzes darbs (0,5) ir **Vanagu** bibliotēkas vadītājai un **Vārkavas** bibliotēkas vadītāja strādā 0,3 slodzē. Divas **Riebiņu** un divas **Aglonas** bibliotēku bibliotekāres strādā 0,75 slodzē. Gada sākumā vēl **Stabulnieku** bibliotēkā strādāja bibliotekārā darbiniece uz 0,5 slodzi, bet ar 01.05.2023. šī amata vieta tika likvidēta.

Uz ilgstošas slimības lapas atradās **Aglonas** bibliotēkas vadītāja. Jaunu darbinieku pieņemšana vai esošo maiņa nav notikusi.

2023. gada nogalē strādājošo darbinieku dalījums pēc vecuma aplūkojam 4.2. tabulā.

4.2. tabula “Bibliotekāro darbinieku dalījums pa vecuma grupām”

	līdz 29	30 līdz 39	40 līdz 49	50 līdz 59	60 līdz 69	70 līdz 79
Skaitis	0	2	1	9	9	0

Bibliotekāro darbinieku vidējais darba stāžs = 18 gadi (sākot no 2 gadiem un 2 mēnešiem līdz 36 gadiem un 7 mēnešiem).

4.2. APBALVOJUMI UN PATEICĪBAS

2023. gada 24. novembrī Liepājas CZB 246. gadskārtas konferencē “Laiks. Cilvēki. Bibliotēka” Voldemāra Caunes balva “Gada bibliotekārs darbā ar bērniem un jauniešiem” tika pasniegta **Kastīres** bibliotēkas vadītājai Silvijai Kotānei (skat. 4.1.att.). Publikācijas:

- <https://www.preili.lv/lv/jaunums/kastires-bibliotekas-vaditaja-silvija-kotane-ieguvusi-voldemara-caunes-balvu-gada-bibliotekars-darba-ar-berniem-un-jauniesiem>
- <https://www.facebook.com/liepajasczb.lv/posts/pfbid0e8EJTA3t6ygsyXZyCDDPmaeq5WcY CwMyKkvVY48b87DuMF37SG1E59Vq1vCpxz6Tl>
- <https://www.facebook.com/preili.lv/posts/pfbid02devhHGU4aa6SvW2ZTTpjPKzGegPJD1zB 2P7tvFm9vwgkgtWNN6EcAYntNt11UPNnl>

4.1.att. Kastīres bibliotēkas vadītāja Silvija Kotāne saņem Voldemāra Caunes balvu “Gada bibliotekārs darbā ar bērniem un jauniešiem”

Riebiņu, Rožkalnu, Saunas, Sīļukalna, Upmalas bibliotēkas saņēmušas Ziemeļvalstu Ministru padomes biroja un Latvijas Nacionālās bibliotēkas pateicību par piedalīšanos Ziemeļvalstu Literatūras nedēļas 2023 norisēs.

Riebiņu bibliotēka saņēmusi Latvijas Drošāka Interneta centra (drossinternets.lv) pateicību par dalību un ieguldījumu, atzīmējot Drošāka interneta dienu 2023.

Rožkalnu bibliotēkas vadītāja saņēmusi Viduslatgales pārnovadu fonda, Upmalas pagasta pārvaldes, Vārkavas pagasta pārvaldes, Rožkalnu pagasta pārvaldes pateicību par aktīvu līdzdalību vietējās kopienas norisēs un iniciatīvu īstenošanā.

Sīļukalna bibliotēkas vadītāja ieguvusi Sīļukalna pagasta pārvaldes pateicību par piedalīšanos Sīļukalna pagasta svētku organizēšanā, noformēšanā un vadīšanā.

Galēnu un **Sīļukalna** bibliotēku vadītājas ieguvušas Galēnu Kultūrvēstures un Roberta Mūka muzeja pateicību par piedalīšanos dzejniekam un reliģiju pētniekam Robertam Mūkam veltītajā jaunrades radošo darbu konkursa “Laika joņos” 2023 vērtēšanas komisijā.

Smelteri ieguvuši atpazīstamības zīmi “Viedais ciems 2023” <https://www.preili.lv/lv/jaunums/preilu-novada-aizsakusies-viedo-ciemu-kustiba> “Smelteri, maza, bet pašpietiekama kopiena, kas darbojas ne tikai biedrības ietvaros, bet arī iesaista sava ciema iedzīvotājus dažādās aktivitātēs. Atvērta uz sadarbību, jaunām, kopīgām idejām, dažādiem pasākumiem, gan kā organizētājs, gan kā dalībnieks. Ne lielīties ar paveikto, bet gan iet uz priekšu un sasniegt jaunas virsotnes, tā varētu raksturot smelteriešu veikumu.”

Upmalas bibliotēka ieguvusi Pateicību par dalību Latvijas Nacionālās bibliotēkas Bibliotēku attīstības centra un Tet aicinājumā noorganizēt nodarbības pirmsskolas vecuma bērniem par medijpratību.

4.3. FINANSĒJUMS PERSONĀLA ATTĪSTĪBAI

Finansējums un motivācija mācīties ir galvenie iemesli personāla attīstībai. Bibliotekāri aktīvi izmantojuši citu iestāžu un organizāciju rīkotos profesionālās pilnveides pasākumus tiešsaistē, dažreiz arī klātienē (skatīt 4.3. tabulu).

4.3. tabula “PGB struktūrvienību darbinieku apmeklētie profesionālās pilnveides pasākumi”

N. p. k.	Datums	Organizētājs	Pasākuma nosaukums	Stundas	Dalībnieki
1	19.01.	LNB, RSU	Lekcija “Kritiskā lasīšana kā ikdienas prasme”	1,5	Riebiņu
2	02.02.	KISC	Vebinārs “KISC piedāvātie e-resursi Latvijas bibliotēkām”	3	Aizkalnes, Līču, Riebiņu, Rožkalnu, Rušonas, Saunas, Silajāņu, Smelteru
3	08.02.	LNB Bibliotēku attīstības centrs un Tet	“4 līdz 7 gadus vecu bērnu digitālā drošība internetā”	2	Pelēču, Rušonas, Rožkalnu, Sīļukalna, Upmalas
4	25.01., 01.02., 08.02.	“Izglītības iniciatīvu centrs British Council pārstāvniecība Latvijā”	Apmācības “Darbīgās kopienas Latgalē – 2023”	10	Aizkalnes, Ārdavas, Kastīres, Rožkalnu

5	09.02.	LNB	“Latvijas kultūras kanons astoņās nozarēs” 1. Lekcija “Arhitektūra un dizains - no stulpiņa līdz Rundāles pilij”	1,5	Riebiņu
6	15.02.	VARAM	Oficiālā elektroniskā adrese jeb e-adrese un e-paraksts	3	Līču
7	16.02.	LNVM	Latvijas Nacionālā vēstures muzeja iesaistes platforma “Gadsimta stāsti” un tās sniegtās iespējas novadpētniecībā	3	Rožkalnu, Rušonas, Saunas, Silajāņu
8	22.02.	LNB	Seminārs par Skaļās lasīšanas sacensībām	4	Aglonas, Galēnu, Rožkalnu, Rušonas, Silajāņu, Upmalas
9	27.02.	LNB Bibliotēku attīstības centrs	Finanšu pratība, medijpratība un bibliotēkas	3,5	Aglonas, Aizkalnes, Galēnu, Līču, Riebiņu, Rožkalnu, Rušonas, Saunas, Sīļukalna, Upmalas
10	02.03.	LNVM	Latvijas Nacionālā vēstures muzeja iesaistes platforma “Gadsimta stāsti” un tās sniegtās iespējas novadpētniecībā	3	Galēnu, Riebiņu, Rušonas, Sīļukalna
11	14.03., 15.03.	LNB	LNB informācijas resursi: atbalsts mācību procesam vispārējā izglītībā.	8	Pelēču, Rušonas, Sīļukalna, Upmalas
12	27.03.	Preiļu novada Izglītības pārvalde	“Digitālo pakalpojumu izmantošanas ikdienas dzīves situāciju risināšanā”	5	Rušonas
13	04.04.	LNB	Publisko bibliotēku tematiskās diskusijas: Darbs ar bērniem un jauniešiem	4	Aglonas, Smelteru
14	11.04.	LNB Bibliotēku attīstības centrs	“Medijpratība pirmsskolai”	1,5	Upmalas
15	13.04.	LNB Bibliotēku attīstības centrs	Skolu bibliotekāru seminārs	4	Upmalas
16	11.04., 13.04., 18.04.	Ventspils Digitālais centrs	“Animēta video faila veidošana ar aplikāciju Stop Motion Studio”	6	Aizkalnes, Ārdavas, Kastīres
17	21.04.	LNB	Konference bērnu literatūras un bibliotēku speciālistiem “Sāksim ar alfabētu”	4	Riebiņu

18	25.04.	LNB	Latvijas bibliotekāru 14. kongress – LBB simtgades konference LBB Gada balvas 2022 ceremonija	8	Riebiņu, Rušonas, Saunas, Upmalas, Vanagu
19	28.04.	KISC	Vebinārs “Valsts vienotajā Bibliotēku tīklā un tiešsaistē brīvpieejamie kultūras un izglītības resursi un e-pakalpojumi saziņā ar valsts pārvaldi”	4	Rožkalnu, Sīļukalna
20	26.05.	Preiļu GB	Pieredzes apmaiņas brauciens uz Naujenes bibliotēku un Višķu pagasta bibliotēku un Vitas Brakovskas nodarbība “Idejas un ieteikumi atraktīvu pasākumu organizēšanai bibliotēkā” un praktiskā nodarbība “Pieskaries dabai: izglītojies, sporto, diskutē”	8	Aglonas, Aizkalnes, Ārdavas, Galēnu, Kastīres, Pelēču, Riebiņu, Rožkalnu, Saunas, Sīļukalna, Smelteru, Stabulnieku, Upmalas, Vanagu
21	06.06.	VARAM	Seminārs digitālajiem aģentiem un līderiem.	3	Riebiņu
22	14.06.	Preiļu GB	Seminārs “Ieteikumi un veiksmes stāsti kulināro ekspedīciju organizēšanā un mutvārdu liecību dokumentēšanā”	8	Aizkalnes, Galēnu, Līču, Pelēču, Riebiņu, Rožkalnu, Rušonas, Saunas, Silajāņu, Sīļukalna, Smelteru, Upmalas
23	21.06.	AS "Sadales tīkls"	Informatīvs seminārs par izmaiņām elektroapgādes pakalpojumu tarifos	1,5	Rožkalnu, Saunas, Silajāņu
24	19.09.	LNB Bibliotēku attīstības centrs	Literatūras zināšanas mūsdienīgam bibliotekāram	3,5	Aizkalnes, Ārdavas, Kastīres, Pelēču, Riebiņu, Rušonas, Saunas, Silajāņu, Sīļukalna, Smelteru, Upmalas
25	28.09.	Latgales Centrālā bibliotēka	“Latgales grāmatnieku un literātu devums Latvijas grāmatniecībā”	5	Aizkalnes, Riebiņu, Rušonas, Vanagu
26	18.10.	Madonas novada bibliotēka	“Madonā lasa, pēta un raksta”	4,5	Aglonas, Silajāņu
27	19.10.	UNESCO Latvijas Nacionālā komisija	“Kultūrpratība sadarbībai: kopīgas valodas meklējumos”	5	Riebiņu, Rožkalnu, Upmalas

28	20.09., 05.10., 20.10.	Daugavpils Kultūras pārvalde	Semināru cikla “Kultūras ilgtspēja” <ul style="list-style-type: none"> • “Personīgās enerģijas menedžments” • “Sabiedrisko attiecību un digitālās komunikācijas instrumenti kultūras projektu komunikācijā” • “Kultūra mājo pilsētas apkaimēs” 	9	Aizkalnes
29	25.10.	Latvijas Universitāte	“Sabiedriskā zinātne (<i>Citizen science</i>): pētnieku un sabiedrības mijiedarbība pētniecības procesā”	0,5	Rožkalnu
30	26.10.	Tietoevry Latvia	BIS ALISE pamatkurss “Informācijas meklēšana un cirkulācija”	8	Rušonas, Silajāņu
31	07.11.	LNB	Seno laiku internets: ko un kā var atrast vecajos laikrakstos?	4	Aizkalnes, Ārdavas, Galēnu, Kastīres, Rožkalnu, Upmalas
32	07.11.	LNB Bibliotēku attīstības centrs	Medijpratības meistari. Bērnu digitālā drošība internetā	3	Aglonas, Rušonas, Silajāņu, Smelteru, Upmalas
33	28.11.	LNB Bibliotēku attīstības centrs	Jaunieši un sociālie mediji – kā gudri patērēt un radīt	2,5	Aglonas, Kastīres, Riebiņu, Rožkalnu, Saunas, Silajāņu, Smelteru, Upmalas
34	05.12.	Kultūras informācijas sistēmu centrs	Drošība digitālajā vidē	2,5	Riebiņu, Upmalas

Riebiņu bibliotēkas vadītāja LNB BAC seminārā “Finanšu pratība, medijpratība un bibliotēkas” guvusi atziņu, ka apmeklēt bibliotēku ir finanšprātīga rīcība, savukārt **Aizkalnes** bibliotēkas vadītāja piefiksējusi domu par mājīgo iepirkšanos – piedēvēt lietām vērtību pēc tā, kādu tēlu tās mūsu ilūzijās rada.

LNB vebinārā “Seno laiku internets: ko un kā var atrast vecajos laikrakstos?” **Aizkalnes** bibliotēkas vadītāja atzīst, ka kopumā mūsdienu mediju priekšteči ir bijuši izdomas bagāti, ir ko nošpikot, un mūsdienās lasītāju un interneta lietotāju uzmanības piesaistīšanai darbojas tās pašas metodes, kas sevi attaisnojušas laika gaitā.

LNB BAC vebinārā “Jaunieši un sociālie mediji – kā gudri patērēt un radīt” **Upmalas** bibliotēkas vadītāja no dzirdētā piefiksējusi, ka jauniešiem influenceru ietekme ir stiprāka nekā pieaugušo, pat

draugu padoms, kā arī pašlaik jaunieši ir tie, kas nosaka, kas ir aktuāls sociālos tīklos un tas rada digitālo plaisu starp jauniešiem un senioriem, tāpat jāpievērš uzmanību mākslīgā intelekta izaugsmei un pielietošanas iespējām, jo jābūt možam un jāizsver, kas ir patiesība un derīgs, bet kas – meli. **Kastīres** bibliotēkas vadītāju ieinteresēja personīgo vajadzību izpēte – vai izmantojam sociālos medijus kā līdzekli, lai novērstu uzmanību no ikdienas dzīves vai kāda veida informācija parasti tiek meklēta: vai ziņas izglītojoša satura, vai jaunumi no draugiem, vai profesionālā informācija un vēl Silvija pēc dzirdētā raksta: “Tas lika aizdomāties par bibliotēkas lietotājiem jauniešiem un, protams, arī pašai par sevi, vai vienmēr gudri patērējam piedāvātos sociālos medijus”.

Ventspils digitālā centra maksas mācību kursu “Animēta video faila veidošana ar aplikāciju *Stop Motion Studio*” izmantoja **Aizkalnes**, **Ārdavas** un **Kastīres** bibliotēku vadītājas.

PGB struktūrvienību vadītāju pozitīvās atsauksmes no PGB organizētā Pieredzes apmaiņas brauciena uz Naujenes bibliotēku un Višķu pagasta bibliotēku, 2 daļā – Vitas Brakovskas nodarbība “Idejas un ieteikumi atraktīvu pasākumu organizēšanai bibliotēkā” un praktiskā nodarbība “Pieskaries dabai: izglītojies, sporto, diskutē”:

- “Pieredzes apmaiņas brauciena laikā tika piedzīvots kas nebijis un inovatīvs: Vitas Brakovskas nodarbība par praktisko radošumu! Komandā tiešām rodas daudzas jaunas, radošas idejas”;
- “Atmiņā paliekošs brauciens uz Naujenes bibliotēku un Višķu pagasta bibliotēku, jo diena pēc tam turpinājās ar fantastisku NVO Zināšanu un inovāciju biedrība valdes vadītājas Vitas Brakovskas nodarbību un aktīvām grupu saliedēšanas sacensībām”.

4.4. PROBLĒMAS UN TO RISINĀJUMI PERSONĀLA JOMĀ

Vasaras periodā viena darbinieka bibliotēkas ir slēgtas uz atvaļinājuma laiku, izņemot **Aglonas** un **Riebiņu** bibliotēkas, kur darbinieki atvaļinājumā dodas uz maiņām (vienīgās bibliotēkas, kurās ir vairāk par 1 darbinieku, jeb 3 darbinieces), tādējādi bibliotēkas darbība netiek pārtraukta. Pārējās PGB struktūrvienības ir slēgtas uz darbinieka slimības un atvaļinājuma laiku.

5. PAKALPOJUMU PIEDĀVĀJUMS UN PIEEJAMĪBA

Bibliotēkas pielāgojas savām kopienām un laikmeta izaicinājumiem.

5.1. GALVENIE RĀDĪTĀJI

2021. un 2022. gada dati ir par 18 PGB pārziņā esošajām struktūrvienībām, bet 2023. gadā tikai pus gadu (6 mēnešus) darbojās Līču bibliotēka, jo ar 01.07.2023. tā tika likvidēta un perioda noslēgumā PGB ir 17 struktūrvienības (skatīt 5.1. tabulu).

5.1. tabula "PGB struktūrvienību pamatrādītāji"

	2021	2022	2023	% salīdzinot ar iepr. gadu
Aktīvo lietotāju skaits	3 097	3 405	3315	+9% ; -3%
<i>t. sk. bērni līdz 18.g.</i>	789	920	866	+14% ; -6%
Bibliotēkas apmeklējums	35 019	47 711	51 677	+27% ; +8%
<i>t. sk. bērni līdz 18.g.</i>	6 645	14 040	15 138	+53% ; +7%
Virtuālais apmeklējums	1 283	58	47 960	-95% ; +99,9%
Izsniegums kopā	77 322	93 374	97 782	+17% ; +5%
<i>t. sk. grāmatas</i>	49 883	58 638	56 304	+15% ; -4%
<i>t. sk. periodiskie izdevumi</i>	25 929	33 392	37 942	+22% ; +22%
<i>t. sk. bērniem līdz 18.g.</i>	11 430	16 904	11 830	+32% ; -30%
Bibliotekārais aptvērums % no iedz. skaita pagastā, reģionā	-	32%	32%	- ; =
<i>t. sk. bērni līdz 18 g.</i>	-	58%	56%	- ; -2%
Iedzīvotāju skaits*	-	10 755	10 410*	- ; -3%
<i>t.sk. bērni līdz 18.g.</i>	-	1 591	1 558	- ; -2%

*Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes dati

*Preiļu pagasts, kur atradās **Līču** bibliotēka tiek minēts pēdējo riezī. PGB kopš Līču bibliotēkas likvidēšanas ar 01.07.2023. ir izveidojusi ārējo apkalpošanas punktu "Līči" uz kuriem izdevumi tiek piegādāti 2x mēnesī (mēneša 2. un 4. ceturtdienā).

2021. gada statistikas zemie rādītāji skaidrojami ar Covid-19 ierobežojumiem (bibliotēkas apmeklētājiem bija slēgtas līdz 11. janvārim un no 21. oktobra līdz 14. novembrim, kā arī tika noteikts ierobežots laiks atrasties bibliotēkā, un iekļūšanai bija nepieciešamība uzrādīt Covid-19 sertifikātu).

Virtuālā apmeklējuma statistika ir tik mainīga, jo katru gadu atšķirušies uzskaitāmie raksturlielumi. 2021. **Aglonas** un **Riebiņu** bibliotēkas uzskaitījušas bijušo novadu mājaslapu skatījumus, 2022. gadā šādu mājaslapu un statistikas sakarā ar ATR nebija, bet 2023. gadā tika uzskaitīts bibliotēku sociālo tīklu konta/u apmeklējums (bet ne visām bibliotēkām bija pieejama šāda statistika) un datubāzu apmeklējums (piekļuves sesiju skaits).

Aktīvo lietotāju skaita pieaugums vērojams **Aglonas** bibliotēkā +17 lietotāji, t.sk. 7 bērni un jaunieši, **Ārdavas** bibliotēkā +3 lietotāji, **Kastīres** bibliotēkā +29 lietotāji, **Rušonas** bibliotēkā +33 lietotājs, t.sk. 9 bērni un jaunieši, **Saunas** bibliotēkā +11 lietotāji.

Apmeklējumu skaita ievērojams pieaugums vērojams **Aglonas** bibliotēkā +482, **Ārdavas** bibliotēkā +294, **Galēnu** bibliotēkā +285, **Riebiņu** bibliotēkā +1 909, **Rušonas** bibliotēkā +616, **Saunas** bibliotēkā +782, **Sīlukalna** bibliotēkā +223, **Vanagu** bibliotēkā +686, **Vārkavas** bibliotēkā +132 apmeklējumi.

Izsniegumu kopskaits pieaudzis **Aglonas** bibliotēkai +1 190, **Ārdavas** bibliotēkai +288, **Galēnu** bibliotēkai +188, **Riebiņu** bibliotēkai +4 196, **Rušonas** bibliotēkai +324, **Saunas** bibliotēkai +989, **Sīlukalna** bibliotēkai +355, **Vanagu** bibliotēkai +728, **Vārkavas** bibliotēkai +414 izsniegumi.

Aktīvāk lietotāji lasījuši periodiskos izdevumus: **Aglonas** bibliotēkā +1463, **Riebiņu** bibliotēkā +2498, **Rušonas** bibliotēkā +312, **Saunas** bibliotēkā +330, **Sīlukalna** bibliotēkā +537, **Smelteru** bibliotēkā +466, **Vārkavas** bibliotēkā +171 izsniegumi.

5.2. PAKALPOJUMU ATTĪSTĪBA, JAUNINĀJUMI – KOPAINA, PIEMĒRI, VĒRTĒJUMS

Daudzām PGB struktūrvienībām grāmatu maiņas punktam ir atvēlēts atsevišķs grāmatu plaukts bibliotēkas telpās, kur norisinās aktīva lasītāju personīgo grāmatu apmaiņa.

Bibliotēku pakalpojumi un kontaktinformācija reģistrēta arī digitālajā platformā <https://www.lietovelreiz.lv/lv/karte?workfield=48>, kuras mērķis ir mudināt sabiedrību iesaistīties aprites ekonomikā, sniedzot gan izglītojošu, gan arī praktisku informāciju par alternatīvām jaunu preču iegādei, jo Latvijā sadzīves atkritumu apjoms uz vienu iedzīvotāju pieaug straujāk nekā vidēji Eiropas Savienībā. Tā nedrīkst turpināties, tāpēc viens no risinājumiem – otrās dzīves došana lietām, neļaujot tām nonākt atkritumu plūsmā.

Bibliotēkas pagastu iedzīvotājiem kalpo kā ikdienišķās socializēšanās vieta māsaimniecībām, kurām nav viedtelefonu, piemērotas datortehnikas, datorprasmes ir nepietiekamas, nav aprīkojuma līdzdalībai tiešsaistes pasākumos – austiņu ar mikrofonu un videokameru, jo ne visi iedzīvotāji var izmantot interneta priekšrocības savās mājās. Negatīvs apstāklis ir arī vājš interneta pārklājums atsevišķās apkaimēs, pēkšņu elektroapgādes traucējumu iespējamība.

Aglonas bibliotēka gada nogalē uzsāka “Gleznošanas pulciņš”, kurā var iesaistīties jebkurš apmeklētājs ar/bez priekšzināšanām, nepieciešami tikai savi materiāli un vēlme darboties.

Pārskata periodā Preiļu novada publisko bibliotēku interneta tīklā (bibliotēku datoros un WiFi tīklā) bija pieejams portāla Delfi.lv bezmaksas abonements (skat. 5.1.att.).

Delfi Abonements

Vadošais ziņu medijs Latvijā "Delfi" nodrošina bezmaksas piekļuvi "Delfi" abonēšanas saturam gan latviešu, gan krievu valodā visiem bibliotēkas apmeklētājiem. Saturs pieejams gan bibliotēkas datoros, gan katram savā ierīcē, pieslēdzoties bibliotēkas interneta tīklam.

Kā piekļūt "Delfi Abonementa" saturam?

1. Atver delfi.lv vai rus.delfi.lv
2. Ja tev ir "Delfi" konts, pieslēdzies tam, ja konta vēl nav - reģistrējies
3. Kad esi pieslēdzies savam "Delfi" kontam un bibliotēkas interneta tīklam, saturs būs pieejams automātiski un bez ierobežojumiem

Kā reģistrēt "Delfi" kontu?

1. Atver delfi.lv vai rus.delfi.lv
2. Augšējā labajā stūrī spied pogu "Pieslēdzies" (RUS - Boirni)
3. Atvērsies pieslēgšanās forma, tās apakšā spied pogu "Reģistrēties" (RUS - Зарегистрироваться) un reģistrē kontu ar e-pastu un paroli vai kādu no sociālo tīklu profiliem.

Svarīgi! Ja lasi "Delfi" bibliotēkas datorā, atceries nospiegt "Iziet", kad dodies prom!

Ja vēlies saturam piekļūt arī ārpus bibliotēkas telpām, "Delfi Abonementu" iespējams iegādāties sākot ar 1 eiro.

Lai piekļūtu saturam, nepieciešams "Delfi" konts, to vari izveidot, navigējoties jebkā šeit uz "Pieslēdzies". Reģistrēties var, izmantojot e-pastu vai kādu no sociālo tīklu kontiem.

Šajā bibliotēkā "Delfi Abonementa" saturu lasi bez maksas gan latviešu, gan krievu valodā

5.1.att. Reklāmas materiāls par Delfi.lv abonementa bezmaksas piekļuvi bibliotēkās

Bibliotēka ir vieta, kur pateicoties esošajām informācijas tehnoloģijām, ir iespēja rīkot dažādus kursus, pasākumus dažādām iedzīvotāju grupām, jo pieejamie datori un projektori to sekmīgi var nodrošināt. Piemēram: 14. jūlijā Rušonas pagasta iedzīvotāji veidoja iedzīvotāju konsultatīvo padomi (skat. 5.2.att.). Pulcēšanās vieta bija **Kastīres** bibliotēka. Iedzīvotāji bija atsaucīgi, jo tika izveidota konsultatīvā padome 12 cilvēku sastāvā. Arī turpmāk iedzīvotāju KP sēdes notiek Kastīres bibliotēkā, uz kurām var ierasties jebkurš pagasta iedzīvotājs.

5.2.att. Uzstājas A. Adamovičs (Preiļi) un Rušoniešus uzrunā Rušonas pag. vadīt. D. Alžāns

Kastīres bibliotēkā trešdienās norisinājās trīs "Mākslas terapijas" nodarbības, kuras vadīja psiholoģe Natālija Rinča. Pasākums bija ļoti apmeklēts. Bija ciemiņi, kas brauca arī no tālākām Rušonas pagasta

vietām. Nodarbība noritēja sirsnīgā atmosfērā. Dalībnieces dalījās savos stāstos, tie bija jautri, pozitīvi un nāca no visas sirds (skat. 5.3.att.). Mākslas terapijas nodarbībām ir vairāki būtiski ieguvumi, t.i., zīmējot atbrīvojas no negatīvajām emocijām un sasprindzinājuma. Mākslas terapija rosina kļūt brīvam, atraisītam un dabiskam, kā arī uzlabo kontaktēšanās spējas ar apkārtējiem. Tā attīsta cilvēka emocionālo pasauli, palīdz labāk izprast sevi un citus.

5.3.att. Mākslas terapijas nodarbības Kastīres bibliotēkā

Kastīres bibliotēkā, sadarbībā ar biedrību “Jaunie Spārni”, pirmo reizi muzikāli latviskā gaisotnē tika svinēti baltā galdauta svētki kopā ar mākslinieci, mūziķi, dzejnieci Džeinu Gavari (skat. 5.4.att.).

5.4.att. Baltā galdauta svētki Kastīres bibliotēkā

Ar 1. jūliju slēgtās **Līču** bibliotēkas lietotājiem, galvenokārt pakalpojumu centra “Līči” iemītniekiem (7 interesentiem) no PGB tiek piegādāti izdevumi 2 reizes mēnesī (katra mēneša 2. un 4. ceturtdienā). Pakalpojumam pieteikties var jebkurš Līču ciemata iedzīvotājs (klientu pieņemšanai pieejama telpa pakalpojumu centra “Līči” telpu 1. stāvā), bet vērojams, ka šie iedzīvotāji apmeklē PGB, kura atrodas vien 1,7km attālumā (PGB pakalpojumi pieejami 6 dienas nedēļā).

Sīlukalna bibliotēkā apmeklētājiem ir iespēja veikt Preiļu pašvaldības saistību samaksu, kas ir nekustāmā īpašuma nodokļa samaksa un komunālo maksājumu samaksa.

Ārdavas un Riebiņu bibliotēkā, sadarbībā ar Preiļu novada izglītības pārvaldi, ES Erasmus+ programmas projekta “Nacionālie koordinatori Eiropas programmas ieviešanai Latvijas pieaugušo izglītībā” ietvaros digitālās nedēļas ietvaros notika digitālo prasmju apmācības nodarbība iesācējiem “Kā neapmaldīties digitālajā vidē”. Seniori tika iepazīstināti kā atrast informāciju internetā, kā arī darbojās praktiski un meklēja internetā dažādas receptes, kā izmantot e-parakstu (skat. 5.5.att.).

5.5.att. Digitālo prasmju apmācība iesācējiem “Kā neapmaldīties digitālajā vidē”

Riebiņu bibliotēkā reizi ceturksnī tiek rīkoti pasākumi, kuros apmeklētāji dalās ar ceļojumu pieredzi un stāstiem par dažādām valstīm. Lai apmeklētājiem radītu patīkamu atmosfēru, tikšanās notiek pie tējas tases. Pārskata perioda laikā notika trīs ceļotāju klubiņa tikšanās: “Gleznainā Skotija”, “Atpūtas ceļojums uz Kipru” un “Uzsākam slēpņošanu”. Lai mudinātu klubiņa dalībniekus pavadīt brīvo laiku aktīvi un interesanti, iepazīnāties ar brīvā laika pavadīšanas spēli slēpņošanu jeb *Geocaching*. Aktivitātes laikā tika meklēti slēpņi Riebiņu parkā (skat. 5.6.att.).

5.6. att. Ceļotāju klubiņa tikšanās Riebiņu bibliotēkā un “Uzsākam slēpņošanu”

Stabulnieku bibliotēkas bibliotekāre (kura sakarā ar amata likmes likvidēšanu darba gaitas izbeidza 28. aprīlī), saskaņā ar pagasta pārvaldes lietveža / sekretāra pienākumu izpildi (0,5 slodzē), pieņēma apmeklētājus, kuri nāca kārtot darījumus, saistītus ar NĪN un komunālajiem maksājumiem, iesniegt iesniegumus u.c.

5.3. BIBLIOMĀTS (GRĀMATU PAKOMĀTI)

PGB struktūrvienībām nav bibliomātu, bet Preiļu novada lasītājiem (lai izņemtu izdevumus no PGB krājuma) un PGB struktūrvienību darbiniekiem ir iespēja izmantot PGB bibliomātu, piemēram, SBA izdevumu saņemšanai vai nodošanai.

5.4. SABIEDRĪBAS, LASĪTĀJU VIEDOKĻA IZZINĀŠANA PAR BIBLIOTĒKAS DARBA KVALITĀTI, TO REZULTĀTI (PĒTĪJUMI, APTAUJAS, ANKETAS U. TML.); JAUNU LASĪTĀJU PIESAISTE

Pārsvārā apmeklētāju viedoklis par bibliotēku darba kvalitāti tika noskaidrots mutiski aptaujājot apmeklētājus. Visās PGB struktūrvienībās ir pieejams atsauksmju reģistrācijas žurnāls.

PGB struktūrvienībās apmeklētāju viedoklis (aptaujājot individuāli) tiek ņemts par pamatu periodisko izdevumu iegādei un jauno grāmatu izvēlei, vadoties pēc pārrunām ar lasītājiem, ievērojot viņu intereses.

Par valsts, pašvaldību iestāžu un organizāciju rīkotajām aptaujām iedzīvotājiem informācija tiek nodota arī digitālajā vidē, bibliotēkas lapās sociālajos tīklos.

2023. gada nogalē PGB un PGB struktūrvienībās tika veikta vienota iedzīvotāju aptauja par bibliotēkas pakalpojumu kvalitāti. Secinājumus izdevās veikt **Aglonas, Aizkalnes, Kastīres** un **Riebiņu** bibliotēkām, savukārt pārējām bibliotēkām neizdevās savākt pietiekošu respondentu skaitu. Interesantākie secinājumi: kāds **Aglonas** bibliotēkas lietotājs izteica vēlmi, lai bibliotēkā būtu kafijas automāts, bet cits respondents atzina, ka jāuzlabo bibliotēkas tehniskais nodrošinājums. **Kastīres** bibliotēkas respondenti uz jautājumu “Bibliotēkas apmeklējuma mērķis:” atbildējuši: “pasākumu apmeklētība - 83,3%; satikšanās vieta - 66,7%; iepazīšanās ar jaunākajām grāmatām - 50%; internets- 33%” un uz jautājumu “Kas būtu nepieciešams komfortablām darbam un atpūtai bibliotēkā:” tika saņemtas atbildes: “labvēlīgs, smaidošs un kompetents darbinieks - 50%; modernas IT - 66,7%; plaša atpūtas zona - 33,3%”. Anketas respondenta secinājums: “Bibliotēkas vienmēr ir soli priekšā visiem, informētas, apmācītas un piedalās jaunās paaudzes attīstībā, sniedz nenovērtējamu zināšanu.”

Riebiņu bibliotēkas anketu aizpildījuši 43 respondenti. Uz jautājumu “Vai ir kādas konkrētas idejas, vēlmes, ko vēlētos, lai bibliotēka tuvākajā nākotnē (2024., 2025.gadā) ieviestu, īstenotu?” tika sniegtas atbildes ar ieteikumiem un novēlējumiem:

- Lasītāju tikšanās un sarunas par grāmatām, mākslas terapijas nodarbības, radoša darbošanās un meistarklases.
- Plašākas un dažādas izstādes.
- Atjaunotu uzrakstu virs ieejas durvīm, jo ar laiku sāka noiet plēves u.c.
- Saruna ar mākslinieku Anatoliju Borodinu un neliela meistarklase. Pīšanas meistarklase ar Lolitu Šmuksti no papīra.

- Vēlētos, lai bibliotēkai tiktu iedalīts lielāks finansējums. Varētu iegādāties arī modernu televizoru.
- Vieta, kur varētu projektēt vai veidot projekta darbus.
- Krāsaino printēšanu (kvalitatīvu).
- Atpūtas telpa, kur varētu sev gatavot tēju un vienkārši atpūsties.
- Turpināt! Palieliet tādi, nenolaidiet "latiņu".

Uz jautājumu “Kas, pēc Jūsu domām, būtu nepieciešams, lai bērni un jaunieši vairāk interesētos par bibliotēkām un to pakalpojumiem?” tika saņemtas šādas atbildes:

- Reklāma. Vairāk informācijas internetā, Facebook, Instagram.
- Vecāku ieinteresētība.
- Doties uz skolām un iepazīstināt ar sevi.
- Ģimeņu iesaiste, bet darba laikā vecākiem nav iespēju piedalīties aktivitātēs, vest bērnus uz bibliotēku. Kāda kopīga izziņoša ekskursija, pārgājiens, ekspedīcija brīvdienās. Paldies jums par ieguldīto darbu!
- Internets, galda spēles. Interaktīvas spēles.
- Lasītprasmes uzlabošana, ieinteresētība un lasīšana.
- Veidot interesantāku skolas programmu par literatūru.
- Grūti pateikt, bet mūsdienās bērni un jaunieši strauji attīstās nekā pārējiem vai senioriem.
- Īsti nezinu. Varbūt var pamēģināt izveidot kādu pasākumu ar jauniešu centriem, var būt tas var izdoties.
- Neuzspiest piespiedu kārtā apmeklēt pasākumus. Katram jābūt izvēlei.
- Lasīšanas paradumi ģimenē, pasākumi lasīšanas veicināšanai, kas aizrauj.
- Ierobežot interneta pieejamību telefonos.
- Vecāki, kuri rada interesi par lasīšanu – pārējais ir mazsvarīgs.
- Turpināt iesākto darbu.
- Ja lasa vecāki un vecvecāki, tad liela varbūtība, ka lasīs arī bērni un mazbērni.
- Uz vasaras laiku skolai jāuzdod lasīt vairāk grāmatu, jo vairāk, jo labāk.
- Ja ģimenē nelasa, neapspriež izlasīto ar bērniem, ļoti grūti to izdarīt darbiniekiem. Situāciju varētu labot skolā, no pašas pirmās klases, ieviest obligāto lasīšanu.
- Pasākumus, ar kultūras māksliniekiem tikties.
- Kaut kādi izklaidējoši pasākumi, tikšanās.
- Sadarbība ar skolām, moderni resursi, radoši pasākumi.
- Virtuālie resursi, radoši pasākumi, jauniešu ierosmes atbalsts.
- Akcijas ar atbalvojumiem (piemēram, izlasi 5 grāmatas un saņem balvu).
- Veidot aktivitātes, aptaujas, konkursus. Man liekas, ja šī būs, tad, iespējams, būs vairāk jauniešu.
- Bērnu piesaiste, izmantojot sociālos tīklus.

- Jāizslēdz internets vispār...

5.5. ĀRĒJIE APKALPOŠANAS PUNKTI KĀ PAKALPOJUMS

Aglonas bibliotēkai ir 2 ārējais apkalpošanas punkti:

- Apdzīvotā vietā Salenieki – sociālais aprūpes centrs “Aglona”. Apkalpošanas punkts darbojas ik pēc trijām nedēļām, trešdienās, plkst. 9.00 – 13.00. Šo ārējo apkalpošanas punktu izmanto gan aprūpes centra iemītnieki, gan darbinieki.
- Aglonas katoļu ģimnāzija. Šo ārējo apkalpošanas punktu izmanto gan audzēkņi, gan skolotāji, tas darbojas 1 x mēnesī, otrdienās no plkst.13.00 līdz 15.00.

Kastīres bibliotēka 2023. gadā ir izbeigusi darbību grāmatu izsniegšanas punktā, kurš atradās ciematā “Bašķi” (darbojās no 2006. gada.), kur dzīvo pārsvarā pensionāri, kuriem līdz grāmatu izsniegšanas punktam nokļūt jau ir sarežģīti. Bet tas nenozīmē, ka seniori nevar vairs lasīt grāmatas un presi. Grāmatas tika pienestas uz mājām. Šo pakalpojumu saņem seši pensionāri un viens invalīds. Piemēram, apkopojot čaklāko lasītāju datus, redzams, ka pensionāre Zinaīda Šņepste bija izlasījusi 166 iespieddarbus, bet Veneranda Lukaseviča – 117 iespieddarbus.

Smelteru bibliotēka vienu reizi nedēļā izsniedz un apmaina grāmatas no automašīnas – ciematā “Pieniņi”, kur ar 2022. gada 1. janvāri tika likvidēta Riebiņu novada Pieniņu bibliotēka. Pieniņos pārsvarā dzīvo pensionāri, kuriem līdz tuvākajai (8 km) Smelteru bibliotēkai nokļūt ir sarežģīti. Pārskata periodā šādi tika apkalpoti 15 lietotāji.

Vārkavas bibliotēkas vadītāja, kopā ar pašvaldības sociālo darbinieku, uz apkalpošanas punktu “Zaķīši” dodas vienu reizi mēnesī – katru trešo mēneša otrdienu no plkst. 9.30 līdz 12.00.

5.6. BIBLIOTĒKAS PIEEJAMĪBA UN PAKALPOJUMI PERSONĀM AR ĪPAŠĀM VAJADZĪBĀM

Aglonas, Aizkalnes, Ārdavas, Kastīres, Riebiņu, Rožkalnu, Rušonas, Silajāņu, Sīlukalna, Smelteru, Upmalas, Vanagu un Vārkavas bibliotēkas ir pieejamas personām ar kustību traucējumiem, jo atrodas ēkas pirmajā stāvā.

Galēnu, Pelēču, Saunas un Stabulnieku bibliotēkas atrodas ēkas 2. stāvā.

Sīlukalna bibliotēku apmeklē viens kurlmēms apmeklētājs, kurš izmanto datoru un viņam interesē bibliotēkas piedāvātās datubāzes. Līdzīvi viņam nāk mamma, jo citādi saziņa būtu apgrūtināta.

Pakalpojumu “Lasītāju apkalpošana dzīvesvietā” **Aglonas** bibliotēka nodrošina 5 lasītājiem, **Aizkalnes** bibliotēka – 2 lasītājiem, **Galēnu** bibliotēka – 8 lasītājiem, **Kastīres** bibliotēka – 7 lasītājiem, **Pelēču** bibliotēka – 2 lasītājiem, **Riebiņu** bibliotēka – 14 lasītājiem, **Rožkalnu** bibliotēka – 1 lasītājam, **Rušonas** bibliotēka – 2 lasītājiem, **Saunas** bibliotēka – 4 lasītājiem, **Silajāņu** bibliotēka – 1 lasītājam,

Sīļukalna bibliotēka – 1 lasītājam, **Smelteru** bibliotēka – 3 lasītājiem, **Stabulnieku** bibliotēka – 2 lasītājiem, **Upmalas** bibliotēka – 4 lasītājiem. Lasītāji tiek apkalpoti pēc nepieciešamības, vidēji reizi mēnesī. Ir lietotāji, kuriem grāmatas tiek piegādātas ar uzticamu kaimiņu vai radu starpniecību.

Cilvēkus ar kustības traucējumiem **Kastīres** bibliotēka var apkalpot, jo ir ierīkota ērta iebraukšana arī invalīdu ratiņos. Piemēram, bieži bibliotēkā viesojas klienti no aprūpes centra “Aglona”. Viņi vairākas reizes ir atbraukuši uz bibliotēkā rīkotajiem pasākumiem (skat. 5.7.att.)

5.7.att. Sociālās aprūpes centrs “Aglona” viesojas Kastīres bibliotēkā

Kastīres bibliotēka piedalījās sociālo aprūpes centra “Aglona” Starptautiskās senioru dienas pasākumā “Stāstus kā dzīparus kamolā sienu”. Bija sabraukuši daudz ciemiņu un radu, uzstājās senioru deju kolektīvs “Brūklenājs”, sieviešu vokālais ansamblis “Rjabinuška” un pansionāta iemītniece Regīna Ušacka (rušoniete) dziedāja solo dziesmu. Drosme un skaistums balsī... Ciemiņi teica sirsnīgus vārdus pansionāta senioriem un darbiniekiem. Vadītāja pateicās savam darba kolektīvam. Visapkārt valdīja sirsnība un ļoti liela sakoptība. Viss bija pārdomāts, lai ciemiņi un radi justos labi (skat. 5.8.att.). Pēc svinīgā pasākuma Kastīres bibliotēkas vadītāja aicināja uz komunikācijas spēli “Stāstu stāstiem izstāstīju”. Darbnīca guva lielu apmeklētību.

5.8.att. Sociālās aprūpes centra “Aglona” pasākums “Stāstus kā dzīparus kamolā sienu”

Riebiņu bibliotēkas lasītāji aktīvi izmanto bibliotēkā pieejamās, senioru biedrības dāvinātās brilles (lasītavā un pie grāmatu plauktiem).

5.7. PIELĀGOTĀS LITERATŪRAS PAKALPOJUMS REĢIONĀ

Noteiktu darbu izmantošana tādu personu vajadzībām, kuras ir neredzīgas vai ar citādām lasīšanas grūtībām pārskata periodā netika nedz pieprasīta, nedz atsevišķi iegādāta. Pielāgotās literatūras skaits PGB struktūrvienību krājumā aplūkojams 5.2. tabulā.

5.2. tabula “Pielāgotā literatūra PGB struktūrvienību krājumā”

	Grāmatu skaits	Atrašanās vieta
Grāmatas palielinātā drukā	1	Ārdavas, Silajāņu, Sīlukalna, Vanagu bibliotēkās
Grāmatas vieglajā valodā	2	Aglonas, Riebiņu, Rušonas bibliotēkās

Lieldrukā ir pieejama Māras Svīres 2016. gada grāmata “Ar vakardienu kabatā” un vieglajā valodā Čerstina Sunda grāmata “Rūdis” (2003. gada) un Žebera “Ejas un asakas” (2022. gada).

5.8. PAKALPOJUMI UN PASĀKUMI ATSEVIŠĶĀM LASĪTĀJU MĒRĶGRUPĀM VAI INTEREŠU GRUPĀM

Aglonā ir daudz privātmāju, kur cilvēkiem iekopti piemājas dārziņi. Šai grupai par godu **Aglonas** bibliotēkā pavasarī darbojās loloto sēklu un stādu apmaiņas punkti (iespēja mainīties ar pašaudzētiem stādiem, sēklām). Ar to, kas ir lolotās sēklas un stādi, pasākumā “Loloto sēklu apmaiņas punkts”, kurš notika 21. aprīlī iepazīstināja permakultūras biedrības aktīviste Ilze Mežniece. Ap Līgo svētkiem bibliotēkā norisinājās sapņu ķērāju radošā darbnīca “Vasaras saulgriežu sapnis Aglonā” (no dažādiem dabas materiāliem, no pinumiem) ar audēju, rokdarbnieci Ņinu Valaini. “Jāņu zāļu burvestības” – derīgu padomu stunda un radošā darbnīca bibliotēkā sadarbībā ar Aglonas kultūras namu, kad tika pītas vītnes un vainagi pagasta un bibliotēkas noformējumam (skat. 5.9.att.).

5.9.att. Līgo svētku aktivitātes Aglonas bibliotēkā

Aizkalnes bibliotēkas apmeklētājiem piedāvātajā radošo darbu izstādē “Sev un citiem par prieku” varēja aplūkot Ritas Boļšakovas darinājumus – improvizētas figūriņas no tekstilijām. Novadniece, Tautas lietišķās mākslas studijas “Atkalnis” vadītāja Ineta Krastiņa iepazīstināja ar dažādās tehnikās darinātām rotaslietām un tradicionālajiem adījumiem. Līvānieša Daiņa Belova, kurš ir jaunietis ar īpašām vajadzībām, interesantā manierē darinātie dzīvnieku portreti tika izvietoti izstādē “Dzīvnieku karnevāls”.

Ārdavas bibliotēkā notikuši vairāki tematiskie pasākumi pieaugušo auditorijai, kā vienu var atzīmēt tikšanos ar dziesminieci, gleznotāju un dzejnieci no Latgales – Džeinu Gavari. Pirms tikšanās bija uzlikta Džeinas radošo darbu izstāde “Mantojums”. Pasākums lika aizdomāties par dzīvi, labestību, ģimeni, bija saredzams un saklausāms mākslinieces milzīgais garīgais un radošais spēks (skat. 5.10.att.).

5.10.att. Tikšanās ar dziesminieci, gleznotāju un dzejnieci Džeinu Gavari Ārdavas bibliotēkā

Ārdavas bibliotēkas apmeklētāji ir čakli rokdarbnieki: veidoja dekorus, lai rotātu bibliotēkas teritoriju (skat. 5.11.att.), Annas dienā sagatavoja smaržīgus sāls skrubīšus ar dažādām zālītēm, pina smaržkociņus, kā rezultātā prieks un gandarījums, jautrs noskaņojums (skat. 5.12.att.), kā katru gadu arī šogad ziemas mēnešos radošā pulciņa dāmas čakli adīja (cepurišu adīšanu un ne tikai) (skat. 5.13.att.).

5.11.att. Dekoru veidošanas prieks pie Ārdavas bibliotēkas sagaidot Līgo svētkus “Rotā, rotā”

5.12.att. Annas dienas radošā nodarbība Ārdavas bibliotēkā

5.13.att. Adīšanas nodarbība Ārdavas bibliotēkā

Ārdavas bibliotēka gada nogalē savus apmeklētājus priecēja ar gada nogales pasākumu ar kopā būšanu, dziesmām, atrakcijām un sarunām, kā arī kopā ar **Pelēču** bibliotēku organizēja ekskursiju bibliotēkas aktīvistiem uz atpūtas parku “Stalkers” Augšdaugavas novadā (skat.5.14.att.).

5.14.att. Ekskursija Ārdavas un Pelēču bibliotēku aktīvistiem uz atpūtas parku “Stalkers”

Kastīres bibliotēkā norisinājās “Eko ziepju liešanas un dekorēšanas meistarklase” kopā ar Intu Reču. Šī aktivitāte varēja notikt pateicoties Preiļu novada izglītības pārvaldei un īstenotajai neformālās izglītības programmai pieaugušajiem. Dalībnieki pat nevarēja iedomāties, ka tik vienkārši var pagatavot tik skaistas lietas. Kāds saulains prieks bija cilvēku acīs! Darbiņi bija skatīti gan tuvumā gan tālumā, līdz

beidzot tika iznesti laukā, kur saulrieta gaismā varējām apskatīt viens otra veikumu. Tie bija brīnišķīgi! Un smarža..! Nodarbības apmeklētāji klusiņām sprieda, ka Intai ir milzīgs talants, darba atdeve un pozitīva attieksme pret katru dalībnieku, tāpēc nodarbības ir tik kupli apmeklētas.! P.S. pēc nodarbības radās jautājumi: “Vai bibliotēkā ir grāmatas par ziepju pagatavošanu?”, “Kurā internetveikalā var iegādāties ziepju masu?” utt. Protams, ka grāmatas par šo tēmu bibliotēkā ir! Grāmatu izsniegums un saņemtās uzziņas palielinās! 26. aprīlī Kastīres bibliotēkā notika radošā darbnīca “Sapņu ķērājs”, kuru sadarbībā ar bibliotēku rīkoja biedrība “Jaunie Spārni”. Iniciatīvu “Līdz-DARBOJIES Rušonā” atbalsta izglītības iniciatīvu centrs sadarbībā ar *British Council* pārstāvniecību Latvijā projekta “Darbīgās kopienas” ietvaros (skat. 5.15.att.).

5.15.att. Eko ziepju meistarklase un Sapņu ķērāju meistarklase Kastīres bibliotēkā

Kastīres bibliotēkas Dzejas dienu pasākums kopā ar dzejnieci Ievu Trimalnici notika bibliotēkas pagalmā (skat. 5.16.att.). Diena bija ļoti silta, saulaina un skaista. Dzejniece lasīja dzeju, un gaisotne apkārt kļuva īpaša... Dzeja klusām vilināja, aicināja un sauca sev līdzī. Likās vai tiešām es arī varu dzirdēt, kā dīgst zāle? Un kāpēc mums tiešām nekad nav laika...Nekad... Pasākuma apmeklētāji centās nepalaist garām nevienu vārdu. Vecākā gājuma cilvēkiem no aizkustinājuma ieriesās acīs asaras. Uz pasākumu ieradās Aglonas vidusskolas mācību vieta Rušona skolēni un SAC “Aglona” seniori.

5.16.att. Dzejas dienas ar Ievu Trimalnici Kastīres bibliotēkā

Pelēču bibliotēkā Maijā tika veidots Erudīcijas konkurss “Ko tu zini par dzimteni?” pieaugušajiem. No vietējiem iedzīvotājiem bija diezgan liela interese piedalīties. Kopā, erudīcijas konkursā, piedalījās 5 komandas (skat. 5.17.att.). Konkurss tika pārbaudīts zināšanas gan par vēsturiskiem notikumiem, gan zināšanas par dažādām labi pazīstamām filmām, kā piemēram, Cilvēka bērns, Rūdolfa mantojums u.c.

5.17.att. Erudīcijas konkurss “Ko tu zini par dzimteni?” Pelēču bibliotēkā

Pelēču bibliotēkas apmeklētājiem bija iespēja iesaistīties dažādās radošajās darbnīcās, kurās tika mezglotas rokassprādzes un veidotas brošas (skat. 5.18.att.).

5.18.att. Radošās darbnīcas Pelēču bibliotēkā

Sadarbībā ar Riebiņu kultūras nama vadītāju Ilzi Piskunovu **Riebiņu** bibliotēkā tika sarīkota muzikāli literāra atpūtas pēcpusdiena “Skaistākie vārdi Tev” (skat. 5.19.att.). Pasākuma mērķis bija sarīkot svētkus vietējās kopienas sievietēm, kopā pavadīt laiku un atpūsties. Skanēja dzejas un prozas lasījumi Ilzes izpildījumā. Par muzikālo noskaņu rūpējās grupa “Nu Pīterim leidz Juoņim”.

5.19. att. Muzikāli literāra atpūtas pēcpusdiena “Skaistākie vārdi Tev” Riebiņu bibliotēkā

Riebiņu bibliotēkas lietotāji, kuriem patīk radoši darboties, tika aicināti uz meistarklasi “Ziemassvētku rotājumi” Intas Rečas vadībā, kuras laikā katrs varēja izveidot savu rotājumu. Šīs meistarklases laikā ar apmeklētāju līdzdalību tapa apjomīgs darbs – rotājums bibliotēkas telpām (skat. 5.20.att.).

5.20. att. Meistarklases “Ziemassvētku rotājumi” laikā tapušais dekors bibliotēkai

Sīļukalna bibliotēkā februārī bija vērojama apmeklētāju kopkolekcijas sveču izstāde un noslēgumā tika rīkota sveču liešanas darbnīca (skat. 5.21.att.).

5.21.att. Sveču izstāde un radošā darbnīca Sīļukalna bibliotēkā

Stabulnieku bibliotēkā leļļu kolekcionāre Lilija Bondere apmeklētājus priecēja ar trim leļļu kolekcijām un kā bibliotēkas dāvanu bija nopelnījusi savu jubilejas izstādi, kurai pati rūpīgi izvēlējās sev mīļas lietas (skat. 5.22.att.).

5.22.att. Lilijas Bonderes izstādes **Stabulnieku** bibliotēkā

Stabulnieku bibliotēkā izdevušies bija “Ziemas drēbju stāsti”, kad uz pasākumu bija “ieradušās” arī attiecīgi “*silti saģērbtas*” grāmatas. Izstāde, protams, bija aplūkojama krietni ilgāk nekā tikai pasākuma laikā, tāpēc vairākkārt gadījās kuriozi, kad lasītājs izvēlējās jau lasītu grāmatu, vizuālo pārvērtību dēļ to neatpazīstot. Arī pasākums ievilkās gandrīz četru stundu garumā, jo ciemiņu bija daudz un ziemas drēbju stāstu – vēl vairāk skat. 5.23.att.).

5.23.att. *Stāstnieki iesildās pirms mutiskā uzdevuma “Ziemas drēbju stāsti” un literatūras izstāde*

Zemes darbu cienītāji un puķu mīļotāji tradicionāli tika aicināti uz “*puķubērnu*” sanāksšanu **Stabulnieku** bibliotēkas lapenē skat. 5.24.att.). Tā kā dalībnieki vienlaikus ir arī lieli lasītāji, ne tikai zemes darbu pratēji, pirmo reizi tika izmēģināta slēpņošana, pārbaudot, cik labi veiksies daiļliteratūras pārzināšanā. Pirmajai reizei šāda savdabīga spēle brīvā dabā vērtējama kā gana izdevusies, balvas (gladiolu sīpolu

izlases) ieguvēja – vairāk nekā gandarīta. Apmierināti palika visi – gan tie, kuri nedaudz nokavēja, gan tie, kuri pirms laika aizsteidzās prom. Stādu un sēklu maiņai neizbēgami sekoja arī pasēdēšana pie zāļu tējas krūzēm, lai dalītos puķu audzēšanas pieredzē. Varēja tikai apbrīnot, cik vietējās laucinieces ir labas puķu šķirņu pazinējas un neparastu nosaukumu zinātājas!

5.24.att. “Puķubērnu” tikšanās Stabulnieku bibliotēkas lapenē

16. oktobrī, kad aktuāla kļuva preses izdevumu abonēšana nākamajam gadam, **Stabulnieku** bibliotēkā atsaucību guva makulatūras pielietošanas ideja. Noderēja Skaidrītes Grigales meistarklase – no nederīgā papīra radīt jaunu, dekoratīvu papīru (skat. 5.25.att.), kas būtu pielietojams dāvanu iesaiņošanai, telpu dekorēšanai u.tml. Darbiņš bija laikietilpīgs, tā kā papīram bija krietnu laika sprīdi jāžūst, bet tas nozīmēja vienu – visiem meistarklases dalībniekiem pēc sava darbiņa bija jāatnāk dažas dienas vēlāk.

5.25.att. Meistarklase “Papīra gatavošana” Stabulnieku bibliotēkā

Stabulnieku bibliotēkas čaklākie lasītāji devās ekskursijā uz Viļaku (skat. 5.26.att.).

5.26.att. Stabulnieku bibliotēkas čaklāko lasītāju ekskursija uz Viļaku

Vanagu bibliotēkā vietējās kopienas iedzīvotāji (21) tikās uz Baltā galdauta svētkiem. Apmeklētāji tika aicināti uz tematisko pasākumu “Dārza stādu dienas”. Mārtiņrožu ziedu izstādi “Mans Mārtiņš” ar 38 šķirņu dažādību aplūkoja 42 bibliotēkas apmeklētāji. Bibliotēkā tika tīti aizsargtīkli Ukrainai un bibliotēkas vadītāja kopā ar apmeklētājiem piedalījās Lielajā talkā. Bibliotēkā deviņi vīri, septiņas sievietes un 5 jaunieši sacentās novusa turnīrā. Pie bibliotēkas norisinājās Ziemassvētku eglītes iedegšana “Dziedi līdzi!” un bibliotēkas telpās bija aplūkojama rokdarbu izstāde “Iepriecini kādu Ziemassvētkos”.

PGB struktūrvienībās kopumā 2023. gadā tika īstenoti 377 pasākumi un izvietotas 673 izstādes (2022. gadā 309 pasākumi un 715 izstādes).

5.9. CIKLA “LATVIEŠU GRĀMATAI 500” NORISES

Aglonas bibliotēkā tika organizēta radošā darbnīca ģimenēm “Veidojam grāmatiņu!”, kuras laikā bibliotekāre Aija iepazīstināja ar dažādas formas grāmatām, pārrunāja, no kā sastāv grāmata un pēc tam tika veidota sava grāmatiņa, izdomājot nosaukumu, veidojot ilustrācijas un rakstot sižeta tekstu (skat. 5.27.att.). Bibliotēkā bija aplūkojamas izstādes: sērijas “Mēs, Latvija, XX gadsimts” grāmatas; “Par Aglonu grāmatās”; “Latgales KC izdevniecības grāmatas”.

5.27.att. “Veidojam grāmatiņu!” Aglonas bibliotēkā

Aizkalnes bibliotēkā tika sagatavotas 3 izstādes:

- novadpētniecības izstāde “Zem Latgales drošā spārna” stāstīja par žurnālistu un grāmatizdevēju A. Rancānu (skat. 5.28.att.);
- literatūras izstāde “Latgales lauku kultūras kompleksa “Jāsmuiža” izdevniecība” deva ieskatu Jāsmuižas muzeja izdevējdarbībā un vietējo literātu devumā;
- literatūras izstāde “Dzimas literārās relikvijas” iepazīstināja ar vērtīgiem un seniem izdevumiem no vairāku bibliotēkas apmeklētāju grāmatu krājuma

5.28.att. Antonam Rancānam veltītā izstāde Aizkalnes bibliotēkā

Ārdavas bibliotēkā tika īstenotas 2 izstādes: ārdavieša pensionēta pedagoga grāmatu izstāde no vairākām vecām grāmatām, kuras bija dažādās valodās (latviešu, krievu, poļu un vācu), kā arī noplēšamo kalendāru kolekcija sākot no 1964. gada (skat. 5.29.att.).

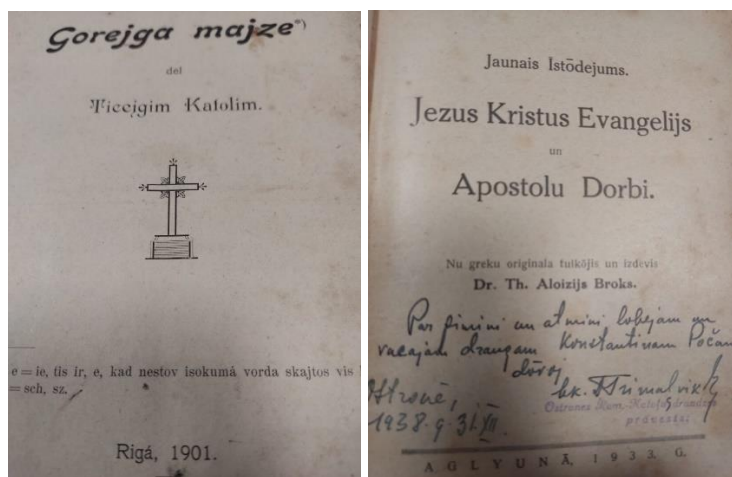
5.29.att. Izstādes Ārdavas bibliotēkā

Galēnu bibliotēkā viena no interesantākajām ciklam veltītajām izstādēm bija izstāde – akcija: “Vecā grāmata manā plauktā”, kad pagasta iedzīvotāji un bibliotēkas apmeklētāji tika aicināti atnest uz izstādi savu visvecāko grāmatu. Atsaucība bija liela un izstādē bija pieejama pat 1890. gadā izdota grāmata. Kopā bija izstādīti 47 izdevumi, lielākā daļa no kuriem bija reliģiska rakstura grāmatas un žurnāli.

Kastīres bibliotēka organizēja:

- izstādi “Grāmatas no bibliotēkas lietotāju plaukta”, kur bija aplūkojama latviešu grāmatu vēsture, grāmatu iespiešanas attīstība un grāmatu loma Latvijas kultūrā;
- novadpētniecības izstādi “Atmiņu stāsti”, ar īpašajām grāmatām, kurās atrodams kāds ieraksts, novēlējums kādam konkrētam cilvēkam, notikumam;
- aktivitāti “Lasītāju dāvinātās retās grāmatas”, kuras arī šobrīd (pēc izstādes) atrodas bibliotēkas krājumā (BIS ALISE nav ievadītas), bet daļa no tām ir aizdotas uz noteiktu laiku, lai var papildināt novadpētniecības izstādes un materiālus (skat. 5.30.att.);
- darbnīcu “Grāmatas otra dzīve” sadarbībā ar biedrību “Jaunie spārni”, kurā apmeklētāji uzzināja par grāmatu izgatavošanas procesu un izgatavoja savu “Īpašo grāmatu” – orimoto tehnikā (skat. 5.31.att.). Šī darbnīca bija lielisks veids kā interesentus iepazīstināt ar latviešu grāmatas vēsturi. Nodarbību vadīja Kaķu mājas (Preiļos) saimniece Jeļena Puzaka. Noslēgumā bibliotēkas lietotāja Inga Dika visu pasākuma dalībnieču vārdā dāvināja Jeļenai savu no “dimanta” pārļītēm veidoto skaisto melno kaķi, kurš tagad pieskatīs visus pārējos “Kaķu Mājas” kaķus.

5.30.att. Akcija Kastīres bibliotēkā “Lasītāju dāvinātās retās grāmatas”

5.31.att. “Grāmatas otrā dzīve” Kastīres bibliotēkā

Līču bibliotēkā 8. jūnijā norisinājās tikšanās ar rakstnieci Vinetu Ivanovsku (skat. 5.32.att.). Dzimusi, augusi un mācījusies Preiļos. Vēlāk dzīves ceļi aizveduši uz Angliju, kur dzīvo un strādā. Tikšanās laikā tika uzzināts par rakstnieces romānu tapšanu un tika iepazīti arī dažiem no tiem. Pavasarī iznākušo jaunāko trilleri “Šantāža ar nazi” tikšanās laikā bija iespējams arī iegādāties.

5.32. att. Tikšanās ar rakstnieci Vinetu Ivanovsku Līču bibliotēkā

Riebiņu bibliotēkā interesanta un pieprasīta bija izstāde “Vecākās grāmatas no bibliotēkas lietotāju plaukta”, kura tika veidota sadarbībā ar bibliotēkas lietotājiem. Savas senākās grāmatas izstādei piedāvāja 12 lietotāji, kā arī Riebiņu vidusskolas bibliotēka. Tika izmantotas grāmatas arī no Riebiņu bibliotēkas krājuma (skat. 5.33.att.).

5.33. att. Izstāde “Vecākās grāmatas no bibliotēkas lietotāju plaukta” Riebiņu bibliotēkā

Rožkalnu bibliotēkā cikla ietvaros bija skatāma seno grāmatu izstāde "Vecākā, mazākā, smagākā ...". Radošā pasākumā, kopā ar Vārkavas pamatskolas pirmsskolas izglītības grupiņu bērniem, tika gatavotas mazas bilžu grāmatiņas, izmantojot norakstītos žurnālus un nolietotās grāmatas.

Rušonas bibliotēkā ģimenēm ar bērniem tika organizēts pasākums “Veca grāmata jaunās skaņās”, kur radošās darbnīcas veidā vecās grāmatas tika uzlabotas (izdaiļotas ar saderīgām ilustrācijām no citiem izdales materiāliem), iegūstot jaunas nokrāsas. Literārā izstāde “Mīti un patiesība par medicīnu un dzīvesveidu” ar tēmu apskatu no novadnieka, profesora Anatolija Danilāna grāmatām “Dzīvo

dzīvespriecīgs un vesels”, “Ceļa zīme uz veselību” – piesaistīja vecāko paaudzi, kuri apskatot šīs grāmatas arī atsevišķus padomus piefiksēja savos pierakstos. Izstādē “Esam un būsīm vēsturisko rakstnieku dzīvē” tika izvietotas vairāk kā 100 gadus veciem rakstniekiem un dzejniekiem veltīti darbi.

Saunas bibliotēkā tika novadīta bibliotekārā stunda bērniem “Kāpēc vajadzīgas grāmatas?”. Uzsvars tika likts uz to, ka grāmatas ir lielākais cilvēces izgudrojums un kā tās ir mainījušās laikam ejot. Pirms pasākuma bērniem tika dots uzdevums noskaidrot un sameklēt senāko grāmatu mājas bibliotēkā. Izrādījās, ka senākās grāmatas mājās ir vecvecmāmiņu baznīcu grāmatas.

Sīļukalna bibliotēkā bija aplūkojama likvidētās Sīļukalna pamatskolas mācību grāmatu un materiālu izstāde, un veco lūgšanu grāmatu izstāde “*Seiļukolna vacū puotoru gruomotu izstuode*”, kur bibliotēkas apmeklētāji bija eksponējuši lūgšanu grāmatīņas. Bija interesanti aplūkot to attīstību no 1897. gada līdz 2022., kā arī pamēģināt izlasīt tekstu vecajā drukā. Lūgšanu grāmatu izstādes noslēgumā **Sīļukalna** bibliotēkā, sadarbībā ar Sīļukalna kultūras namu, norisinājās “Psalmu dziedāšanas” pasākumi (skat. 5.34.att.). Šī tradīcija jau uzsākta 2022. gadā, lai saglabātu šo Latvijas nemateriālo kultūras mantojumu

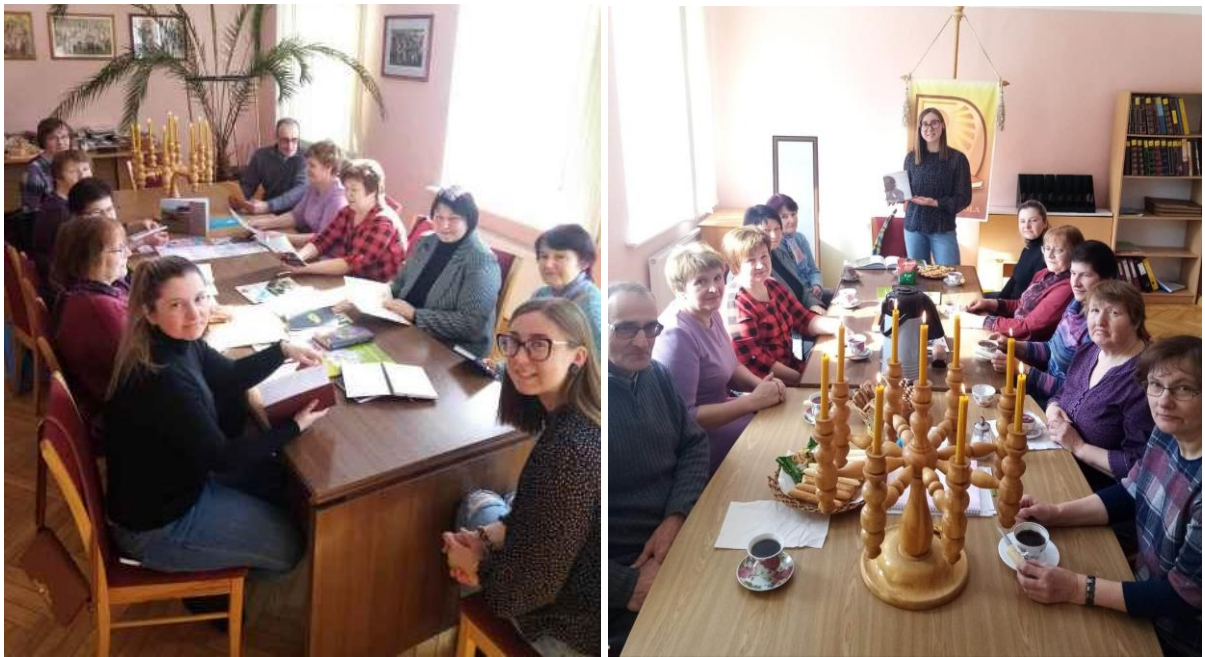

5.34. att. Sīļukalna bibliotēkas organizētā Psalmu dziedāšana Sīļukalna kultūras namā kopā ar Vidsmuižas katoļu prāvestu Aivaru Kursīti un lūgšanu grāmatu izstāde

Smelteru bibliotēkas apmeklētājiem tika piedāvātas izstādes “Novadnieku devums Latvijas grāmatniecībā” un izstāde “Latgales literārais mantojums”.

Stabulnieku bibliotēka aicināja ciemos cilvēku, kuram bijusi vistiešākā saistība ar kalendāra izdošanu, jo pēc baznīcas grāmatām un ābecēm tieši kalendāri ir ierindojami pirmo Latvijā izdoto grāmatu vidū. Un tā – martā, kamēr vēl gads bija tikai uzsācis savu skrējieni, bibliotēkas lietotājiem lieti noderēja tikšanās ar Amandu Anusāni, vienu no savdabīgā kalendāra “*Giut breidi*” veidotājām (skat. 5.35.att.). Viņa labprāt dalījās savā pieredzē, kā var dzīvi organizēt tā, lai pagūtu tik daudz ko – gan būt fotogrāfe, gan sadarboties ar @muna_muoksla, ar protālu Lakuga.lv, gan producēt raidījumu “*Pīci breinumi*”, gan iesaistīties kustības “*Volūda*” projektos un arī pabūt dzimtajā Stabulnieku pagastā, lai pastrādātu zemes darbus vecāku saimniecībā.

5.35.att. Tīkšanās ar kalendāra “Giut breidi” līdzveidotāju Amandu Anusāni un tām māmiņām, kuru bērnu radošā darbība arī saistīta ar grāmatu tapšanu

Stabulnieku bibliotēkā minētajai gada aktuālākajai tēmai veltīta bija arī senu reliģiska satura izdevumu, lūgšanu grāmatu izstāde “Godinot 200 gadus vecu Latgales tradīciju – maija dziedājumus pie krusta”. Tas bija pozitīvs piemērs tam, cik laukos bibliotēkas ir cilvēkiem vajadzīgas – pēc Viktora Mičuļa (viņš ir arī šo reto lūgšanu grāmatu īpašnieks) lūguma izstādei tika pievienota arī informācija par to, kad notiks pirmais maija dziedājums pie restaurētā krucifiksa Meža Mičulīšos. Tā kā bibliotēka nodeva šo informāciju arī tālāk sociālajos tīklos un nemitīgi atgādināja par to apmeklētājiem, pievēršot uzmanību minētajai izstādei, pasākumam, proti, maija dziedājums pie krusta bija pulcējis tik daudz ļaužu, ka guva lielu ievērtību un izpelnījās arī publikāciju ar foto “Rēzeknes Vēstīs”. Bija patīkami, ka tik daudzi apmeklētāji pēc tam pateicās arī bibliotēkai kā starpniekam (skat. 5.36.att.).

5.36.att. “Godinot 200 gadus vecu Latgales tradīciju – maija dziedājumus pie krusta”

Aizkalnes, Riebiņu, Rušonas, Vanagu un PGB kolēģes LCB rīkotajā konferencē Daugavpils Universitātē “Latgales grāmatnieku un literātu devums Latvijas grāmatniecībā” iepazīna latgaliešu literatūras pirmssākumus un ievērojamu Latgales literātu dzīves gājumu (skat. 5.37.att.). Lektori bija izcili – katrs iededzies par savu tēmu.

5.37.att. Kolēģes un konferences lektori ar LCB vadītāju un vietnieci

Izstāde **Upmalas** bibliotēkā ar tās rīcībā esošajiem bijušās Vārkavas skolas skolotājas Janīnas Vilmanes vāktajiem apkārtnes teicēju stāstītajiem pierakstiem. Šis darbs veikts kopā ar toreizējiem skolēniem un glabājas rokrakstā rakstītos dokumentos. Pamatojoties uz šiem materiāliem un savu pieredzi, skolotāja Janīna Vilmane izdevusi grāmatu “Vecvārkavas dziesmotais ceļš”. Izstādē attēlots grāmatas ceļš no piezīmēm līdz izdotai grāmatai. Šo izstādi iecerēts digitalizēt.

Vanagu bibliotēkā norisinājās novadnieka Antona Praņevska grāmatas atklāšanas prezentācija (skat. 5.38.att.) <https://www.preili.lv/lv/jaunums/aizvadits-antona-pranevska-gramatas-iekliedzas-dzerve-talajas-sibirijas-debesis-prezentacijas-pasakums> un <https://www.preili.lv/lv/media/65334/download?attachment> (3.lpp).

5.38.att. Antona Praņevska grāmatas atklāšanas prezentācija Vanagu bibliotēkā

5.10. UZZIŅU UN INFORMĀCIJAS DARBS

Datorpakalpojumus izmanto 18.2% no bibliotēku apmeklētājiem. 2023. gadā PGB struktūrvienībās 604 apmeklētāji datoru ir izmantojuši 5 465 reizes (2022. gadā 632 datorlietotāji ar 4 533 izmantošanas reizēm), vidēji vienam lietotājam tās ir 9 reizes gadā.

Bibliotēkās izvietota informācija par ES, tūrisma un pašvaldības informācija u.c. aktuāla informācija.

Kopumā PGB struktūrvienības sniedza 1 790 uzziņas un konsultācijas (2022. gadā – 1 849 uzziņas, 2021. gadā – 1 551 uzziņas).

Bibliotēkas pārskata periodā sniegušas palīdzību dokumentu rakstīšanā, teksta rediģēšanā un noformēšanā, izdrukāšanā, pārsūtīšanā elektroniskajā formā, izdruku veikšanā no e-pastiem u.c. avotiem, failu saglabāšanā datu nesējos, dokumentu skenēšanā un tālāk nosūtīšanā u.c.

Aizkalnes bibliotēkā interesantākās sniegtās uzziņas: Jasmuižas tautas tērps, ko nozīmē vārds “kapuls”, kā atrast personu uzvārda maiņas gadījumā, kur atrast skursteņslauķi u.c.

Galēnu bibliotēkā interesantākās sniegtās uzziņas: kafijas biežumu pielietojumu mājāsaimniecībā, vasaras puķu audzēšanas aprakstus, informāciju par kailgliemežiem, mangoldu (lapu bietēm).

Saistībā ar to, ka **Kastīres** bibliotēkas lietotāji kopā ar biedrību “Jaunie Spārni” iesaistījās maskēšanās tīklu pīšanā Ukrainas vajadzībām (noderēs bruņutehnikas, piekabju un humāno preču kravu aizsegam) (skat. 5.39.att.), notika arī biežas konsultācijas par 72 stundu bukletu “Kā rīkoties krīzes gadījumā”. Vislielākie interesenti bija skolēni un vecākā gājuma cilvēki. Ikviens var rast veidu, kā palīdzēt Ukrainas aizstāvjiem uzvarēt. Ar katru iesieto drānas mezglu, sūtot labas un stipras domas un tuvinot to dienu, kad Ukraina atkal kļūs par ziedošu un laimīgu Zemi.

5.39.att. Kastīres bibliotēkā top maskēšanās tīkli Ukrainai

Rožkalnu bibliotēkas vadītāja palīdz iedzīvotājiem ar iesniegumu sagatavošanu un nosūtīšanu dažādām pašvaldības un valsts iestādēm. Tie bija iesniegumi par transporta pieteikšanu, par uzņemšanu dzīvokļa

rindā, par elektrības pieslēguma atjaunošanu objektiem, par izziņu sagatavošanu no Valsts Zemes dienesta. Gada laikā tika sagatavoti 40 iesniegumi, sniegtas 60 uzziņas, savukārt skenēšanas un kopēšanas pakalpojumi tika izmantoti 150 reizes.

Saunas bibliotēka atzīst, ka uzziņu un konsultāciju sniegšanas darbs bibliotekāram reizēm var būt arī kā izaicinājums. Lai spētu nodrošināt kvalitatīvu uzziņu un konsultāciju izpildi, darbiniekam jāprot orientēties gandrīz visas nozarēs, pārzināt jaunākās tehnoloģijas un neapmilst par tādiem jautājumiem kā: kas ir zemes siltums un kā to izmanto, kas ir *Snapchat*, kāpēc nesanāk mājas siers utt.

5.11. BIBLIOTĒKAS IZGLĪTOJOŠĀ DARBĪBA

Bibliotēkas konsultēja apmeklētājus e-pakalpojumu izmantošanā un popularizēja saziņu ar valsts un pašvaldību institūcijām elektroniskajā vidē. Bibliotēkā jebkura pasākuma, izstādes vai citas aktivitātes viens no mērķiem ir izglītošana.

Aglonas bibliotēka organizēja izglītojošos pasākumus senioriem:

- pēcpusdiena “Pēterdiena – saulgriežu svētku noslēguma laiks”, kad bibliotēkā ciemojās SAC “Aglona” seniori un folkloriste Ilze Mežniece;
- pēcpusdiena “Ar Latviju sirdī”, kuru apmeklēja SAC “Krastiņi” seniori;
- “Senioru drošības riski” informatīva rakstura pasākums ar Valsts Policijas Latgales reģiona pārvaldes Ziemeļlatgales iecirkņa Prevencijas grupu (I. Makejeva, A. Repša). Seniori tika iepazīstināti ar drošības riskiem internetā, kā izvairīties no krāpniekiem. Tika stāstīts arī par drošības riskiem uz ceļa ziemas periodā. Vadītājas dāvināja dalībniekiem iepirkuma maisiņus ar atstarotājiem, dažādus informatīvus bukletus. Seniori dalījās ar savu pieredzi, saskarē ar krāpniekiem internetā, telefonā.

Aglonas bibliotēkā norisinājās informatīva rakstura seminārs zemniekiem “Par izmaiņām vienotajos platību maksājumos”, kuru vadīja lauksaimniecības konsultante Anita Bartuša.

Aglonas bibliotēkā bija klausāmas 3 izglītojošas lekcijas pieaugušajiem un arī pusaudžiem, jauniešiem:

- “12 veselības konstantes un kā tās noturēt” (lektore nutrioloģe Gita Skrebele);
- “Valoda un runa latgaliešu folklorā” (lektore Dr.philol. Angelika Juško Štekele);
- “Asinsvadu tīrīšana ar dabas produktiem” (lektore nutrioloģe Gita Skrebele).

Galēnu bibliotēka pārskata periodā daudz pakalpojumu piedāvāja bezdarbniekiem: 5 apmeklētājiem palīdzēja elektroniski pieslēgties NVA, lai reģistrētos bezdarbnieka statusam, 2 klientiem apskatīties bezdarbnieka reģistrācijas paziņojumus un bezdarbnieka darba meklēšanas dienasgrāmatu, 7 – pieteikties bezdarbnieka pabalstam caur latvija.lv, 4 – palīdzēja aizpildīt iesniegumu bezdarbnieku apmācību kursiem un aktivizēt apmācību kuponu, 2 – vakanču portālā aizsūtīt darba meklētāja CV darba

devējam un 1 palīdzēja pieslēgties Zoomam, lai varētu klausīties NVA organizēto semināru bezdarbniekiem, e-pastā pievienot un aizsūtīt darba devējam motivācijas vēstuli.

Lai mudinātu bibliotēkas lietotājus rūpēties par sevi, **Riebiņu** bibliotēkā notika divi veselīgam dzīvesveidam veltīti pasākumi. Lekcija “Vesels organisms – stipra imunitāte”, ko vadīja veselības veicināšanas un sporta speciāliste Lilita Kivleniece, un lekcija “Alveja veselībai, labsajūtai un skaistumam”, kurā eksperte Dabas dziedniecības un atveseļošanas metožu jomā Solvita Mertena iepazīstināja ar alvejas dziednieciskajām īpašībām.

Ļoti plaši apmeklētas **Riebiņu** bibliotēkā bija apmācības “Dzimtas saknes meklējot”, ko vadīja vēstures un dzimtas sakņu pētniece Tatjana Kolosova (skat. 5.40.att.). Interesenti bija ieradušies ne tikai no Preiļu novada, bet arī no Rīgas, Ventspils, Krāslavas un citām vietām. Starp apmeklētājiem bija arī www.ciltskoki.lv veidotājs Egils Turss, kurš atzina, ka bibliotēkas ir ciemu centrs un sirds.

5.40.att. Apmācības “Dzimtas saknes meklējot” Riebiņu bibliotēkā

14. novembrī, Pasaules diabēta dienā, **Kastūres** bibliotēkā notika tikšanās ar ārsta palīgu Ligitu Punculi un cukura diabēta asistenti Kristīni Luni. Tika izrunāts viss par un ap cukura diabētu – tika dzirdēti vērtīgi padomi (skat. 5.41.att.).

5.41.att. Pasaules diabēta diena Kastūres bibliotēkā

ES Erasmus+ programmas projekta “Nacionālie koordinatori Eiropas programmas ieviešanai Latvijas pieaugušo izglītībā” ietvaros **Kastīres** un **Riebiņu** bibliotēkā senioriem tika piedāvāts apgūt digitālās prasmes ikdienas dzīves situācijām “Mācies atvērt pasauli!”. **Riebiņu** bibliotēkā apmācībās piedalījās 11 dalībnieces (skat. 5.42.att.), **Kastīres** bibliotēkā 10 (skat. 5.43.att.). Īstenotas bija 3 nodarbības un 1 individuāla tikšanās reize. Apmācību beigās tika saņemti apliecinājumi. Dalībnieki apguva neformālo izglītības programmu “Digitālo pakalpojumu izmantošanas ikdienas dzīves situāciju risināšanā”:

- e-paraksta (eID kartes) lietošanu;
- iepazīna digitālos rīkus un drošības pamatprincipus digitālo pakalpojumu izmantošanā;
- iepazīnās kā darbojas e-pakalpojumi;
- spēja orientēties personas datu aizsardzības un drošības jautājumos.

5.42.att. “Mācies atvērt pasauli” Riebiņu bibliotēkā

5.43.att. “Mācies atvērt pasauli” Kastīres bibliotēkā

Septembrī **Rožkalnu** bibliotēkā Lauksaimniecības datu centra darbinieces konsultēja zemniekus par darbu pārraudzības sistēmā CILDA, apmācībās piedalījās 8 cilvēki.

Rušonas bibliotēkā dažādu vecuma grupu apmeklētājus uzrunāja Ilgvara Kalvāna izglītojošās lekcijas “Veselīga dzīvesveida stūrakmeņi” (skat. 5.44.att.), kur tika uzzināts par uzturu, dienas ritmu, fiziskām aktivitātēm. Lielu interesi bibliotēkas apmeklētāji izrādīja ES Erasmus+ programmas projekta “Nacionālie koordinatori Eiropas programmas ieviešanai Latvijas pieaugušo izglītībā” apmācībām “Mācies atvērt pasauli”, kuru piedāvāja Preiļu novada izglītības pārvalde. Divu lekciju ciklā piedalījās 7 dalībnieces. Tika iegūts noslēguma apliecinājums.

5.44.att. Ilgvara Kalvāna izglītojošā lekcija “Veselīga dzīvesveida stūrakmeņi” Rušonas bibliotēkā

Saunas bibliotēkā apmeklētāju konsultēšana un apmācība par elektronisko resursu izmantošanu notiek individuāli – brīdī, kad lietotājam šīs zināšanas ir aktuālas. Bibliotēkas apmeklētājiem tika piedāvāta izglītojoša lekcija, kuru vadīja diplomētas nutricioloģes Lilita Kivleniece un Velta Popa. Pasākuma apmeklētāji uzzināja par veselības profilaksi, veselīgu dzīvesveidu, uzturu, uztura bagātinātājiem un vitamīniem (skat. 5.45.att.). Savukārt augustā notika lekcija par alvejas pozitīvajām īpašībām, kuru vadīja eksperte Dabas dziedniecības un atveseļošanas metožu jomā Solvita Mertena.

5.45.att. Informatīva lekcija “Vesels un aktīvs” / Lilita Kivleniece un Velta Popa

Rožkalnu bibliotēkā 2 bibliotēkas apmeklētājiem tika sniegta palīdzība iesniegumu sagatavošanai Sadales tīkla mājaslapā un 3 Valsts Zemes dienesta izziņu sagatavošanai, 2 palīdzēts iegūt elektronisko parakstu, piesakoties lietotnē eParaksts mobile, 3 lietotāji tika apmācīti kā izvēlēties izdevīgāko elektroenerģijas tarifu lietotnē elektrum.lv.

Sīlukalna bibliotēkā tika rīkota veselīga uztura speciālistes Anetes Plataces meistarklase “Uzlabo savu šķīvi” (skat. 5.46.att.). Speciāliste iepazīstināja ar veselīga uztura pamatnosacījumiem, bet pēc tam komandās tika gatavoti ēdieni no viegli pieejamām izejvielām, kas būtu arī garšīgi: saldēto zaļo zirnīšu smēriņš, vista kokosriekstu piena karija mērcē un glazēti biezpiena sierīņi.

5.46.att. Meistarklase “Uzlabo savu šķīvi” Sīlukalna bibliotēkā

12 **Sīlukalna** bibliotēkas apmeklētāji piedalījās Izglītības un Zinātnes ministrijas projekta “Digitālie rīki un digitālo pakalpojumu izmantošana dzīves situāciju risināšanā” apmācībās, kurus vadīja pasniedzēja Solvita Ķibere, Karīna Vetošķina, bet praktisko, radošo darbu nodarbību vadīja Inta Reča. Apmācības notika 20.-26. martam finanšu pratības nedēļā. Bija iespējas saņemt individuālas konsultācijas: 1) iespējas interneta lietošanā; 2) sociālo vietņu izmantošana; 3) bibliotēkas piedāvātās datu bāzes; 4) e-paraksta izveidošana; 5) e-pakalpojumu izmantošana; 6) drošība interneta lietošanā, 7) radošā darbnīca lielformāta ziedu izgatavošanā (interesentiem). Mācību beigās dalībnieki saņēma apgūtās programmas zināšanu apliecinājumu.

Stabulnieku bibliotēkā tika organizētas trīs Skaidrītes Grigales meistarklases “Vaska drāniņu darināšana” un “Filca glezniņu gatavošana” – ieradās gan pieaugušie, gan bērni (skat. 5.47.att.). Jāteic, arī bērni savās prasmēs neatpalika no pieredzējušām mājsaimniecēm, tiesa, zēniem labāk veicās vaska drāniņu darināšanā, bet meitenēm vairāk paveicās filca glezniņas, kuras pēc tam tika glīti ierāmētas. Trešajā meistarklasē no nederīgā papīra tika radīts jauns, dekoratīvs papīrs, kas būtu pielietojams dāvanu iesaiņošanai, telpu dekorēšanai u.tml. Tiesa, darbiņš bija laikietilpīgs, tā kā jauniegūtajam papīram bija krietnu laika sprīdi jāžūst, bet tas nozīmēja vienu – visiem meistarklases dalībniekiem pēc sava darbiņa bija jāatnāk dažas dienas vēlāk.

5.47.att. Radošā darbnīca Stabulnieku bibliotēkā, kuras laikā top vaskadrāniņas un filca glezniņas

5.12. MEDIJPRATĪBA

Attīstot medijpratību, tiek veicināti labvēlīgi apstākļi ne tikai intelektuālajai, bet arī radošajai attīstībai.

Digitālās nedēļas aktivitāšu apkopojums tika publicēts PGB facebook lapā, PGB mājaslapā un Preiļu novada pašvaldības mājaslapā: <http://preilubiblioteka.lv/uploads/files/1681738159.pdf> un <https://www.preili.lv/lv/notikums/aicinam-piedalities-digitalaja-nedela-2023>

Aglonas, Aizkalnes, Galēnu, Liču, Riebiņu, Rožkalnu, Rušonas, Saunas, Siļukalna un Upmalas bibliotēku vadītājas 27. februārī piedalījās LNB bibliotēku attīstības centra Zoom seminārā: “Finanšu pratība, medijpratība un bibliotēkas”. Šajā seminārā varēja iegūt praktiskus padomus kā atpazīt krāpniekus un pasargāt savu naudu.

Aglonas, Rušonas, Silajāņu, Smelteru un Upmalas bibliotēku vadītājas piedalījās LNB BAC un Tet 7. novembra seminārā “Medijpratības meistari. Bērnu digitālā drošība internetā”, kurš **Rušonas** bibliotēkas vadītājai lika aizdomāties, ka jaunās tehnoloģijas strauji attīstās un bērniem tās sāk interesēt jau pirmskolas vecumā, tāpēc laicīgi vajag izglītēt bērnus, kāpēc pārmērīga vai neuzmanīga interneta lietošana var būt kaitīga, tāpat atzinīgi tika vērtētas Lienas Valdmanes noderīgās idejas par izglītojošām nodarbībām, ko var pielietot darbā ar 4 – 7 gadus veciem bērniem, lai vieglā un aizraujošā veidā iegūtu zināšanas. Arī **Smelteru** bibliotēkas vadītāja atzīst, ka vebinārā tika minēti vērtīgi izdales materiāli, kā veidot nodarbības bērniem par drošību internetā caur spēlēm un noderīgi šķīta Ogres, Gulbenes un Penkules bibliotēku pieredzes stāsti vadot šādas nodarbības un grūtības ar kādām varam saskarties.

Vispasaules drošāka interneta dienā **Aglonas** bibliotēkā notika pasākums Aglonas vidusskolas 4. klases skolēniem, Eiropas Medijpratības nedēļas ietvaros notika pasākums “Kas tas ir un kāds tas ir?”, kura laikā dalībniekiem bija dots uzdevums atrast no bibliotēkā pieejamajiem resursiem informāciju par dzīvniekiem, izvērtēt saņemto informāciju un svarīgākos faktus prezentēt. Digitālās nedēļas laikā tika rīkots pasākums “Digitālās nedēļas popkorns”, kura laikā Aglonas vidusskolas sākumskolas skolēni tika

ie pazīstināti ar “lasāmkoku”, ar portāliem asakas.net/pasakas/, ar letonika.lv un noslēgumā skolēni skatījās pasakas un atbildēja uz uzdotajiem jautājumiem. 19. oktobrī notika informatīva rakstura pasākums “Senioru drošības riski”. Tā kā dažāda veida krāpnieki aktīvi darbojas interneta vidē, ar senioriem tika runāts par krāpniecības veidiem interneta vidē. Tāpat arī ikdienā tiek runāts individuāli ar senioriem par dzīvi sociālo mēdiju vidē, tiek sniegts atbalsts digitālajos jautājumos.

Kastīres bibliotēkā ar Aglonas vidusskolas mācību vietas Rušona pagarinātās dienas grupas skolēniem (1.-4.klase) tika veiktas pārrunas “Par tev drošu internetu” un tika izrunāts – kas ir mediji un kāda ir to loma sabiedrības dzīvē, kas ir medijpratība, digitālā pratība, viltus ziņas, un kādas ir izplatītākās “feiku lapas”. Uzmanība tika vērsta arī uz katra cilvēka digitālo portretu jeb uz to, ko viņi publicē internetā un kā tas atspoguļojas uz viņu personas datiem un nākotnes darbībām. Skolēni nemaz nenojauta cik tas ir nopietns jautājums un pārrunu laikā saņēma dažus praktiskus ieteikumus un noderīgus padomus: par saziņu ar nepazīstamām personām, par melošana par savu vecumu, par aizvainojošu komentāru publicēšanu. Daži pārrunu laikā piedāvātie materiāli, skolēnos izraisīja lielas pārdomas.

Pelēču bibliotēkā medijpratībai veltīts pasākums notika Pelēču pamatskolas 1. klases skolēniem Digitālās nedēļas ietvaros “Esi ziņošs un drošs”. Pasākuma laikā tika runāts par to kādas ir populārākās mobilās aplikācijas, no kāda vecuma tās drīkst lietot un kā tajās darboties droši. Iegūtās zināšanas pēc tam tika pārbaudītas speciāli izveidotos uzdevumos (skat. 5.48.att.).

5.48.att. Pasākums Pelēču pamatskolas 1. klasei “Esi ziņošs un drošs” Pelēču bibliotēkā

Atzīmējot Drošāka interneta dienu, **Riebiņu** bibliotēkā notika tematisks pasākums “Domā, pirms dari!”. Mērķauditorija bija seniori, bet pasākumu apmeklēja arī skolēni. Lektors (IT speciālists Jānis Čižiks) sniedza padomus, kā sevi pasargāt, darbojoties interneta vidē. Riebiņu vidusskolas 4. klasei tika organizēta izzinoša nodarbība “Es un tehnoloģijas”.

5.13. PAŠVALDĪBAS, VALSTS INSTITŪCIJU UN NEVALSTISKO ORGANIZĀCIJU INFORMĀCIJAS PIEEJAMĪBA IEDZĪVOTĀJIEM

Bibliotēkās pieejams Preiļu novada pašvaldības informatīvais izdevums “Preiļu novada vēstis”, reģionālais laikraksts “Vietējā Latgales avīze” un informatīvais stends ar pašvaldības sagatavoto informāciju un bibliotēkas piedāvājumu, un teritorijā esošajām citām iestādēm (nevalstiskajām

biedrībām, izglītības iestādēm, pagasta pārvaldēm u.c.). Ikvienam bibliotēkas lietotājam ir pieejami datori un internets, kurus var izmantot arī informācijas meklēšanai par pašvaldības, valsts institūciju un nevalstisko organizāciju aktualitātēm. Ar Preiļu novada pašvaldības normatīvajiem aktiem var iepazīties Preiļu novada pašvaldības mājaslapā: <https://preili.lv/pasvaldiba/normativie-akti/>.

Aglonas bibliotēkā tiek nodrošināta visu līmeņu informācijas pieejamība – bibliotekāres vāc informāciju par vietējo sabiedrību un nodrošina tās pieejamību, regulāri sadarbojoties ar citām organizācijām (pagasta pārvalde, skolas, BJBLPC “Strops”, klubs “Neaizmirstule”, Aglonas PII u.c.). Aglona ir populārs tūrisma galamērķis, tāpēc bibliotēkā ir pieejama tūrisma informācija par apskates objektiem, naktsmītnēm. Bibliotēkā var saņemt informāciju arī par tūrisma iespējām novadā un Latvijā.

Aizkalnes bibliotēka uz stenda bibliotēkā izvieto informāciju arī par biedrības “Sabiedriskais centrs “Aizkalne”” rīkotajiem pasākumiem.

Ir izveidota Galēnu pagasta iedzīvotāju WhatsApp grupa, kurā ir arī **Galēnu** bibliotēkas vadītāja un var ievietot visas aktuālās ziņas un sludinājumus.

5.14. ELEKTRONISKAIS KATALOGS KĀ PAKALPOJUMS

Preiļu reģiona bibliotēku elektroniskais kopkatalogs ietver informāciju par Preiļu GB, 17 tās struktūrvienību un astoņu izglītības iestāžu bibliotēku (no 11) krājumos esošajiem informācijas resursiem, par to atrašanās vietu un pieejamību (skatīt 5.3.tabulu).

5.3. tabula “BIS ALISE izmantošana”

Iestāde	Bibliotēku skaits	Cik bibliotēkas strādā ar BIS ALISE un ALISE-i	Strādā ar moduļiem			Autorizēti lietotāji (2023)	Pasūtīts (Web) eksemplāru (2023)
			Cirkulācija	SBA	Komplektēšana		
PGB	1	1	1	1	1	55	564
Preiļu novada publiskās bibliotēkas	17	17	17	17	17	84	
Preiļu novada izglītības iestāžu bibliotēkas	11	8	5	1	6	15	

Pārskata periodā Preiļu reģiona kopkataloga dalībbibliotēku skaits samazinājies par vienu publisko bibliotēku. Pamatojoties uz 2023.gada 29.jūnija Preiļu novada domes lēmumu (protokols Nr.8 24.§), ar 2023. gada 1. jūliju slēgta Līču bibliotēka. Līdz ar to no kopkataloga tika dzēsti Līču bibliotēkai piesaistītie dati un krājums. Jaunākie un vērtīgākie iespieddarbi ir nodoti Preiļu GB, reģiona publiskajām un skolu bibliotēkām.

2023. gadā par vienu bibliotēku ir palielinājies kopkataloga izglītības iestāžu dalībbibliotēku skaits. BIS SKOLU ALISE pievienojās un datu ievadīšanu kopkatalogā uzsāka Galēnu pamatskolas bibliotēka. Turpinot skolu tīkla sakārtošanas darbus, Preiļu novada dome ir pieņēmusi lēmumu par Rušonas pamatskolas reorganizāciju, no 2023. gada 1. septembra to pievienojot Aglonas vidusskolai. Rušonas pamatskolai mainīts nosaukums uz Aglonas vidusskolas mācību vieta Rušona

Pārskata gadā sadarbībā ar “Tietoevry Latvia” speciālistiem sakārtoti Aizkalnes bibliotēkas dati, lai tā sistēmā ir kā atsevišķa Alise-i bibliotēka. Pie bibliotēkas piesaistīti atbilstošie dati, izveidota WebPAC adrese.

AlisePAC versijā ir pieejama vienkārša meklēšana, plašas atlases, filtrēšanas un kārtošanas iespējas. Lietotājiem vēl nav pieejama paplašinātā meklēšana. Ja nepieciešams to izmantot, tad ieteicams pārslēgties uz kopkataloga veco versiju. Kopkataloga sākumlapā tiek attēlota jaunumu kolekcija un bibliotēkas veidotās tematiskās kolekcijas. Pārskata gādā izveidotas un AlisePAC katalogā attēlotas sešas kolekcijas.

Jaunajā versijā ir pievienota iespēja autorizēties, pārreģistrējot WebPAC lietotājvārdu un paroli. Lietotājiem tiek piedāvāta arī iespēja autorizēties, izmantojot lietojumprogrammu eParaksts mobile. Autorizētam lietotājam pieejamas jaunas darbības: lietotājs var izveidot savu Vēlpmju sarakstu, pievienot Vērtējumu un Komentāru, lietotāja datus ievadīt/mainīt adresi, telefona numuru un lietotājvārdu.

5.4. tabula “Preiļu novada bibliotēku kopkatalogā autorizētie lietotāji”

	2021	2022	2023	+/- salīdzinot ar iepr. gadu
Aktīvie lietotāji kopā	5 207	5 436	5 495	+59 (+1,1 %)
Aktīvie autorizētie lietotāji	512	602	674	+72 (+12 %)
Autorizētie lietotāji pārskata periodā	131	137	154	+17 (+12 %)

Atskaitot PGB autorizētos lietotājos, bibliotēku kopējā situācija ir: Aktīvie lietotāji kopā – 3 006, Aktīvie autorizētie lietotāji – 305, Autorizētie lietotāji pārskata periodā – 99.

5.15. DIGITALIZĀCIJA – KOPAINA, ĪSS SITUĀCIJAS APRAKSTS

Pārskata periodā PGB struktūrvienībās digitalizācija netika veikta.

5.16. IEKŠZEMES SBA

2021. un 2022. gada dati ir par 18 PGB pārziņā esošajām struktūrvienībām, bet 2023. gadā tikai pus gadu darbojās Līču bibliotēka, jo ar 01.07.2023. tā tika likvidēta un perioda noslēgumā PGB ir 17 struktūrvienības (skatīt 5.5. tabulu).

5.5. tabula “SBA rādītāji”

SBA	2021	2022	2023
No citām Latvijas bibliotēkām saņemto dokumentu skaits	324	474	240
Uz citām Latvijas bibliotēkām nosūtīto dokumentu skaits	496	682	549
No Latvijas Neredzīgo bibliotēkas saņemtās pielāgotās literatūras skaits	0	0	0

SBA pārsvarā tika izmantots, lai piedāvātu literatūru krievu valodā lasošajiem apmeklētājiem (kuru nav daudz, un izdevīgāk ir izmantot SBA), kā arī nepieciešamo nozaru literatūru.

Aktīva SBA izmantotāja bija **Līču** bibliotēka, bet sakarā ar bibliotēkas likvidēšanu SBA pasūtījumu skaits mazinājies par 92 eksemplāriem.

Rožkalnu bibliotēka atzīst, ka labākie lasītāji ir pensionāri, kuriem ar bibliotēkā pieejamajām grāmatām nepietiek, tāpēc grāmatas tika ņemtas SBA kārtā, kas papildināja kopējo izsniegumu par 210.

5.17. PROBLĒMAS UN RISINĀJUMI BIBLIOTĒKAS PAKALPOJUMU UN PIEEJAMĪBAS JOMĀ

Bibliotēkas pasākumu organizēšanai vēlētos lielāku budžetu.

Maz tiek izmantots Preiļu reģiona bibliotēku kopkatalogs, lietotāju pieprasījuma, eksemplāru rezervācijas vai termiņa pagarinājuma veikšanai.

Kastīres bibliotēka, ja ir iepļānots kāds vērienīgāks pasākums, izmanto Aglonas vidusskolas mācību vieta Rušona svinīgo aktu zāli, piemēram, vasarā tika rīkots pasākums bērniem “Noķer vasaru aiz astes”, kuru apmeklēja 108 pasākuma dalībnieki vai pasākums “Tikšanās ar Latgales vēstures pētnieku Juri Trimalnieku” (sīkāk [7.3. nodaļā](#)), jo bibliotēkas telpas šādiem pasākumiem ir par šauru. Ja ir silts un saulains laiks, lieliska iespēja ir izmantot bibliotēkas pagalmu.

6. KRĀJUMS

6.1. KRĀJUMA KOMPLEKTĒŠANAS POLITIKA UN ORGANIZĀCIJA

Krājuma komplektēšanas politikas dokuments aplūkojams 1. pielikumā.

6.2. KRĀJUMA KOMPLEKTĒŠANAS FINANSIĀLAIS NODROŠINĀJUMS

2021. un 2022. gada dati ir par 18 PGB pārziņā esošajām struktūrvienībām, bet 2023. gadā tikai pus gadu darbojās Līču bibliotēka, jo ar 01.07.2023. tā tika likvidēta un perioda noslēgumā PGB ir 17 struktūrvienības (skatīt 6.1. tabulu).

6.1. tabula "Krājuma komplektēšanas finansiālais nodrošinājums EUR"

	2021	2022	2023
Pašvaldības finansējums krājuma komplektēšanai	32 945	38 477	38 997
<i>t. sk. grāmatām</i>	23 720	26 521	27 633
<i>t. sk. bērnu grāmatām</i>	5 309	6 318	7 221
<i>t. sk. periodiskajiem izdevumiem</i>	9 174	11 414	11 202
Finansējums krājumam uz 1 iedz. reģionā	-	3,6	3,7
Finansējums krājuma komplektēšanai kopā	32 945	38 477	38 997

Bezatlīdzības dāvinājumā no Latgales Kultūras centra izdevniecības tika saņemtas 9 "Olūts – 21" grāmatas 61,00 EUR vērtībā.

Likvidējot **Līču** bibliotēku, daļa bibliotēkas krājuma nonāca pārējo PGB struktūrvienību rīcībā. Tika atlasītas saturiski vērtīgās, fiziski labā stāvoklī esošās grāmatas, kuras varētu nodot bibliotēkām.

Laikraksti un žurnāli abonēti "Latvijas Pasts", izmantojot atlaižu piedāvājumu "Laimīgajā nedēļā", tādējādi pasūtot žurnālus un laikrakstus izdevīgāk.

Daudzviet lielākoties bibliotēkas krājums tiek komplektēts ar iespieddarbiem latviešu valodā, nepieciešamās grāmatas svešvalodās tiek atlasītas SBA kārtā no PGB.

6.3. KRĀJUMA PĀRBAUDE (INVENTARIZĀCIJA)

2023.gadā krājuma kārtējā inventarizācija bija plānota trīs struktūrvienību bibliotēkās – Aglonas, Ārdavas un Upmalas bibliotēkā. Krājuma pārbaude, izmantojot Inventarizācijas moduli, tika veikta divās struktūrvienību bibliotēkās – **Ārdavas** un **Upmalas** bibliotēkā. Vadītājas ilgstošas slimības dēļ plānotā **Aglonas** bibliotēkas krājuma inventarizācija no 2023. gada pārcelta uz 2024. gadu.

Upmalas bibliotēkas inventarizācijā tika konstatēts 47 eksemplāru iztrūkums 121. EUR vērtībā.

Ārdavas bibliotēkas inventarizācijā konstatētie zudumi (129 eksemplāri, galvenokārt daiļliteratūra) varēja rasties, pieļaujot neuzmanības kļūdas, veicot grāmatu norakstīšanu.

Iepriekš neplānota krājuma elektroniskā inventarizācija, izmantojot moduli Inventarizācija, tika veikta divās skolu bibliotēkās – Jāņa Eglīša Preiļu Valsts ģimnāzijas un Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikuma Preiļu struktūrvienības bibliotēkā. Inventarizācijas veica PGB speciālistes sadarbībā ar struktūrvienību un skolu bibliotēku darbiniekiem. Pamatojoties uz inventarizāciju datiem, var secināt, ka izglītības iestāžu bibliotēkām ir sava specifika, un krājuma inventarizācijas veikšana prasa ilgāku laiku. Piemēram, RTRIT Preiļu struktūrvienības bibliotēkā eksemplāru skenēšana ilga tikai vienu dienu, bet, pēc datu apkopošanas, rezultātu analīze, datu pārbaude, datu sakārtošana un trūkstošo eksemplāru meklēšana turpinājās vairākas nedēļas. Atrasto eksemplāru skenēšanu, atkārtotu eksemplāru atlasīšanu krājuma pārbaudei un datu apkopošanu nācās veikt vairākas reizes. Ieteikums skolu bibliotekāriem – pirms inventarizācijas uzsākšanas rūpīgāk veikt sagatavošanās darbus.

6.4. KRĀJUMA RĀDĪTĀJI

2021. un 2022. gada dati ir par 18 PGB pārziņā esošajām struktūrvienībām, bet 2023. gadā tikai pus gadu (6 mēnešus) darbojās Līču bibliotēka, jo ar 01.07.2023. tā tika likvidēta un perioda noslēgumā PGB ir 17 struktūrvienības (skatīt 6.2. tabulu).

6.2. tabula “PGB struktūrvienību krājuma rādītāji”

	2021	2022	2023	% salīdzinot ar iepr. gadu
Jaunieguvumi kopā	10 159	11 116	9 760	+9% ; -12%
<i>t. sk. grāmatas</i>	4 124	5 334	4 001	+23% ; -25%
<i>t. sk. latviešu daiļliteratūra</i>	1 536	2 036	1 493	+25% ; -27%
<i>t. sk. bērniem</i>	1 093	1 545	1 251	+29% ; -19%
Izslēgtie dokumenti	10 724	11 499	16 907	+7% ; +32%
Krājuma kopskaits	123 400	123 065	115 685	+0,3% ; - 6%
Grāmatu krājuma apgrozība	0,5	0,6	0,6	+0,1% ; =
Periodisko izdevumu apgrozība	1,3	1,7	2,1	+0,4% ; +0,4%

Jaunieguvumu ir kļuvis mazāk, jo izdevumi ir kļuvuši dārgāki, jo kā redzams 6.1. tabulā ([6.2.nodalā](#)), tad finansējums 2023. gadā ir bijis līdzīgā līmenī kā 2022. gadā.

Krājuma kopskaita samazināšanās skaidrojama ar Līču bibliotēkas likvidēšanu, jo tika norakstīts viss krājums: 6 423 eksemplāri (protams, saturiski un vizuāli vērtīgākās grāmatas nokļuva PGB un PGB struktūrvienību krājumā).

Periodisko izdevumu apgrozība ir augusi, jo par 4550 izdevumiem ir palielinājies tās izsniegumu skaits, kā arī perioda beigās ir par 1215 periodisko izdevumu eksemplāriem mazāk, nekā iepriekšējā periodā.

6.5. DATUBĀZES

Bibliotēku lietotājiem pieejama Letonika, Lursoft laikrakstu bibliotēka News (skatīt 6.3. tabulu) un 3td e-grāmatu bibliotēka, kur statistika pieejama tikai par visu Preiļu novadu kopumā un dati vērojami Preiļu Galvenās bibliotēkas 2023. gada darba pārskatā.

6.3. tabula “PGB struktūrvienībās pieejamo datubāzu izmantojums”

Dabubāze	2021	2022	2023
Letonika	5 669	5 221	4 902
<i>skatījumi</i>	3 673	3 292	3 575
<i>piekļuves sesiju skaits</i>	1 996	1 929	1 327
News	1 142	2 070	2 283

Aktīvākie Letonikas datubāzes izmantotāji: **Aglonas** bibliotēka – 1 243 (t.sk. 409 klientu skatījumi un 160 klientu sesijas), **Aizkalnes** bibliotēka – 678, **Riebiņu** bibliotēka – 521, **Upmalas** bibliotēka – 436, **Sīļukalna** bibliotēka – 428, **Rožkalnu** bibliotēka – 370, **Galēnu** bibliotēka – 302.

Sīļukalna bibliotēkas vadītāja un lasītāji piedalījušies KISC organizētajā “Konkurss bibliotēku lasītājiem un bibliotekāriem, Lasi, meklē un ceļo!”. Bibliotēkas vadītāja atzīst: “Lai arī balvas netika iegūtas, tomēr tas bija interesants piedzīvojums, kas popularizēja bibliotēkas datu bāzes”. Konkursā piedalījās arī **Riebiņu** bibliotēkas darbinieces (3) un 7 bibliotēkas apmeklētāji.

Bibliotēku sociālajos tīklos tika ievietota informācija par Medijpratības datubāzi (<https://datubaze.nep1p.lv/>), kas ikvienam interesentam ir pieejama bez maksas.

Aktīvākie Lursoft laikrakstu datubāzes – *News* izmantotāji: **Sīļukalna** bibliotēkā – 1 597 ierakstu skatījumi, **Smelteru** bibliotēkā – 118 ierakstu skatījumi, **Riebiņu** bibliotēkā – 106 ierakstu skatījumi, **Aizkalnes** bibliotēkā – 94 ierakstu skatījumi, **Upmalas** bibliotēkā – 90 ierakstu skatījumi, **Rožkalnu** bibliotēkā – 89 ierakstu skatījumi, **Aglonas** bibliotēkā – 64 ierakstu skatījumi.

6.6. KRĀJUMA UN DATUBĀZU POPULARIZĒŠANA

Informācija par bibliotēku abonētājam datu bāzēm (Letonika un Lursoft laikrakstu bibliotēka) pieejama uz bibliotēku informatīvajiem stendiem.

Krājuma popularizēšanai katru mēnesi tiek sagatavotas dažādas literārās izstādes. Bibliotēkās ir ierīkots atsevišķs plaukts jaunumiem vai arī jaunākās iegādātās grāmatas tiek izvietotas lietotājiem ērti apskatāmā vietā uz galda. Visi jaunieguvumi tiek reklamēti sociālajos tīklos. Seriālizdevumu

popularizēšanai sociālajos tīklos tika publicēts abonētās preses saraksts, kā arī iepriekšējā gadā lasītākie žurnāli. Bērnu literatūra tiek popularizēta tematiskajās un literārajās izstādēs, bibliotekārajās stundās.

Jaunums **Aglonas** bibliotēkā – “Grāmatu klubiņa” biedru tikšanās (tika paspēts uzrīkot 2 pasākumus, bet klubiņa darbība turpināsies arī nākamajā gadā).

Datubāzu popularizēšana **Aglonas** bibliotēkā:

1. “Digitālā nedēļa. Digitālās nedēļas popkorns”;
2. “Digitālā nedēļa. Apmācības un konsultācijas e-vidē”;
3. Individuāla lietotāju iepazīstināšana ar “Letoniku” un “Lursoft laikrakstu bibliotēku *News*”.

Riebiņu bibliotēka turpināja virtuālo izstāžu veidošanu. 17 virtuālās izstādes tika publicētas bibliotēkas sociālajos tīklos draugiem.lv, facebook, kā arī Youtube. Lai popularizētu iegādāto un paštaisīto spēļu izmantošanu tās tika izmantotas literārajās stundās, tematiskajās nodarbībās, konkursu noslēguma pasākumā, orientēšanās spēlē un Riebiņu pagasta svētkos.

Maijā, svinot dzejnieka Imanta Ziedoņa 90 gadu jubileju, **Riebiņu** bibliotēkā tika sarīkota zibakcija #Ziedonim90. Bibliotēkas apmeklētāji tika aicināti lasīt Ziedoņa dzeju un ar krītiņiem uzrakstīt dažas rindas uz bruģa pie bibliotēkas. Dzejas dienu laikā akcijā “Ieelpo dzeju” bibliotēkas apmeklētājiem tika piedāvāts skaļi nolasīt kādu iepatikušos dzejoli, kas radīja interesi un arī vēlēšanos paņemt dzejas krājumu lasīšanai mājās.

Riebiņu bibliotēkā bija aplūkojama bibliotēkas un lasītājas Silvijas Avotiņas “Ābeču” kolekcijas izstāde “Mana pirmā grāmata” (skat. 6.1.att.).

6.1.att. “Ābeču” izstāde “Mana pirmā grāmata” no bibliotēkas lasītājas Silvijas Avotiņas kolekcijas un Riebiņu bibliotēkas krājuma

Katru mēnesi **Riebiņu** bibliotēkā tika sagatavotas literārās izstādes: pastāvīgas izstādes no cikliem “Laiks ir tikai mirkli”, “Skaistums ir tevī pašā”, “Saules laiks” un “Satikšanās baltā klusumā”. Kopā pārskata perioda laikā bija 36 šādas izstādes, kurās tika popularizēts kā daiļliterāras, tā arī dzejas un nozaru literāras krājums. Lietotāji bieži izvēlas grāmatas tieši no izstādēm.

Riebiņu bibliotēkā orientēšanās spēlē “Lieldienu olu medības” vajadzēja meklēt atbildes uz sagatavotajiem jautājumiem visās bibliotēkas telpās un interneta resursos (izmantojot arī Lursoft laikrakstu bibliotēkā *News*). Spēlē kopumā piedalījās 25 dalībnieki. Bibliotēkārās stundas laikā “Palīgi zināšanu pasaulē” no cikla “Uzzini un atceries” Riebiņu vidusskolas 7. klases skolēni tika iepazīstināti ar Letonika.lv izmantošanu mācību procesā. <http://www.riebinuvidusskola.lv/foto-galerija/20222023/mg/galerija105>

Digitālās nedēļas ietvaros ikvienam interesentam **Saunas** bibliotēkā tika piedāvāta iespēja pilnveidot savas digitālās prasmes individuālā nodarbībā “Nāc un iepazīsti bibliotēkā pieejamās datubāzes”.

Stabulnieku bibliotēkai izdevās sarīkot 11 tematiskos pasākumus pieaugušajiem. Pasākumi bija kā papildinājums tematiskajām izstādēm, kurās tika popularizēts bibliotēkas grāmatu un citu dokumentu krājums, vai citkārt – gluži otrādi – pasākumam tika piemeklētas izstādē liekamās grāmatas. Savukārt izstādēm dažreiz nāca klāt minikonkursiņi, dodot lasītājam iespēju sagrupēt pašam grāmatas ar citātiem, uzminēt “nomaskējušās” grāmatas nosaukumu vai autoru u.tml., kā arī momentakcijas, kad bija jāiesaistās SCRABBLE spēlē par konkrētu tēmu, jāuzzīmē mandala vai jāpapildina izstāde ar trūkstošām grāmatām vai lietām (skat 6.2.att.). Šāda tēmu izpausmes veidu pārklāšanās lietotājiem tīri labi patika un pat aizrāva.

6.2.att. Dzejas dienu minikonkurss “Piemeklē attēlu dzejolim!” un Akcija O. Vācieša jubilejas nedēļā “Zīmēsim mandalas!” Stabulnieku bibliotēkā

Stabulnieku bibliotēkas vietējā leļļu kolekcionāre Lilija Bondere, domājot par kārtējo izstādi bibliotēkas telpās, vispirms sāk ar literatūras izvēli – piedāvā gan savas personīgās grāmatas, gan izraugās piemērotas grāmatas no krājuma tā, lai sasaiste ar eksponātiem būtu jo pilnīgāka. Tā, piemēram, marta un aprīļa izstādes “Kad bibliotēkā iegriežas leļļu teātris” un “Cirks” papildināja grāmatas par Latvijas teātriem, kā arī tie populārie romāni, kas tikuši ekranizēti vai iestudēti Latvijas teātros.

Pārskata periodā **Stabulnieku** bibliotēka ar savām izstādēm popularizēja arī jubilāru vaļaspriekus un radošos darbus (skat. 6.3.att.). Visvairāk uzmanības piesaistīja Ārijai Pudulei veltītā jubilejas izstāde – apjomīga kolekcija, kas sastāvēja no medaļām, godarakstiem un diplomiem, kas iegūti aktīvās sportošanas gados. Vērtīgas grāmatas uz izstādi lasītavā atceļoja no Ingas Pudules privātās bibliotēkas. Jāteic, ka to vērtība slēpās galvenokārt tajā faktā, ka tās visas bija ar autoru ierakstiem, iemantotas

daudzo tikšanos laikā. Jubilāre Inga, atvēlot savas fotogrāfijas, ceļojumos iegūtus suvenīrus, grāmatas un pat citātu klades, labprāt atbalstīja bibliotēkas ideju – parādīt lauku cilvēkiem, cik saturīgi un interesanti savu brīvo laiku var pavadīt arī zemnieki. Vajadzīgs tikai laiks un vēlēšanās redzēt tālāk par savas saimniecības robežām. Pozitīvi bija tas, ka lasītāji izvēlējās sev lasāmvielu arī no Ingas privātajām grāmatām, ko viņa labprāt atvēlēja. Bez tam Inga ir tā uzticīgā un dāsnā lasītāja, kura savas izlasītās grāmatas vairākkārt jau ir atdāvinājusi dzimtā pagasta bibliotēkai.

6.3.att. Ārijai Pudulei un Ingai Pudulei veltītas izstādes Stabulnieku bibliotēkā

6.7. PROGRAMMA “GRĀMATU IEPIRKUMS PUBLISKAJĀM BIBLIOTĒKĀM”

PGB struktūrvienības programmas “Grāmatu iepirkums publiskajām bibliotēkām” ietvaros saņēmušas 260 eksemplārus par summu 2 894,75 EUR (2022. gadā 453 eksemplārus par summu 4 737,49 EUR).

Bibliotēkas šos programmas jaunieguvumus reklamējušas facebook (skat. 6.4.att.).

6.4. att. Projekta “Vērtīgo grāmatu iepirkuma programma publiskajām bibliotēkām” reklāma Riebiņu bibliotēkas facebook lapā

Programma ļāva apmierināt lietotāju vajadzības pēc kvalitatīvas literatūras.

6.8. DARBS AR PARĀDNIEKIEM

Pēc lietotāju lūguma tiek pagarināts izsniegto grāmatu termiņš (bieži vien telefoniski). Lietotājiem, kuri ilgstoši kavē izdevumu atdošanas termiņu, tiek atgādināts telefoniski vai tiekoties klātienē. Lasītājiem, kuri izmanto vairākas bibliotēkas, bibliotekāres pievērš uzmanību vai parādnieka saistības nokārtotas arī citās bibliotēkās.

Darbs ar parādniekiem tiek veikts regulāri: atgādinājumi tiek izsūtīti no BIS ALISE uz lietotāju e-pastiem, saziņa notiek arī sociālajos tīklos un telefoniski. Tādu lietotāju, kuri ilgstoši kavē nodošanas termiņu, nav daudz (lielākoties tie ir bērni un jaunieši vai tie lietotāji, kuri mainījuši dzīvesvietu, izbraukuši uz ārzemēm u.tml.). Lietotāji, kuri kavē neilgu laiku, protams, ir vairāk, bet vairākkārtēju brīdinājumu rezultātā lielākā daļa tomēr atgriež bibliotēkā izņemtus materiālus.

6.9. AR BIBLIOTĒKAS KRĀJUMU SAISTĪTĀS PROBLĒMAS UN TO RISINĀJUMI, VAJADZĪBAS, GALVENIE SECINĀJUMI PĀRSKATA PERIODĀ

Krājuma papildināšanai bibliotēkas izmanto ne tikai pašvaldības piešķirto finansējumu, bet arī biedrību un lietotāju dāvinājumus. Piemēram, **Riebiņu** bibliotēkā pārskata periodā tie bija 418 eksemplāri (gan grāmatas, gan periodika).

Pārskata perioda nogalē PGB struktūrvienības bezatlīdzības dāvinājumā ieguva grāmatu kopas no ar 2023. gada 1. jūliju likvidētās Līču bibliotēkas.

7. DARBS AR BĒRNIEM UN JAUNIEŠIEM

Pasākumi un citas bibliotēkas aktivitātes piesaista bērnus un jauniešus bibliotēkai, viņi iemācās kvalitatīvāk un interesantāk pavadīt laiku, attīsta domāšanu, paplašina redzesloku, bērns jūtas vajadzīgs, piederīgs. Ienākot jaunajām informācijas tehnoloģijām bibliotēkā un sadzīvē kopumā, samazinās bērnu interese par lasīšanu, tāpēc jo vērtīgāka ir piedalīšanās lasīšanas veicināšanas programmās. Sadarbība ar skolām, kopīgi pasākumi, pretimnākoša un labvēlīga gaisotne bibliotēkā rada pastāvīgo apmeklētāju un draugu loku.

7.1. DARBA AR BĒRNIEM UN JAUNIEŠIEM RAKSTUROJUMS UN VISPĀRĪGIE RĀDĪTĀJI

Darba ar bērniem un jauniešiem pamatrādītāji skatāmi [5.1. nodaļā](#), bet sīkāks analizējums 7.1.tabulā.

7.1. tabula "Darba ar bērniem un jauniešiem līdz 18 gadiem pamatrādītāji"

	2021	2022	2023	% salīdzinot ar iepr. gadu
Lietotāju skaits līdz 18 gadiem	789	920	866	+24% ; -6%
Apmeklējums	6 645	14 040	15 138	+53% ; +7%
Izsniegums bērniem un jauniešiem līdz 18	11 430	16 094	11 830	+29% ; -27%
Izsniegums bērnu un jauniešu grāmatām	11 417	18 558	20 002	+38% ; +7%

Apmeklējumu un izsnieguma rādītāji bērnu un jauniešu grāmatām ir palielinājušies, salīdzinājumā ar 2022. gadu. Lasītāju bērnu un jauniešu līdz 18 gadiem skaits pārsvarā ir samazinājies, bet ir pieaudzis: **Aglonas** bibliotēkā par 7 lasītājiem, **Ārdavas**, **Saunas** un **Vanagu** bibliotēkā par 3, **Riebiņu** bibliotēkā par 4, **Rušonas** bibliotēkā par 9.

7.2. BIBLIOTĒKU KRĀJUMA VEIDOŠANA UN PAPILDINĀŠANA

2021. un 2022. gada dati ir par 18 PGB pārziņā esošajām struktūrvienībām, bet 2023. gadā tikai pus gadu (6 mēnešus) darbojās Līču bibliotēka, jo ar 01.07.2023. tā tika likvidēta un perioda noslēgumā PGB ir 17 struktūrvienības (skatīt 7.2. tabulu).

7.2. tabula "Jaunieguvumi pirmsskolas un jaunākā skolas vecuma bērniem"

	2021	2022	2023	% salīdzinot ar iepr. gadu
Jaunieguvumi krājumam (eksemplāri)	1 093	1 545	1 251	+29% ; -19%
Pašvaldības finansējums (EUR)	5 309	6 318	7 221	+16% ; +13%

Jaunieguvumu proporcionalitāte, salīdzinot iegādāto pieaugušo un bērnu un jauniešu literatūru = 31%, kas atbilst lasītāju sastāvam, jo 26% no bibliotēkas lietotājiem ir bērni un jaunieši līdz 18 gadiem un 29% gadījumu bibliotēku apmeklē tieši lietotāji līdz 18.

Pārskata periodā PGB struktūrvienībās tika iegādātas vai krājuma uzskaitē uzņemtas 57 spēles.

7.3. UZZIŅU DARBS, PAKALPOJUMI, PRASMJU UN IEMAŅU ATTĪSTĪŠANA, PASĀKUMI DAŽĀDĀM VECUMA GRUPĀM

Skolēni labprāt izmanto bibliotēkas pakalpojumus rakstot mācību projektus, referātus. Skolēniem nepieciešamības gadījumos tiek sniegta palīdzība atrast informāciju internetā, enciklopēdijās, datubāzēs. Bērni bibliotēkā iegūst informācijas meklēšanas zināšanas un prasmes.

- **Pasākumi pirmsskolai**

Aglonas bibliotēka organizēja “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrijas” noslēguma pasākumu Aglonas pirmsskolas izglītības iestādei, kad bērni priecājās par izlasīto, saņēma pateicības un dāvanīņas (skat. 7.1.att.). Vasarā bērniem tika rīkota bibliotēkārā stunda, bet 2023. gadā Aglonas PII norisinājās kapitālais remonts, tāpēc vairāki pasākumi izpalika.

7.1 att. “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija” noslēguma pasākuma dalībnieki – grupa “**Taurenīši**” Ārdavas bibliotēkā programmā “Grāmatu starts” piedalījās 3 ģimenes 10 cilvēku sastāvā, no tiem 4 bija jaunie pūčulēni. Pasākums bija izdevies, jo tika iepazītas grāmatas (arī lasītas), tika līmēts un krāsots (skat. 7.2.att.). Pasākums ilga divas stundas.

7.2.att. “Grāmatu starts” Ārdavas bibliotēkā

Skolēnu brīvlaikā **Kastīres** bibliotēka aicināja uz lasīšanas veicināšanas programmas “Grāmatu starts” nodarbību “Pūčulēnu skola”, to apmeklēja trīsgadīgie un četrgadīgie bērni kopā ar savām ģimenēm.

Pasākumā bija aplūkojama leļļu teātra izrāde “Pasaku Dārzs” Džeinas Gavares un viņas ģimenes izpildījumā, pēc kuras varēja satīties ar pasaku Princesi un Bruņinieku, kuri uzdeva bērniem interesantas mīklas, arī mammas aktīvi iesaistījās mīklu minēšanā (skat. 7.3.att.). Princese un Bruņinieks aicināja uzsvērt un saskatīt arī mazā cilvēciņa dzīvē Labo un Gaišo!

7.3.att. Luga “Pasaku dārzs” Kastīres bibliotēkas “Grāmatu starts” dalībniekiem

Pelēču pamatskolas PII grupiņa ļoti aktīvi piedalās dažādos **Pelēču** bibliotēkas rīkotajos pasākumos, piemēram, pasākumā, kurš bija veltīts dzīvnieku aizsardzības dienai, tika aplūkots video par dzīvnieku pieradināšanu un kopšanu, kā arī nepieciešamību rūpēties par dzīvnieku, kurš ir mājās (skat. 7.4.att.). Pēc video noskatīšanās tika pārrunāts video materiāls, aplūkotas grāmatas un kopīgi veidoti kaķīši.

7.4. att. Dzīvnieku aizsardzības diena Pelēču bibliotēkā

Populārākais tematiskais pasākums **Riebiņu** bibliotēkā “Ak, šie kaķi”, kad Riebiņu PII “Sprīdītis” bērni stāstīja par savu kaķi, kas tika zīmēts jau iepriekš, iepazīna grāmatas par kaķiem, minēja mīklas un iesaistījās kustību rotaļās (skat.7.5.att.).

7.5.att. Tematisks pasākums “Ak, šie kaķi”

Pārskata periodā **Galēnu** bibliotēkas vadītāja sadarbībā ar **Sīlukalna** bibliotēkas vadītāju realizēja 2 pasākumus Galēnu pamatskolas pirmsskolas grupiņās. 11.04.2023. notika Lieldienu pasākums grupiņā “Lielie rūķīši”, lasot M. Runguļa grāmatu “Olu skola” un K. Apškrūmas “Olu krāsošana”. 10.11.2023. “Lielie rūķīši” un “Mazie rūķīši” tika svinēta Mārtiņdienā. Bērni tika iepazīstināti ar Mārtiņdienas tradīcijām, radoši darbojoties tika veidoti 2 mārtiņdienas gaiļi un aplūkotas jaunās grāmatas no bibliotēku krājuma (skat. 7.6.att.).

7.6.att. Galēnu un Sīlukalna bibliotēkas vadītāju Lieldienu un Mārtiņdienas pasākumi

Rušonas bibliotēkā tika rīkota radošā darbnīca “Mans Lieldienu zaķis” – no krāsainā papīra un pūpoliem tika gatavotas Lieldienu zaķis – groziņš, kurā ielikt savu Lieldienu olu. Jūlijā bērniem tika piedāvāta lasītveicināšanas programma “Lasi un gūsti zināšanas”, kuras laikā bērniem tika lasītas dažādas

grāmatas (gan daiļliteratūras, gan nozaru literatūras), kur tika pilnveidotas un no jauna iegūtas dažādas zināšanas.

Jauniedibināta tradīcija **Stabulnieku** bibliotēkā: uzņemšana jauno lasītāju rindās – piecgadnieku un sešgadnieku vecuma grupai paredzētais pasākums “Mana pirmā grāmatiņa” noritēja skaistā maija dienā, kad bija iespējams iepazīt ne tikai bibliotēkas iekštelpas, bet arī apkārtni un nobildēties, noslēgumā mazie lasītāji saņēma arī grāmatiņas “*Kačeiša patmalis*” un garšīgu pārsteigumu.

Populārākais pasākums **Stabulnieku** bibliotēkā, kurš ieguva visplašāko apmeklējumu sākumskolas posmā, bija pasākums kopā ar Gudro pūci, kura deva ne tikai bagātīgas balvas, bet lika veikt arī piemērotus uzdevumus, lai pārbaudītu, kā bērni sagatavojušies Zinību dienai (skat. 7.7.att.). Pašiem mazākajiem bija jāpierāda, cik rūpīgi viņi prot izkrāsot pūces fotogrāfijas un kā prot tās prezentēt. Savukārt “Rudens ballītē ar Helovīnu piesitienu” pašiem mazākajiem bija savs īpašs uzdevums: kamēr lielākie bērni nopūlējās radošajās darbnīcās, viņi piedalījās deju konkursā, saņemot balvas visdažādākajās nominācijās – viskustīgākais, vislokanākais, radošākais u.tml.

7.7.att. *Stabulnieku bibliotēkas pasākums “Gudrās Pūces aicinājums”*

Upmalas bibliotēkas vadītāja devās pie Vārkavas pamatskolas pirmsskolas grupiņas ar Drošs internets pasākumu “Tet skoliņa ar Ričiju Rū”, lai bērni apgūtu droša interneta pamatiemaņas (skat. 7.8.att.).

7.8. att. Upmalas bibliotēkas “Tet skoliņa ar Ričiju Rū”

Upmalas bibliotēka organizēja Bibliotekāro stundu “Dabas aizsardzība” – bērni meklēja tuvākās apkārtnes dižozolu un mērīja tā apkārtmēru. Tika pārrunāts ko nozīmē dabas aizsardzība un kāpēc tā vajadzīga, tika aplūkota tiešraide no aizsargāto putnu ligzdas (ielūkošanās jūras ērgļu Mildas un Volda ģimenes dzīvē) (skat. 7.9.att.).

7.9. att. Dižkoka mērīšana kopā ar pirmsskolas grupu

- **Pasākumi sākumskolai**

Aglonas bibliotēka Aglonas vidusskolas sākumskolas skolēniem uzrīkoja pasākumu “Ar Latviju sirsnīnā”, kura laikā tika runāts par Latvijas dabu, spēlētas spēles “Ko tu zini par Latviju?”, “Domino ar latvju zīmēm”, no dabas materiāliem veidoti darbiņi (skat. 7.10.att).

7.10.att. “Ar Latviju sirsnīnā” Aglonas bibliotēkā

Par godu māmiņdienai **Aglonas** bibliotēkā tika rīkota radošā darbnīca “Pārsteidz savu māmiņu!”. Bērni veidoja apsveikumu māmiņām – ziedu no papīra. Kādā citā pasākumā bērniem tika lasīta Lilitas Matisones grāmata “Palieciets sveiki, tauriņi” un pārrunāti septiņi veidi kā izelpot uztraukumu.

Interesantākais pasākums **Kastīres** bibliotēkā: Ziemeļvalstu literatūras nedēļas pasākums Rušonas pamatskolas bērniem “Ziemassvētki Ziemeļvalstīs”, kurā tika lasīti fragmenti no A. Lindgrēnas “Lennebergas Emīla ziemas grāmatas”, kā arī aplūkota prezentācija “Ziemassvētki Ziemeļvalstīs”, izspēlētas dažādas spēles, piemēram, deja ar slotas kātu un citas, kas saistītas ar Ziemassvētkiem. Noslēgumā dalībnieki piedalījās radošajā darbnīcā „Ziemassvētku Rūķis” (skat. 7.11.att).

7.11.Aat. “Ziemassvētki Ziemeļvalstīs” Rušonas pamatskolā

Pelēču Pamatskolas sākumskolas klases ir bieži viesi **Pelēču** bibliotēkā, jo piedalās dažādās radošajās darbnīcās un pasākumos, piemēram, teātra dienas pasākumā ar iespēju iejusties aktieru lomā (skat. 7.12.att).

7.12. att. Teātra diena Pelēču bibliotēkā

Populārākais pasākums (no 11) sākumskolas auditorijai **Riebiņu** bibliotēkā: literārā stunda “**Grāmatu labirintos**” Riebiņu vidusskolas 4. klases skolēniem, kuras laikā bērni skatījās un analizēja savus iesūtītos video, kuros skaļi lasīja izvēlētos grāmatas fragmentu. Atpazīna grāmatu varoņus, to autorus un rakstīja par ko grāmata priecātos un dusmotos (skat. 7.13.att).

7.13.att. Literārā stunda “Grāmatu labirintos” 4. klasei – Riebiņu bibliotēkā

Sākumskolas mērķgrupai Galēnu un Sīlukalna bibliotēka Ziemeļvalstu literatūras lasīšanas nedēļā rīkoja rīta stundas lasījumu Galēnu pamatskolas 4. klases skolēniem. Tika lasīti igauņu rakstnieka T. Parvela grāmatas “Muris un Vufs” fragmenti par Ziemassvētkiem un dāvanām. Rudenī šo Ziemassvētku smaržu izdevās uzburt ar piparkūkām un mandarīniem. Skolēni iepazinās arī ar citu Ziemeļvalstu autoru darbiem (skat. 7.14.att).

7.14.att. Ziemeļvalstu literatūras nedēļa Galēnos

Rušonas bibliotēka sākumskolas bērniem piedāvāja vairākas radošas darbnīcas, piemēram, “Romantiskā sirds”, kad tika gatavoti Valentīndienas apsveikumi un saiņotas dāvanas (skat. 7.15.att), “Lāčplēsis ceļo” – no lentītēm tika izgatavotas piespraudes, “Mūsu Latvija” – no burciņām, kuras appūstas ar krāsu (sarkanajos un baltajos toņos) tika veidoti svečturīši.

7.15.att. Radošā darbnīca “Romantiskā sirds” Rušonas bibliotēkā

11. novembrī **Saunas** bibliotēkā tika rīkota izzinoši radoša darbnīca. Pirmajā daļā kopā ar bērniem tika pārrunāti novembra mēneša pagātnes notikumi: kādi un kāpēc tos pieminam, Latvijas simbolu vēsture. Uz ātrā konkursiņa jautājumiem par Latviju, bērni sniedza tikai pareizas atbildes! Katru gadu skolās, bibliotēkās tiek stāstīti vēsturiskie fakti un notikumi, līdz ar to bērnos šī patriotiskā informācija labvēlīgi nogulsņējas un vairo patriotismu pret savu ciemu, pilsētu, dzimteni. Pasākuma otrajā daļā, bērni no papīra izgriezja savas plaukstiņas zīmējumu ar sirsniņu iekšpusē un vēlējumu Latvijai. Noslēgumā, par godu Lāčplēša dienai, kopīgi tika iedegtas svecītes bibliotēkas logos un tika degustēti latviski gardumi: dzērvenes pūdercukurā, eļļā vārītas rozītes, žāvēti āboli, piparmētru tēja ar medu (skat. 7.16.att.).

7.16.att. Radošā darbnīca “Latvija mana, mazā un mīlā.” Darbošanās process un rezultāts

Smelteru bibliotēkā sākumskolēniem tika rīkoti 6 pasākumi: “Apsveikuma kartītes māmiņām”, “Spēļu pēcpusdiens” u.c. Pārsvārā pasākumi notika pēc mācību stundām, kad bērni ierodas bibliotēkā un īsina laiku līdz autobusam vai došanās uz mājām. Pasākumā “Dzejoļi ilustrācijās” bērni izlozēja dzejoļus, izlasīja tos un veidoja ilustrācijas tiem (skat. 7.17.att.). Vasaras brīvlaikā norisinājās zīmējumu konkurss

“Brīvā tēma – mājas”. Mazākajiem tika piedāvāts mājas siluets, kuram viņi veidoja apkārtējo vidi, bet lielākie bērni zīmēja visu patstāvīgi.

7.17. att. “Dzejoļi ilustrācijās” dalībnieki un viņu darbi

Upmalas bibliotēkā sākumskolas mērķgrupai tika rīkots pasākums Karjeras nedēļas laikā, kad skolēni devās pārgājienā ap Vārkavas pili un skaitīja profesijas, kuru darbība redzama apkārtnē un telpās (arhitekts, dārznieks, ārsts, bibliotekārs u.tml.).

- **Pasākumi pamatskolai**

Dzejas dienās Aglonas Katoļu ģimnāzijas audzēkņi Aglonas bibliotēkas pasākumā “Dzeja dzīvo Aglonā” klusumā rakstīja dzeju un vēlāk arī to nolasīja (skat. 7.18.att).

7.18.att. “Dzeja dzīvo Aglonā” Aglonas bibliotēkā

Pelēču bibliotēka atzīst, ka pamatskolas vecākās klases bērnus ir nedaudz grūtāk ieinteresēt piedalīties bibliotēkas rīkotajos pasākumos, bet sadarbībā ar skolu un skolotājiem, ir iespēja izvest pasākumus un piesaistīt bērnus tajos piedalīties. Kā, piemēram, sadarbojoties ar Pelēču pamatskolu, 5. klases divas skolnieces piedalījās Skaļās lasīšanas sacensībās reģionālajā atlasē Preiļu Galvenajā bibliotēkā (skat. 7.19.att).

7.19.att. Pelēču bibliotēkas lasītāju dalība “Skaļās lasīšanas sacensība”

Gaidot pavasari, **Pelēču** bibliotēkas teritorijā tika izvietoti bērzu zari, uz kuriem tika līmēti ziediņi. Dekorāciju radošajā darbnīcā palīdzēja veidot 7. klases bērni (skat. 7.20.att).

7.20.att. Radošā darbnīca Pelēču bibliotēkā

Riebiņu bibliotēkā dzejas dienu ietvaros norisinājās literārs pasākums “Dzeja iedvesmo”, kuru apmeklēja Riebiņu vidusskolas 5. klases skolēni. Katrs skolēns bija iemācījies dzejoli, tas tika skaitīts, ar krītu uz asfalta tika rakstītas dzejas rindas no grāmatām un, strādājot grupās, tika sacerēti dzejoļi par rudens tēmām.

Pateicoties PGB un VKKF projektam, Vārkavas pamatskolā (kopā ar **Upmalas** bibliotēku) viesojās rakstniece Agnese Vanaga. Ir labi, kad interesantā, saistošā veidā var radīt bērnos sapratni par dabas aizsardzību apvienojumā ar lasītprīeku (skat. 7.21.att).

7.21.att. Agnese Vanaga Vārkavas pamatskolā

Ziemeļvalstu literatūras nedēļas pasākums **Upmalas** bibliotēkā Vārkavas pamatskolas skolēniem “Lennenbergas Emīla dzimšanas diena”. Pasākums ar jautrām rotaļām un lielo dzimšanas dienas torti (skat. 7.22.att.).

7.22.att. Ziemeļvalstu literatūras nedēļas pasākums “Lennenbergas Emīla dzimšanas diena”

Upmalas bibliotēkā tika rīkota Droša interneta lietošana un finanšu drošība un pratība Vārkavas pamatskolas 9. klasei. Nodarbība tika izmantoti fragmenti no tiešsaistes lekcijām par šo tēmu.

- **Pasākumi vidusskolai**

Aglonas novada biedrības “Neaizmirstule” jaunrades darbu krājums ir izdots Nodibinājuma Viduslatgales pārnovadu fonds Mazo grantu projektu konkursa “Iedzīvotāji veido savu vidi 2023” ietvaros. Pasākumā piedalījās krājuma sakārtotājas Monika Pušņakova, Anita Vaivode. **Aglonas** bibliotēkā grāmatas “*Lobi dorbi var byut leli un mozi*” atklāšanas svētku dalībniekus uzrunāja projekta realizētāja Ingūna Barkeviča. No dažādām Latgales skolām uzstājās bērni un jaunieši ar saviem fragmentiem no darbiem, kas ir ietverti krājumā, uzstājās arī skolotāji, kas sagatavoja bērnus konkursiem (skat. 7.23.att). Pasākumu kuplināja Aglonas vidusskolas ansamblis ar saviem priekšnesumiem. Bibliotēkā bija skatāma izstāde par Naaizmirstuli, apskatei bija izvietoti bērnu ilustrāciju darbi konkursiem. Pasākuma noslēgumā varēja cienāties ar kafiju, tēju, pašceptu torti un kūku.

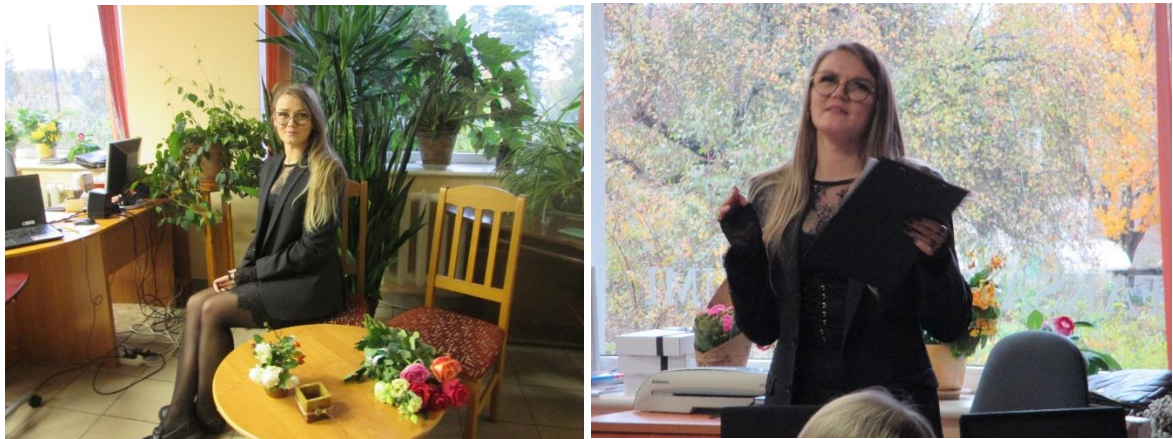
<https://www.preili.lv/lv/jaunums/mazo-grantu-projektu-konkursa-iedzivotaji-veido-savu-vidi-2023-atbalstis-biedribas-neaizmirstule-projekts-lobi-dorbi-var-byut-leli-un-mozi-naaizmerstule>

7.23.att. Grāmatas “Lobi dorbi var byut leli un mozi” atklāšanas svētki Aglonas bibliotēkā

Novadnieces, dzejnieces Lauras Kampānes dzejas grāmatas “Nebūs” prezentācija notika **Aglonas** bibliotēkā pēc pasākuma “Grāmatas “Lobi dorbi var byut leli un mozi” atklāšanas svētkiem”. Laura pastāstīja par otrās dzejoļu grāmatas “Nebūs” tapšanu, dalījās ar savām izjūtām par esošo sarežģīto laiku, par to, kas viņu skumdina, kas sajūsmina, ar ko viņa aizraujas ārpus dzejas rakstīšanas (skat. 7.24.att). Pārdomās dalījās arī Lauras fani un viņas literatūras skolotāja Monika Pušņakova.

7.24.att. Dzejnieces Lauras Kampānes dzejas grāmatas “Nebūs” prezentācija Aglonas bibliotēkā

Dzejas dienu laikā Riebiņu vidusskolas jaunieši tika aicināti uz **Riebiņu** bibliotēkā notiekošo dzejas rakstīšanas meistarklasi “Kā rodas dzeja”, kuru vadīja žurnāliste un dzejniece Egita Terēze Jonāne. Jaunieši aktīvi iesaistījās un rakstīja dzejas rindas, kuras arī nolasīja visiem. <http://www.riebinuvidusskola.lv/foto-galerija/20232024mg/galerija15>

Riebiņu vidusskolas 10. klase Riebiņu bibliotēkā aizvadīja Eiropas dienai veltītu tematisko nodarbību “Neparastā Eiropa”. Jaunieši spēlēja paštaisītu spēli “Iepazīsti Eiropas Savienības dalībvalstis” un piedalījās viktorīnā platformā Kahoot, kurā bija jāatbild uz jautājumiem par katru ES dalībvalsti (skat. 7.25.att).

7.25.att. Tematiska nodarbība “Neparastā Eiropa” 10. klasei – Riebiņu bibliotēkā

- Pasākumi ģimenēm ar bērniem

Aglonas bibliotēkā starptautiskajai bērnu aizsardzības dienai tika veltīts pasākums “Ak, es, laimīgais!”, kura laikā tika lasītas Ineses Valteres grāmatas “Domājamās pasakas ģimenei” un “Pasakas ģimenei turpinās”, tika izspēlēta bibliotekāres veidotā spēle “Pasaku domino” (skat. 7.26.att).

7.26.att. Starptautiskajai bērnu aizsardzības dienai veltīts pasākums “Ak, es, laimīgais!”

Kastīres bibliotēka organizēja tikšanos ar vēstures pētnieku Juri Trimalnieku (skat. 7.27.att). Tā bija ne tikai klausīšanās reize, bet arī darbošanās reize, jo visus atvestos seno laiku vēstures priekšmetus (vairogi, cirvjī, šķēpi, rotaslietas) varēja arī aptaustīt, piemērit (sapucēties bija aktuāli meitenēm, savukārt zēni vilka mugurā smago bruņukreklu, ņēma rokās zobenus un iztēlojās kā tas bija senatnē un tepat pie mums Latgalē). Latgales vēstures pētnieks Juris Trimalnieks stāstīja par *Kroma kolna brolisti*, kas aizrāva ne tikai bērnus, jauniešus, bet arī ciemata iedzīvotāji bija ieradušies kuplā skaitā.

7.27.att. Tikšanās Kroma kolna brolisti pārstāvi Juri Trimalnieku Kastīrē

Kastīres bibliotēkā, pateicoties iniciatīvai “Līdz-DARBOJIES Rušonā!”, norisinājās pasākums “Ballīte visiem” – “Noķer vasaru aiz astes” (skat. 7.28.att), kurš tika atbalstīts projekta “Darbīgas kopienas” ietvaros ar Izglītības iniciatīvu centra un British Council pārstāvniecību Latvijā finansiālu atbalstu. Ballītes īpašie viesi – “Kaķu sēta” (Preiļi) meitenes un Chucha Chacha (Daugavpils), dienas programmā:

- radošā darbnīca lieliem un maziem;
- ziepju burbuļu darbnīca;
- bezmaksas cukurvate;
- kopīga zupas vārīšana;
- lielās dārza spēles.

7.28.att. Pasākums “Noķer vasaru aiz astes” Kastīrē

Ģimenes ar bērniem parasti iesaistās tādos pasākumos, kuri ir veltīti tradīciju izkopšanai, piemēram, **Pelēču** bibliotēkas veidotais Lieldienu pasākums, vai Līgo pasākums – vainagu veidošana. Lieldienu pasākuma apmeklētāji piedalījās dažādās stafetēs, risināja krustvārdu mīklas, meklēja olas un gāja rotaļās (skat. 7.29.att).

7.29.att. Lieldienu jampadracis Pelēčos

Rušonas bibliotēkā, pateicoties iniciatīvai “Līdz-DARBOJIES Rušonā!”, norisinājās pasākumi, kuri tika atbalstīti projekta “Darbīgas kopienas” ietvaros ar Izglītības iniciatīvu centra un *British Council* pārstāvniecību Latvijā finansiālu atbalstu:

- mākslas nodarbība “Plastinogrāfija” ģimenēm ar bērniem, kuras laikā no plastilīna tika gatavotas gleznas. Pasākumu rīkoja. Nodarbību vadīja Ukrainiete (skat. 7.30.att);
- tuvojoties tēvu dienai, Rušonas bibliotēkas apmeklētājiem bija iespēja iesaistīties “Atpūtas pēcpusdienā bērniem un vecākiem “Kopā būt!””, kur teritorijā pie bibliotēkas norisinājās konkursi, cukurvates gatavošanas meistarklase, spēka zupa, radošā darbnīca ar diegagrāfiju, piepūšamās atrakcijas un āra spēles. Pēcpusdienā tika piedāvāta arī izglītojoša tikšanās ar policijas pārstāvjiem “Esi piesardzīgs un drošs” (skat. 7.31.att);
- meistarklase “Sapņu ķērājs” (skat. 7.32.att);
- “Spēļu pēcpusdiena Rušonas bibliotēkā” ar ziepju burbuļu elementiem (skat. 7.33.att).

7.30.att. Plastinogrāfija Rušonas bibliotēkā

7.31.att. Atpūtas pēcpusdienā bērniem un vecākiem “Kopā būt!”

7.32.att. Meistarklase “Sapņu ķērājs”

7.33.att. “Spēļu pēcpusdiena Rušonas bibliotēkā”

- Pasākumi dažādiem vecumposmiem

1. jūnijā (bērnu aizsardzības dienā) Aglonas bibliotēkā viesojās Maltas bibliotēkas “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija” čaklākie lasītāji (skat. 7.34.att).

7.34.att. Maltas bibliotēkas lasītāji Aglonas bibliotēkā

Aizkalnes bibliotēkā skolēnu brīvlaikos skolēni satikās galda spēļu pēcpusdienās (skat. 7.35.att),vai darbojās individuāli, kad ieradās kopā ar kādu no pieaugušajiem.

7.35.att. Spēļu pēcpusdienu Aizkalnes bibliotēkā

Riebiņu bibliotēka organizē savu vasaras lasīšanas veicināšanas konkursu **GRAMAT@VASARA.LV**, kura noslēguma pasākumā tika sumināti čaklākie grāmatu draugi. Dalībnieki izspēlēja dažādas izzinošas galda spēles un izpaudās radoši, darbojoties ar 3D pildspalvu (skat. 7.36.att).

7.36.att. Konkursa "GRAMAT@VASARA.LV" noslēguma pasākums

Ziemeļvalstu literatūras nedēļas laikā **Riebiņu** bibliotēkā bija skatāma izstāde “Ziemassvētki Ziemeļvalstīs” un Riebiņu vidusskolā norisinājās rītausmas stundas lasījums 4. klasei. Tika lasīts Astridas Lindgrēnes grāmatas “Lennebergas Emīla jaunie nedarbi” fragments “Kad Emīls sarīkoja lielas dzīres Kathultā un noķēra vilku bedrē komandanti”. Skolēni dalījās ar saviem nedarbiem un gatavoja dāvanu kastītes.

Sagaidot Mātes dienu, **Riebiņu** bibliotēkā norisinājās Preiļu novada izglītības pārvaldes organizētā pavasara meistarklase “Pavasara pušķi”. 16 dalībnieki apguva kā sagatavot pušķa pamatu un veidot gaumīgu ziedu kompozīciju, lai varētu svētkos iepriecināt savu māmiņu.

Saunas bibliotēkas apkalpojamajā teritorijā nav izglītības iestāžu, ir ļoti grūti izdalīt pasākumus konkrētai mērķgrupai. Bērni kopīgiem pasākumiem tiek aicināti dažādu vecumu. Pasākumos “Galda spēļu pēcpusdiena” un “Twister – jauna spēle bibliotēkā!” piedalījās dažādu vecumu bērni (skat. 7.37.att).

7.37.att. Spēļu pēcpusdienas Saunas bibliotēkā

Stabulnieku bibliotēkā bērni un pusaudži bibliotēkas apmeklējuma laikā varēja piedalīties viktorīnās, kuras tika rīkotas, lai popularizētu latviešu tautas senču tradīcijas un rosinātu tās izziņāt. Pirmā bija Puteņu un sveču mēneša viktorīna par Sveču dienas un meteņu dienas tradīcijām. Par gadalaikam atbilstošām norisēm bērni varēja sacensties viktorīnā “Pavasara zīmes”, kura norisinājās martā. Arī Veļu laika pasākuma ietvaros dalībniekiem vajadzēja rast atbildes uz jautājumiem par zemliku mēneša ticējumiem, paražām u.tml. Par viktorīnām bērni un pusaudži interesi izrādīja un tajās piedalījās, atbildes uz jautājumiem zinādami vai sameklēdami bibliotēkas grāmatu krājumā.

Stabulnieku bibliotēkā tika izvietotas pamācošas izstādes, piemēram, abas februāra izstādes “Kaimiņvalstu svētku ietvaros”, jo mudināja iepazīties ar lietuviešu un igauņu autoru darbiem. Martam – teātra mēnesim – veltītās leļļu izstādes tika papildinātas arī ar piemērotiem izdevumiem no bērnu grāmatu krājuma. Tāpat arī viktorīnai “Pavasara zīmes” tika piemeklēta atbilstoša literatūra – grāmatas, kuru vāki tā vien aicināja domāt uz pavasari. Starptautiskajai bērnu aizsardzības dienai par godu bērnu

krājuma telpās esošās 2 izstādes tematiski sasaucās ar izstādi lasītavā, proti, lasāmviela dažāda, kopsaucējs viens – jaukas atmiņas par bērnību.

Stabulnieku bibliotēkā norisinājās 2 radošās darbnīcas, kurās satikās vairākas vecuma grupas. Nācās secināt, ka šāda pieeja ir pat apsveicama, jo pusaudži, tikuši galā ar saviem darbiņiem, palīdz jaunākajiem, kā arī iespējams izveidot ne tikai katram savu, bet arī kopīgu “ģimenisku” gleznu, kā tas bija “Ainavisko brokastu” pasākumā. It sevišķi, ja māmiņa vēl piekorigē savu lolojumu veikumu, galarezultāts ir vienkārši lielisks.

Upmalas bibliotēkas “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija” projekta dalībnieki noslēgumā apmeklēja Zirgu sētu “Klajumi”, iepazīna Krāslavas pils apkārtni un vēsturi (skat. 7.38.att).

7.38.att. Upmalas bibliotēkas “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrijas” dalībnieku ekskursija

7.4. VEIKSMĪGĀKIE PASĀKUMI, LASĪŠANAS VEICINĀŠANAS AKTIVITĀTES

Bibliotēkas kā vienu no veiksmīgākajiem pasākumiem uzskata LNB īstenoto lasītveicināšanas projektu Nacionālā skaļās lasīšanas sacensība.

Riebiņu bibliotēka projektā piedalās no 2017. gada. Aprīlī notika konkursa pirmā kārtā, kurā piedalījās Riebiņu vidusskolas 5. klases 14 skolēni. <http://www.rieginuvidusskola.lv/foto-galerija/20222023mg/galerija131> Pēc žūrijas vērtējuma 2 skolēni ieguva tiesības piedalīties Preiļu reģiona finālā, kurā par čempioni kļuva Signija Pastare, kas ieguva tiesības pārstāvēt Preiļu reģionu sacensību finālā, kas norisinājās 30. septembrī LNB (skat. 7.39.att).

7.39.att. Nacionālās skaļās lasīšanas sacensības fināls

Pelēču bibliotēkas vadītājas rīkotais “Helovīna afterparty” pasākums bija visvairāk apmeklētais starp bērniem, kā arī tika iesaistīta pieaugušo auditorija. Pasākumu apmeklēja Pelēču pamatskolas pirmsskolas grupiņa, 1. – 6. klases skolēni un vecāki ar bērniem (skat. 7.40.att).

7.40.att. “Helovīna afterparty” Pelēču bibliotēkā

Sadarbojoties ar Pelēču pamatskolu un tās skolotājiem, uz Pelēču bibliotēku tiek aicināti bērni uz dažādiem pasākumiem, piemēram, 1. klases iepazīstināšana ar bibliotēku, tās darbību un noteikumiem. Pateicoties šim pasākumam, šie bērni labprāt dodas uz bibliotēku arī brīvajā laikā un lasa grāmatas (daži no tiem patstāvīgi piedalās programmā “Bērnu, jauniešu, vecāku žūrija”) (skat. 7.41.att).

7.41.att. “Rūķīšu jampadracis” Pelēču bibliotēkā

Kā visveiksmīgāko lasītveicināšanas aktivitāti varētu minēt “Bērnu, jauniešu un vecāku žūriju”, kurā 2022. gadā piedalījās 345 dalībnieki, bet 2023. gadā jau 386 (skatīt 7.3. tabulu).

Kastīres bibliotēkas “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrijas” dalībnieki priecājās par programmas noslēguma pasākumu, jo bija gandarīti par paveikto darbu – grāmatu lasīšanu, vērtēšanu, elektroniskās anketas aizpildīšanu. Dalībnieki atbildēja uz bibliotekāres jautājumiem, krāja žetonus, ēda saldumus. Bija jautri, bērni jautāja kad būs nākošā lasītveicināšanas programmas norise, tātad radās interese (skat. 7.42.att). Uz Lielajiem lasīšanas svētkiem, kuri notika LNB 18. martā brauca Kastīres bibliotēkas lasītājs Jānis Bārbalis (kopā ar tēti Edmundu, kurš ieaudzinājis lasītprieku). Zēns izlasīja visas grāmatas savā vecuma grupā un vēl papildus 11 grāmatas no citām vecuma grupām. Pie Kastīres bibliotēkas Facebook lapā ievietotā attēla (skatīt zemāk) bija ļoti sirsnīgs komentārs: *“Ieiet pirmoreiz “Gaismas pilī” un ieelpot jauno grāmatu tīkamo smaržu – cik neaizmirstama diena mazam un lielam! Rīga tālu, lauku sētā darbs dzen darbu, bet tā tēva roka uz pleca...sirsnīgi.”*

7.42.att. Programmas “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija” noslēgums Kastīres bibliotēkā un LNB

7.3. tabula “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrijas 2023 ekspertu skaits PGB struktūrvienībās”

	Bibliotēka	BJVŽ ekspertu skaits pa grupām					BJVŽ ekspertu skaits kopā
		5+	9+	11+	15+	vecāki	
1.	Aglonas bibliotēka	30	15	16	3	12	76
2.	Aglonas vidusskolas bibliotēka	12	15	15	15	13	60
3.	Galēnu bibliotēka	1	1	1	2	5	10
4.	Galēnu pamatskolas bibliotēka	6	10	10	13	5	44
5.	Kastīres bibliotēka	-	5	5	6	5	21
6.	Pelēču bibliotēka	15	1	5	1	4	26
7.	Riebiņu bibliotēka	40	3	5	2	15	65
8.	Silajāņu bibliotēka	-	1	1	2	2	6
9.	Sīlukalna bibliotēka	2	2	1	3	4	12
10.	Smelteru bibliotēka	4	4	3	-	2	13
11.	Upmalas bibliotēka	10	10	19	2	12	53
KOPĀ		120	67	82	48	79	386

Vārkavas bibliotēka projektā “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija” darbojās kā atbalsta bibliotēka.

Projekta ietvaros PGB struktūrvienībās tika saņemtas 287 “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija 2023” grāmatas 2780,49 EUR vērtībā.

2023. gada rudens – ziemas periodā Ārdavas, Kastīres, Saunas, Riebiņu bibliotēkas pirmoreiz piedalījās LNB lasīšanas veicināšanas projektā “Grāmatu starts”.

Riebiņu bibliotēkā projektā “Grāmatu starts” iesaistījās 5 ģimenes ar trīsgadīgiem un četrgadīgiem bērniem. Tika īstenots 4 nodarbību cikls, kas tika veidots ar mērķi veicināt lasītprasmi, saturīgi pavadīt brīvo laiku kopā ar ģimeni un iepazīt bibliotēkas piedāvājumu klāstu. Prieks, ka projekta īstenošanas laikā daži dalībnieki kļuva par bibliotēkas lasītājiem (skat. 7.43.att).

7.43.att. “Grāmatu starts” noslēguma nodarbība Riebiņu bibliotēkā

Saunas bibliotēkā projekta “Grāmatu starts” pasākumos piedalījās 4 ģimenes. Bērnu vecāki paši kādu laiciņu atpakaļ bija bibliotēkas apmeklētāji, bet tagad jau uz bibliotēku ieradās ar saviem bērniem. Mazie “Pūculēni” iepazinās ar bibliotēku, klausījās grāmatu fragmentiņus, veidoja radošos darbiņus no dabas materiāliem un gāja kustību rotaļās (skat. 7.44.att).

7.44.att. Lasīšanas veicināšanas programma “Grāmatu starta” Saunas bibliotēkā

Kastīres bibliotēkas dārzā norisinājās “Dzejas lasījumi – bērnu izpildījumā, kopā ar mammām” Pasākums bija ģimeniski sirsnīgs. Mammās – Maruta, Evita, Elīna un tētis Aleksandrs atlika visus rudens lauku darbus malā, lai piedalītos kopā ar saviem bērniem šajā pasākumā. Bērni izteiksmīgi lasīja dzejoļus, minēja mīklas, krāja žetonus, bet pats satraucošākais bija mammu uzstāšanās, jo katra mamma gribēja rādīt priekšzīmi izteiksmīgā dzejoļu deklamēšanā, un varēja redzēt, ka bērni lepojas, ka vecāki šajā dienā ir kopā ar viņiem – ir kopīgas intereses.

Riebiņu bibliotēkas Bērnu literatūras nodaļā plašu apmeklētāju atsaucību guva “Mākslinieces Agijas Stakas grāmatu ilustrāciju izstāde”, kurā bija iespēja iejusties arī kādā no pasaku tēliem (skat. 7.45.att).

7.45.att. “Mākslinieces Agijas Stakas grāmatu ilustrāciju izstāde” Riebiņu bibliotēkā

Rožkalnu bibliotēkā februārī abas Vārkavas pamatskolas pirmsskolas programmas īstenošanas vieta Rimicāni pirmsskolas grupiņas tika aicinātas uz bibliotēku noklausīties “Pasaku par kaķēnu Melnīti un pūcīti” no žurnāla “Ucipuci”. Tā nebija tikai lasīšana, bet reizē arī improvizēta mini leļļu teātra izrāde. Noslēgumā bibliotēkā tika meklētas paslēpušās pūces, to izrādījās diezgan daudz, pavisam bija 11 pūcītes. Arī katrs pasākuma dalībnieks izgatavoja savu pūcīti (skat. 7.46.att).

7.46.att. Bibliotēkārā stunda Rožkalnu bibliotēkā

Rožkalnu bibliotēkā pats gaidītākais pasākums bija Ziemeļvalstu literatūras nedēļas Rītausmas lasījums. Šī gada tēma – Ziemassvētki Ziemeļvalstīs. Bērni tika uzaicināti uz pasākumu “Ziemassvētki novembrī? Kāpēc gan ne!”. Lasīšanai bija izvēlēta Jujas Vislanderis grāmata “Mūmamma un Vārnas Ziemassvētki” (skat. 7.47.att).

7.47.att. Rožkalnu bibliotēkas pasākums “Ziemassvētki novembrī? Kāpēc gan ne!”

Stabulnieku bibliotēka pasākuma “Rudens ballīte ar Helovīna piesitienu” laikā pārvērtās par Raganas ķēķi, kur sākumskolnieki izrādījās gana veikli ne tikai atrakcijās un prāta spēlēs, bet tika galā, arī radošajā darbnīcā, darinot “spociņus”, kamēr pamatskolniekiem tapa “ķirbīši” (skat. 7.48.att).

7.48. att. Raganas ķēķī pēc radošās darbnīcas Stabulnieku bibliotēkā

Upmalas bibliotēkai, sadarbojoties ar PGB un VKKF projektu “Pieskaries grāmatai – pieskaries cilvēkam” Vārkavas pamatskolā viesojās grāmatas “Nepaklausīgais vectēvs” autore Rebeka Lukošus. Šī grāmata kļuvusi mīļa ne tikai lasītājiem Latvijā, bet ieguvusi arī starptautisku atzinību (skat. 7.49.att).

7.49. att. Rebeka Lukošus Vārkavas pamatskolā

Kā jauns lasītprasmes un rakstītprasmes veicināšanas paņēmieni aizvadītajā vasarā **Stabulnieku** bibliotēkā bija arī divu vidējā vecuma meiteņu vaļasprieks – pašām savas nedēļas avīzes veidošana. Avīzes saturā ietilpa Nikolas un Amandas pašu sacerēti rakstiņi, intervijas, testi, laika ziņas u.tml., kas tika papildināti ar pašu zīmētām ilustrācijām. Tā kā abas jaunās korespondentes to veica datorsalikumā un darbojās tepat bibliotēkā, tad labprāt piekrita bibliotekāres piedāvājumam kopīgi izlabot kļūdas, lai

varētu avīzi, jau izdrukātu un sašūtu, dot lasīt arī pārējiem vienaudžiem. Šādu praksi būtu labi piekopt arī nākamvasar, jo tas ir labs un izglītojošs brīvā laika pavadīšanas veids.

7.5. SADARBĪBA AR IZGLĪTĪBAS IESTĀDĒM

Aglonas bibliotēkā notiek pasākumi, kas saistīti ar skolēnu mācību priekšmetu saturu: bibliotēkā stunda “Krāsu mācība” (iepazīšanās ar Džeinas Gavares gleznu izstādi, ar krāsu paleti, to pielietošanu mākslas darbos), kas sasaucās ar Aglonas vidusskolas vizuālās stundas tēmu “Krāsu varavīksne”; “Iepazīšanās ar audējas Ņinas Valaines darbu izstādi”; “Mācāmies analizēt gleznas” (skat. 7.50.att); “Latviešu valoda pasaules kartē – maza vai liela?” (Dzimtās valodas diena, zināšanu pārbaudes tests).

7.50.att. “Mācāmies analizēt gleznas” Aglonas bibliotēkā

Oktobrī, kad Aglonas PII atgriezās savās telpās, **Aglonas** bibliotēka gatavoja grāmatu kolekcijas bērniem nodarbībām: “Maizes ceļš”, “Latvijas bagātība”, “Lāčplēsis”, “Mārtiņi”, “Latvju zīmes”, “Ziemassvētku tradīcijas”, “Gatavojam dzejoļus, dziesmas, rotaļas, pasakas, rotājumus”, “Ziemas saulgrieži”, “Ugunsdrošība”.

Smelteru bibliotēkā uz nodarbību “Latviešu valodas stunda bibliotēkā” viesojās Salas sākumskolas 1. klase. Stundas tēma bija grāmata. Bērni mācījās atrast grāmatas autoru, nosaukumu, izdošanas gadu, ilustrāciju autoru (skat. 7.51.att). Sadarbībā ar Salas sākumskolu tiek īstenota arī lasītveicināšanas programma “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija”.

7.51. att. Salas pamatskolas 1. klases skolēni mācību stundā Smelteru bibliotēkā

Kastīres bibliotēka, sadarbībā ar Aglonas vidusskolas mācību vieta Rušona, organizē literatūras popularizēšanas pasākumus: Dzejas dienās, Ziemeļvalstu literatūras nedēļā, Bibliotēkas nedēļā, Droša interneta dienā, Valodas dienā, Zinību dienā, Bibliotēkārājās stundās, palīdzība darbā ar parādniekiem.

7.6. BIBLIOTĒKAS SADARBĪBAS TĪKLS BĒRNU UN JAUNIEŠU

APKALPOŠANĀ, NOZĪMĪGĀKIE PARTNERI, SADARBĪBAS VĒRTĒJUMS

Daudzviet sadarbība iezīmējusies jau citās 7. nodaļas apakšnodaļās aprakstītajos notikumos.

Aglonas bibliotēkai sadarbībā ar Aglonas katoļu ģimnāziju (skolotāja Anita Vaivode, direktore Anita Placinska, Diāna Dūna, Ināra Daukšte, Ingrīda Kroiče) darbojas apmaiņas punkts, norisinās dalība “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija”, dzejas dienu pasākumi u.c. Sadarbībā ar Aglonas vidusskolu (skolotājas Tatjana Brokāne, Valentīna Meldere, Rita Ivbule, Elīna Smirnova, Velga Puzo, bibliotekāre Valentīna Ondzule) norisinās pasākumi pa klašu grupām, izstāžu apmeklējumi, lekcijas apmeklējums, grāmatu prezentācijas apmeklējumi, radošās darbnīcas, bibliotēkārās stundas. Sadarbībā ar BJBLPC “Strops” tika organizēta “Grāmatu diena” (“Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija” 2023. gada kolekcijas grāmatu apskats), “Jautājam Aglonai” (jaunās žurnālistes uzdeva jautājumus bibliotēkas apmeklētājiem).

Kastīres bibliotēka, sadarbībā ar biedrību “Jaunie Spārni” saulgriežu laikā (21. jūnijā) organizēja pasākumu “Bērnu party” (kopā ar mammām, vecmammām un tētiem), lai pavadītu jautru dienu kopā, ar āra un galda spēlēm, ar lielo burbuļu pūšanu, ar aktivitātēm vafeļu cepšanas darbnīcā. Tiem pieaugušajiem, kuriem vasaras svelmē negribējās būt ārā, “Kaķu Sēta” (Preiļi) saimniece Jeļena Puzaka un palīdzēja Kristīne piedāvāja nodarbību “melnā dekupāža”. Iniciatīvu “Līdz-DARBOJIES Rušonā!” atbalstīja Izglītības iniciatīvu centrs sadarbībā ar *British Council* pārstāvniecību Latvijā, projekta “Darbīgās kopienas” ietvaros (skat. 7.52.att).

7.52.att. *Kopbilde no pasākuma “Bērnu Party”*

Riebiņu bibliotēkā februārī norisinājās vizuālās mākslas stunda Riebiņu vidusskolas 6. klases skolēniem, kuri aplūkoja Jeļenas Kolesnikovas gleznu izstādi “*Love Latgola*” un veica uzdevumus saistībā ar mākslu. Kopumā bibliotēkai jau ilgu laiku ir laba sadarbība ar Riebiņu vidusskolu, gan ar vidusskolas bibliotekāri, kuri izmanto Riebiņu bibliotēkas telpas pasākumiem (Eiropas diena un

viktorīna), gan ar sākumskolas klašu audzinātājām, kuras ar saviem audzēkņiem labprāt piedalās lasītveicināšanas programmā “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija”.

Riebiņu bibliotēka sadarbojas ar Riebiņu pirmsskolas izglītības iestādi “Sprīdītis”, jo tiek īstenotas izglītojošas nodarbības valodu mācību jomā (dalība lasīšanas veicināšanas pasākumos un projektos, piemēram, “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija”), radošās darbnīcas, konkursi, izstādes un citi pasākumi. Pasākumi norisinās bibliotēkā vai “Sprīdītī”, bet fotogrāfijas sociālajos tīklos publicēt nav atļauts.

Rožkalnu bibliotēkas vadītāja sadarbojas ar Rimicānu PII grupiņām “Cālīši” un “Zīļuks”, jo kopā tiek svinēti svētki un katrā pasākumā bibliotēkas vadītāja piedalās kā fotogrāfe vai arī mūzikas atskaņotāja. Audzinātājas nāk uz bibliotēku pēc nodarbībām nepieciešamajiem materiāliem.

Stabulnieku bibliotēka sadarbībā ar biedrību “Atspulgs L” Skaidrītes Grigales personā organizēja radošo darbnīcu “Vaska drāniņu un filca glezniņu veidošana” projekta “Atliksim ikdienas steigu!” ietvaros. Sadarbībā ar Stabulnieku pagasta pārvaldi un Stabulnieku KN tika rīkoti pasākumi “Gudrās Pūcītes aicinājums” un “Rudens ballīte ar Helovīna piesitienu”.

Upmalas bibliotēka 2023. gadā uzsākusi darbu ar Vārkavas pamatskolas pirmsskolas grupu. Mācību gada laikā bibliotēkārās stundas notiek reizi mēnesī, kad ar bērniem pārrunāti droša interneta lietošanas noteikumi un atsevišķi nodarbību punkti, kas pieskaņoti mācību procesa tēmām (klimats, daba), iepazīstot grāmatas, kas ir saistītas ar dotajām tēmām. Iesākts darbs ar pamatskolas izlaiduma klasi, lai pārrunātu jautājumus interneta drošībā un finanšu pratībā.

7.7. BIBLIOTĒKU DARBINIEKU PROFESIONĀLĀS PILNVEIDES VĒRTĒJUMS SPECIALIZĀCIJĀ

Darbinieku apmeklētos profesionālās pilnveides pasākumus iespējams apskatīt [4.3 nodaļas](#) 4.3. tabulā, piemēram, LNB Bibliotēku attīstības centra “Medijpratības meistari. Bērnu digitālā drošība internetā”, LNB Bibliotēku attīstības centra un Tet “4 līdz 7 gadus vecu bērnu digitālā drošība internetā”, LNB “Seminārs par Skaļās lasīšanas sacensībām” u.c.

Kastīres, Pelēču, Riebiņu, Sīlukalna, Stabulnieku, Vanagu, Vārkavas bibliotēku vadītājām un **Aglonas, Riebiņu** bibliotēkārēm ir pedagoģiskā izglītība.

Bibliotēku vadītājas pašizglītības ceļā iegūst jaunas idejas un prasmes, balstoties uz citu reģionu bibliotēkas darbinieku pieredzi un panākumiem darbā ar bērnu un jauniešu auditoriju.

7.8. PROBLĒMAS BIBLIOTĒKU DARBĀ AR BĒRNIEM UN JAUNIEŠIEM, TO IESPĒJAMIE RISINĀŠANAS CEĻI

Bibliotēkāres atzīst, ka virtuālā pasaule daudz vairāk aizrauj bērnus un jauniešus, nekā grāmatu lasīšana, tāpēc skolās būtu jāatjauno obligātās literatūras saraksti.

Kā problēma tiek minēta lasītprasmes un lasīšanas kultūras līmeņu dažādība, kuru tieši palīdz uzlabot bibliotēkas ar lasīšanas veicināšanas pasākumiem, izstādēm un konkursiem.

Stabulnieku bibliotēka secinājusi, ka bērnu un pusaudžu iesaistīšanās radošajās aktivitātēs rūk. Reti kurš vēlas prezentēt savus radošos darbus bibliotēkas rīkotajās radošo darbu izstādēs. Domājams, ka pievairas tomēr ir modernās tehnoloģijas, kuras bērnus un pusaudžus ievilinājušas digitālajā vidē ar tās dažādajām iespējām. Rudens brīvlaikā uz pirmo “personālizstādi” izdevās pierunāt septītklasnieci Kristu, iepriekš iedodot arī krāsas un zīmēšanas papīru. Solītais mākslas darbu apjoms diemžēl saruka līdz minimumam, iespējams, mācību darbs tomēr pārlietu nogurdina mūsdienu skolēnus, liekot domāt, ka nereti prasām no viņiem par daudz.

Upmalas bibliotēkas vadītāja atzīst, ka laikietilpīgs ir “neredzamais” darbs – piemērotu literāro darbu atlase dažādiem konkursiem – Skaļās lasīšanas sacensībām, “Skatuves runas konkurss” vai “Teci, teci, valodiņa”. Risinājums: metodisko materiālu izstrāde, ko veido skolu speciālisti. Labs piemērs – “Tet skoliņa ar Ričiju Rū” pirmsskolas vecuma bērniem medijpratībā. Viena darbinieka bibliotēkā tas būtu ļoti nepieciešams.

8. NOVADPĒTNIECĪBA

Bibliotēkās novadpētniecības darbs aktuāls bijis vienmēr, lielu nozīmi pievēršot novadpētniecības resursu apzināšanai, apstrādei un sistematizēšanai. Bibliotēku galvenie virzieni novadpētniecības jomā saistīti ar pagasta vēstures un kultūrvēsturisko objektu izpēti, novadnieku apzināšanu, materiālu vākšanu un apkopošanu, lai nodotu kultūrvēsturisko mantojumu nākamajām paaudzēm.

8.1. NOVADPĒTNIECĪBAS DARBA VIRZIENI UN PAKALPOJUMI, PĀRSKATA PERIODA PRIORITĀTES

2022. gadā tika uzsākts rekatalogizēt novadpētniecības mapes un PGB struktūrvienības katalogā pievienoja 319 mapes, daļa bibliotēku darbu turpināja arī 2023. gadā: piemēram, **Aizkalnes** bibliotēka – 23, **Sīļukalna** bibliotēka – 28. Dažām bibliotēkām vēl procesu jānoslēdz, bet kopumā uz 2023. gada nogali BIS ALISE atrodamas 361 novadpētniecības mape.

Pārskata periodā galvenie darba virzieni **Aizkalnes** bibliotēkā bija:

- novadpētniecības krājumu papildināšana, foto kolekciju veidošana;
- autordarbu izstādes;
- novadpētniecības krājuma popularizēšana bibliotēkas lapā facebook;
- uzziņu sniegšana interesentiem;
- sadarbība ar dzimtu pētniekiem, novadpētniecības muzeju darbiniekiem.

8.2. NOVADPĒTNIECĪBAS KRĀJUMS

Bibliotēku novadpētniecības krājumā ir dokumenti un to kopijas, albumi, atmiņu stāsti, fotogrāfijas, videoieraksti, iespieddarbi par pagasta vēsturi, kultūrvēsturiskajiem objektiem, tradīcijām, novadniekiem.

Komplektēšana, ietvertu materiālu veidi

Aglonas bibliotēkā glabājas dokumenti, kartes, fotogrāfijas, atmiņu stāsti, daiļliteratūra un publikācijas par pagasta vēsturi, ģeogrāfiju, kultūrvēsturiskajiem objektiem, amatniecību, darba un sadzīves tradīcijām, krājumā ir atrodami bakaluru un maģistru darbi, kas skar Aglonas vēsturi un cilvēkus. Ir arī skolēnu projektu darbi par Aglonas vēsturiskajiem objektiem. Novadpētnieki ir veikuši pētījumus par sabiedriski politiskiem notikumiem, ievērojamiem cilvēkiem, apvidvārdiem, vietvārdiem, sadzīves un tautas tradīcijām, tautastērpiem, etnogrāfiju, folkloru un citām tēmām.

Aizkalnes bibliotēkas krājumā ir dokumenti un to kopijas, atmiņu stāsti, fotogrāfijas, videoieraksti, iespieddarbi par pagasta vēsturi, kultūrvēsturiskajiem objektiem, tradīcijām, novadniekiem.

Ārdavas bibliotēkā iekārtoti fotogrāfiju albūmi par pēdējiem 6 gadiem, kur var apskatīt bibliotēkā notikušās aktivitātes. Vēl krājumā atrodama informācija par: Ārdavas skolas vēsturi; Juzefinovas muižas vēsturi; Bibliotēkas vēsturi; Vietējo uzņēmēju – Irēnu Koledžu; Par novadnieku Jāni Pīnupu; Par Ārdavas Lūgšanas nama vēsturi; Ārdavas iedzīvotāju atmiņu stāsti.

Riebiņu bibliotēkā apmeklētājiem pieejami 44 fotoalbumi.

Sīļukalna bibliotēka izveidojusi jaunu mapi novadniekam, amatniekam – Jāzepam Krasovskim. Preiļu Galvenās bibliotēkas novadpētniecības nodaļai tika sniegti materiāli par Sīļukalna pamatskolas vēsturi (lai ievietotu tos kopkatalogā), jo bibliotēkas glabāšanā ir Sīļukalna skolas avīzes izdevumi, skolēnu radošie darbi un apbalvojumi. Sīļukalna kultūras nama vadītājam dota informācija par kultūras nama vēsturi un darbiniekiem.

Smelteru bibliotēkā ir izveidotas novadpētniecības mapes, kas veltītas vietējiem novadniekiem: Dainim Skutelim, Voldemāram Romanovskim, Anatolijam Danilānam, Andrim Gribuškam u.c., Salas pamatskolai, Pieniņu Romas katoļu baznīcai un draudzei, Saunas pagastam u.c. Tās tiek papildinātas izmantojot internetā pieejamos resursus, preses izdevumus, grāmatas. Materiāli tiek vākti un papildināti sistemātiski.

Stabulnieku bibliotēkas galvenais novadpētniecības darba virziens ir apzināt, apkopot un saglabāt nākamajām paaudzēm informāciju, kas saistīta ar Stabulnieku pagasta iedzīvotāju dzimtu tradīcijām, ar vietējo, apkaimei raksturīgo, materiālo un nemateriālo kultūras mantojumu un vēsturiskajiem notikumiem. Par to tikšanās reizē ar kalendāra “*Giut breidi*” veidotāju (skatīt [5.9 nodaļu](#)) runāja arī Amanda Anusāne, kura darba ikdienā gādā par to, lai latgaliešu valoda, it sevišķi mūsu vietējā izloksne, saglabātos un pastāvētu. Viņai rūp, kā iedzīvināt sarunvalodā gandrīz izzudušus apvidvārdus, savukārt fotogrāfijās viņa steidz iemūžināt arī pamazām izzūdošas lietas un objektus. Tā, piemēram, Amanda kopā ar draudzeni Vizmu Mičuli pirmās aizsāka un joprojām turpina dokumentēt piena galdus. Vispirms sāka ar dzimto Stabulnieku pagastu, tad devās piena galdu meklējumos pa visu Latgali.

Krājuma organizācija un glabāšana

Plānojas, ka daļa **Upmalas** bibliotēkas novadpētniecības materiālu nonāks Vārkavas novadpētniecības muzejā, jo Upmalas pagasta pārvaldē (ēka kurā atrodas arī bibliotēka) atvērs tā filiāli.

Digitalizācija, digitālie resursi un to veidošana

Bibliotēku novadpētniecības krājums netiek digitalizēts (to uzsākt plānots 2024. gadā), taču tiek popularizēts bibliotēku lapās sociālajos tīklos, atbilstoši kādai aktualitātei, notikumam.

2023. gadā **Stabulnieku** bibliotēkā turpinājās darbs pie profesora Antona Skuteļa atmiņu tēlojumu sagatavošanas iesniegšanai izdevniecībā, pateicoties Baložu dzimtas sieviešu sistemātiskajam darbam, gada nogalē tapa atmiņu grāmatas signāleksemplārs, pašu grāmatas izdošanu atstājot uz 2024. gadu.

Krājuma kvalitātes, aktualitātes, attīstības vērtējums

Kastīres iedzīvotāju Konsultatīvās padome rakstot projektu par Ģeļenovas parku, par parka labiekārtošanu, par apgaismojuma ierīkošanu pasākumu vajadzībām – nāca uz **Kastīres** bibliotēku un izmantoja novadpētniecības materiālus “Ģeļenovas parks”.

Novadpētniecības krājuma izmantojums

Bibliotēkas pozitīvi vērtē norišu kopas “Latviešu grāmatai 500” cikla aktivitātes, jo 2023. gada tēmai “Tekstu izplatība senāk un tagad (izdevēji)” lieti noderēja novadpētniecības krājums.

Stabulnieku bibliotēkas Novadpētniecības mape ar materiāliem par Pastaru vējdzirnavām. 2023. gadā lieti noderēja bibliotēkas lasītājam, Daugavpils universitātes 1. kursa studentei Sarmai Vītoliņai, izstrādājot savu kursa darbu.

8.3. NOVADPĒTNIECĪBAS DARBA POPULARIZĒŠANA

Aglonas bibliotēkā tika izvietotas tematiskas izstādes: “1991. gada barikāžu aizstāvju diena”, “Latgales un Aglonas dižgaram Aloizam Brokam – 125”, “Bibliotēkas vēstures līkločos”, “Muzeji Aglonā. Starptautiskā muzeju diena”, “Vissvētākās Jaunavas Marijas debesīs uzņemšanas svētki Aglonā”, “Izcilie novadnieki. Naaizmērstule / Rozālija Tabīne”. Bibliotēkā notika vairākas aktivitātes novadpētniecības jomā, piemēram, novadnieku radošo darbu izstādes: “No Ņinas Valaines pūra lādes” (austie paklāji), “Irēnas Kudiņas gleznas”, “Valentīnas Mihailovas gleznas”. 2023. gadā notikušie pasākumi: sadarbībā ar Aglonas vidusskolu, Naaizmērstulei veltīto Latgales lauku skolu jaunrades darbu un ilustrāciju konkursa “*Tu vīnmār lobōks palikt sōc*” darbu vērtēšana un piedalīšanās noslēguma pasākumā, “Pēterdiena – saulgriežu svētku noslēguma laiks”, kuru kuplināja folkloriste, novadniece Ilze Mežniece un SAC “Aglona” čaklākie lasītāji (skat. 8.1.att.). Notika dziedāšana, mīklu minēšana, pasaku lasīšana, Pētera sveikšana, cienāšanās ar svētku gardumiem.

8.1 att. Pasākums “Pēterdiena – saulgriežu svētku noslēguma laiks” Aglonas bibliotēkā

Aizkalnes bibliotēka organizēja Sabiedriskajā centrā skatāmo vārkavietes Džeinas Gavares lielformāta gleznu izstādi un studijas “Atkalnis” vadītājas, tagad rīdzinieces, Inetas Krastiņas izstādi “Inetas Krastiņas rokdarbi”, kuru noslēgumā tika rīkotas arī tikšanās ar māksliniecēm, rokdarbniecēm (skat. 8.2.att.). I. Krastiņa detalizēti pētījusi rakstaino cimdu adījuma tehniku, un tikšanās laikā Aizkalnē demonstrēja košus dūraiņus ar zaļu musturu vārkaviešu gaumē. Izstādes meistardarbi – gaumīgi adījumi

un tamborējumi, greznas un praktiskas somiņas, ažūras sievišķīgas rotas. Aizkalnes skolā savulaik mācījās Inetas tētis, un dzimtas mājas Vingru kalnā savējiem joprojām mīļas.

8.2.att. *“Tikšanās ar Džeinu Gavari un Līgu Pastari” un “Tikšanās ar Inetu Krastiņu” Aizkalnē*

Aizkalnes bibliotēkas vadītāja interesentus labprāt individuāli iepazīstināja ar satura izpētes iespējām populārākajās vietnēs “Raduraksti”, “Ciltskoki”, “Periodika.lv”, tautas skaitīšanas dokumentos.

Ārdavas bibliotēkā bija aplūkojama vietējo adītāju darbiņu izstāde Valsts svētku ietvaros “Manas pēdas paliekošas” (skat. 8.3.att.).

8.3.att. *Izstāde “Manas pēdas paliekošas” Ārdavas bibliotēkā*

Riebiņu bibliotēkā plaši apmeklēta bija Kondrovu dzimtas keramikas un tekstiliju izstāde “Atspulgs Silajāņu vāzē” (skat. 8.4.att.). Materiālus piegādāja ģimenes bērni.

8.4. att. *Izstāde “Atspulgs Silajāņu vāzē” Riebiņu bibliotēkā*

Veiksmīgi **Riebiņu** bibliotēkas darbu popularizēja un lielu atsaucību guva Baznīcu nakts ietvaros sagatavotā interaktīvā foto izstāde “Mūsu draudze” (skat. 8.5.att.), kas tika izvietota Riebiņu Sv. Pētera un Pāvila Romas katoļu baznīcā.

8.5. att. Riebiņu bibliotēkas interaktīvā foto izstāde “Mūsu draudze” Riebiņu Sv. Pētera un Pāvila Romas katoļu baznīcā

Rušonas bibliotēkā novadpētniecības materiāli tika izvietoti cikla izstādēs “Pie mums Latgalē”, kas stāsta par tūrisma objektiem, mājražotājiem, amatniekiem. Bibliotēka lepojas ar slavenajiem novadniekiem, piemēram, Jāni Streiču (vasarā izvietota autobiogrāfijas izstāde), fotomākslinieks Antons Vogulis – Tumovs (notika tikšanās, kuras laikā tika izrunātas visas viņa uzliktās izstādes un viss kas vēl top nākotnes izsāpnotajās izstādēs, bet pierunāt uzlikt viņa izstādi neizdevās, jo fotomākslinieks tagad nodarbojas tikai savam sirdspriekam).

Rušonas bibliotēka bija noorganizējusi tikšanos ar literatūrzinātnieku un rakstnieku Valentīnu Lukševicu, kur tika uzzināts par Rušonas pagasta *Naudys kolna skolys* vēsturi un pedagoga, vēsturnieka, žurnālista Pētera Baško dzīvi.

Saunas bibliotēkā tika izvietota novadpētniecības materiālu un privāto kolekciju izstāde “Tautas dvēselē dziesmai šūpulis kārts” – etnogrāfiskajam ansamblim “*Naktineica*” – 70. 29. aprīlī etnogrāfiskais ansamblis “*Naktineica*” atzīmēja savu 70 gadu jubileju. Mēnesi pirms šī notikuma bibliotēkā bija apskatāma novadpētniecības materiālu izstāde, kā arī sociālajos tīklos Facebook regulāri (1x nedēļā) tika publicēti vēsturiskie materiāli. Pēc komentāriem varēja saprast, ka cilvēkiem patika:

- “Paldies par vēstures atmiņām, šķiet ka tas bija pavisam nesen!”;
- “Paldies, mana vecmamma arī te dziedāja!”;
- “Ļoti interesanti!” utt.

Smelteru bibliotēkā novadpētniecības darbs tiek popularizēts izliekot materiālus izstādēs:

- “Novadnieku devums Latvijas grāmatniecībā”;
- “Sakoptākā lauku sēta Saunas pagastā”.

Apskatot izstādi apmeklētājiem bieži rodas vēlme tuvāk iepazīties ar novadpētniecības mapju saturu un novadnieku literatūru.

Sīļukalna bibliotēkā novadnieka Jāzepa Krasovska amatniecības darbu izstāde pagasta svētku laikā un mēnesi pēc tam apmeklēja liels skatītāju daudzums. Izstādē bija izvietoti vairāk kā 70 amatnieka darbi (skat. 8.6.att.). Izstādes kolekcija tika pieprasīta un pēc tam uzstādīta arī Aizkalnes bibliotēkā.

8.6.att. Jāzepa Krasovska amatniecības darbu izstāde Sīļukalna bibliotēkā

Stabulnieku bibliotēkas apmeklētāju izbraukums uz bioloģisko saimniecību “Kamenītes” (skat. 8.7.att.), deva iespēju apskatīt, kā dzīvo bitītes un kā sviež bitīšu sanesto medu, par ko visvairāk priecājās tieši trīs mazie ģipari. Jāsaka, arī pieaugušajiem bija interesanti vērot, cik mehānizēti šis process notiek. Taču bitenieka Alberta detalizētais un atraktīvais stāstījums bija “pēcpusdienas nagla”, kas lika pasmaidīt pat lielākajam pesimistam. Savukārt saimnieces Irēnas viesmīlība ļāva izbaudīt patiesi tīkamu dienas noslēgumu.

8.7.att. Stabulnieku bibliotēkas izbraukums uz bioloģisko saimniecību “Kamenītes”

Pasākums **Stabulnieku** bibliotēkā pašā septembra nogalē (30. septembrī) izdevās sevišķi ģimenisks. Pati pasākuma ideja “izauga” no domas par izstādi. Tā kā izsmalcinātu maltīšu meistare Vija Hudjakova

piekrita padalīties savā pieredzē, vispirms tapa izstāde “Ēdiens kā māksla jeb Vijas Hudjakovas pavārmākslas meistardarbi fotoattēlos”, bet pasākums “Ainaviskās brokastis” bija reizē gan izstādes atklāšana, gan ģimeniska sestdienas rīta pavadīšana, griežot, kārtojot un veidojot (skat. 8.8.att.). Tā kā mammām un omītēm līdzī atnākušajiem “jaunuļiem” riktēšanās gar šķīvjiem gluži netika uzticēta, viņi tai laikā blakustelpā veidoja savas ainavas – no krāsainām rudens lapām. Vienlīdz skaistas gleznas izdevās kā vieniem, tā otriem. Arī viss, kas pasākuma noslēgumā tika likts galdā, garšoja gan lieliem, gan maziem (skat. 8.9.att.).

8.8. att. “Ainaviskās brokastis” Stabulnieku bibliotēkā: pasākums un izstāde

8.9.att. Kad lielie un mazie beiguši rosīties radošajās darbnīcās, nāk atpūtas mirklis

Upmalas bibliotēkā apmeklētis bija dzejas dienu pasākums Vārkavas pils parkā, kur interesentiem bija iespēja iepazīties ar dzejnieces - novadnieces Dagnijas Dudarjonokas tikko iznākušo dzejas krājumu “Ups, kūki un mes” (skat. 8.10.att.).

8.10.att. Tikšanās ar dzejnieci Dagniju Dudarjonoku

Vanagu bibliotēkā bija aplūkojamas Vanagu skolas absolventiem veltītas izstādes: Lāsmas Grigas gleznu izstāde un Sintijas Maļkevičas personalizēto portretu izstāde “Karikatūras”.

8.4. SADARBĪBA NOVADPĒTNIECĪBAS JOMĀ

Katrai bibliotēkai tiek veidota sadarbība novadpētniecības jomā un daži piemēri aplūkojamo 8.1.tabulā.

8.1.tabula “Sadarbība novadpētniecības jomā”

Bibliotēka	Sadarbības partneris	Aktivitātes	Vērtējums
Aglonas	Aglonas vidusskola	Naaizmērstulei veltīto Latgales lauku skolu jaunrades darbu un ilustrāciju konkursa “Tu vīnmār lobōks palikt sōc” darbu vērtēšana un piedalīšanās noslēguma pasākumā.	Katru gadu notiek šis konkurss un bibliotēka vērtē darbus un nosaka savus favorītus katrā klašu grupā.
Aglonas	Biedrība “Neaizmirstule”	Biedrības projekta ietvaros tika izdota grāmata “Lobi dorbi var byut leli un mozi”, kuras atklāšanas svētki notika bibliotēkā.	Naaizmērstule ir Aglonas novadniece un lepnums, tāpēc ir svarīgi iepazīstināt jauno paaudzi ar viņas daiļradi.
Aizkalnes	Preiļu Vēstures un lietišķās mākslas muzejs	Deponēti muzeja priekšmeti: Janvārī sabiedriskā centra telpās bija skatāma izstāde “Izšūtas sedziņas”.	Arī vietējie iedzīvotāji papildināja izstādi ar ģimenē glabātajiem izšuvumiem.
Aizkalnes	Vārkavas novada muzejs	Vārkavas novada muzeja izstādes Aizkalnes bibliotēkā. Dalība muzeja 15 gadu jubilejas sarīkojumā, kur	Vārkavā novadpētnieku veiksmes stāstu

		vārkavieši stāstīja, kā, par spīti grūtiem laikiem, vienu vai otru labu ieceri izdevies piepildīt.	pamatā ir saliedēta vietējā kopiena.
Aizkalnes	Vēsturnieks un arheologs Andris Tomašūns	Andris Tomašūns Aizkalnē veica arheoloģiskās uzraudzības darbu senkapu aizsardzības zonā, kur tika likti jauni elektrokabeļi. Vēsturnieks lūdza atsaukties ikvienu, kura rīcībā ir dokumentāras liecības par pagastmājas un senkapu apkaimi senākos laikos (skat. 8.11.att.).	Pētnieks ieskatījās arī bibliotēkas novadpētniecības krājumā un padalījās ar norādēm par vairāku Aizkalnē iegūtu arheoloģisku senlietu esamību Preiļu Novadp. un lietišķās mākslas muzejā
Ārdavas	Aizkalnes un Pelēču bibliotēka	Kopīgi rīkotā Dzejas dienu tikšanās Ārdavā. Šogad pasākuma viesi bija literāti Valentīns Lukaševičs un Arnis Slobožanins. Latgalē abi autori smeļas iedvesmu dzejas rindām un ar milzīgu pašatdevi nododas latgaliskā mantojuma pētniecībai.	Dzejas draugu ikgadējā tikšanās notika jau devīto reizi.
Ārdavas	Ārdavas muiža	Vasaras akcijas “Apeļo Latvijas pils un muižas” laikā arī bibliotēkā iegriezās tūristi, lai apskatītu vecos albūmus, uzprasītu kādu informāciju par muižu, kā arī vienkārši pagalmā atpūtās. Ārdavas muižas atvērto durvju diena “Laika kapsula” arī bibliotēka tika atvērta un apmeklētāji varēja izmantot bibliotēku vietu kur patērzēt, paskatīties albūmus no novadpētniecības stūrīša, bērni izmantoja bērnu stūrīti, kā arī pagalmā bija noliktas āra spēles un vieta kur var zīmēt un krāsot.	Apmeklētāju bija ļoti daudz, bet oficiāli tie netika atzīmēti BIS Alise, jo lielākā daļa nebija vietējie (skat. 8.12.att.).

Kastīres	Izdevniecība "Kodoka"	Izdevniecības vadītājs ir Kastīres novadnieka, lidotāja, ģenerāļa un militārā darbinieka Jāzepa Baško mazmazdēls.	Krājums ir papildināts ar dažām grāmatām, piemēram, Daglass Marijs "Pūļa neprāts".
Riebiņu	Bibliotēkas lietotāja Ilze Grigule	Izstādē "Gredzenu stāsts", tika eksponēti 1940. gada 15., 16. jūnijā Daugavpilī notikušo Latgales dziesmu svētku tautastērpu skatē kā apbalvojumā saņemtie sudraba rotu komplekti.	Materiālus novadpētniecības izstādēm Ilze ir piedāvājusi ne tikai šajā pārskata periodā, bet arī iepriekš.
Rožkalnu	Rožkalnu kultūras nama vadītāja	Sagatavoti jautājumi par vietējo apkaimi Rožkalnu pagasta svētku pasākumam.	Svētku apmeklētāji iegriezās arī bibliotēkā.
Sīļukalna	Sīļukalna kultūras nams, biedrība "Saulrozītes"	Psalmu dziedāšana (nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšana).	Dziedāšanai pievienojas arvien jauni dalībnieki, vietējā kopiena saliedējas.
Stabulnieku	Individuālie bibliotēkas apmeklētāji	Pasākums "Randiņš ar sevi". Starp visu veidu rokrakstiem (veicamo darbu kalendāriem, dabas vērojumiem, receptēm u.tml.) visizcilāk noformētie izrādījās tieši citātu izraksti no grāmatām, tapuši daudzu gadu garumā. Ikvienam bibliotēkaram tas šķiet teju kā augstākais viņa darba novērtējums: cilvēks ne tikai lasa bibliotēkas grāmatas, bet arī prot izvēlēties pamācošus domugraudus un skaistā rokrakstā iemūžināt tos citātu kladē.	Daži savus rokrakstus uzticēja glabāšanai bibliotēkā.
Stabulnieku	Skuteļu – Baložu dzimta	Profesors Antons Skutelis uzticējis Baložu saimei savus atmiņu pierakstus. Kopā ar dzimtas pārstāvi Baibu Balodi tika veikti korektūras darbi, gada	Atmiņu tēlojumi patiesi spoži, valodas ziņā tēlaini, asprātīgi, laikmetu detalizēti atspoguļojoši, kas

		beigās grāmata nonāca izdevniecībā “Nimfa”.	liecina, ka grāmata izdosies lieliska.
Upmalas	Vārkavas novadpētniecības muzejs	Janvāra barikāžu laika piemiņas pasākums Vārkavas skolā kopā ar Elvīru Āboliņu.	Veicinātas skolēnu zināšanas.

8.11.att. Vēsturnieks Andris Tomašūns Aizkalnes bibliotēkā un darbībā

8.12.att. Ārdavas muižas pasākumu laikā notikumi pie blakus esošās Ārdavas bibliotēkas

8.5. JAUNINĀJUMI NOVADPĒTNIECĪBAS DARBĀ

Aizkalnes, Riebiņu un Upmalas bibliotēku vadītājas piedalījušās PGB projektā “Pienu ēdu, pienu dzēru”, kuru finansiāli atbalstīja VKKF mērķprogramma “Latviešu vēsturisko zemju attīstības programma”. **Aizkalnes** bibliotēka Latgales kulinārā mantojuma ekspedīcijas laikā ieguva interviju audioierakstus, kurus saimniecībā “Vecaines” dokumentējusi žurnāliste Egita Terēze Jonāne (skat.8.13.att.).

Sīkāka informācija: <http://preilubiblioteka.lv/index.php?mod=pages&pageName=receptes>

8.13.att. Projekta “Pienu ēdu, pienu dzēru” izbraukums uz Aizkalnes pusi

Līdz ar projektu “Pienu ēdu, pienu dzēru” **Upmalas** bibliotēka papildinājusi novadpētniecības mapes un ieguvusi vizuālo materiālu par Upmalas pagasta nemateriālā mantojuma – siera siešanas tradīcijām.

<http://preilubiblioteka.lv/index.php?mod=pages&pageName=receptes>

Jauninājums **Saunas** bibliotēkā – izstāžu cikls “Savējie”, lai iepazītu sava pagasta radošos, talantīgos cilvēkus. Vienā izstādē piedalījās topošais mākslinieks Raivis Konstantinovs ar savām gleznām un otrā – Laila Zaķe ar krustdūrienā izšūtām gleznām (skat.8.14.att.).

8.14.att. Topošais mākslinieks Raivis Konstantinovs un Lailas Zaķes izšūtās gleznas

Sīļukalna bibliotēkas vadītāja, uzsākot darboties Sīļukalna iedzīvotāju konsultatīvajā padomē, rudenī apzināja, apsekoja un nofotografēja visus 28 pagasta ciemu krucifiksus (*dzeravņis krysti*), tika konstatēti bojājumi un nepieciešamie atjaunošanas darbi, kas tiks veikti 2024. gadā kā brīvprātīgais darbs. Latgalē ir saglabājušies šie ceļmalu krusti, kas tradicionāli katoļticībai, pie tiem maijā notiek Maija dziedājumi.

Upmalas bibliotēka kopā ar Vārkavas novadpētniecības muzeju īstenojusi novadpētniecības ekspedīciju un apsekojusi Vārkavas puses vēl neatklātos krucifiksus: <https://www.preili.lv/lv/jaunums/banerizstade-par-varkavas-baznicu-un-varkavas-apkaimes-krucifiksiem>

Pie jauninājumiem varētu minēt arī iespēju ar **Stabulnieku** bibliotēkas starpniecību iepazīt jaunā multimākslinieka, topošā animatora Dagna Stikāna animācijas darbus, kas visiem interesentiem jebkurā sev izdevīgā laikā apskatāmi viņa laipni atvēlētajā YouTube saitē <https://youtube.com/@dagnisstikans2140?si=C3Psu1WDyhKLPPdN> Arī tā kādreiz būs vērā ņemama vēsture, ar ko Stabulnieku pagasta ļaudis pamatoti varēs lepoties, jo Dagnis ir savējais.

Pēc LNVM iesaistes platformas “Gadsimta stāsti” tiešsaistes prezentācijas (16.02.) **Rožkalnu, Rušonas** un **Sīlukalna** bibliotēku vadītājas atzīst, ka platformā pievienojušas arī savu stāstu, piemēram, Rožkalnu bibliotēkas vadītājas stāsts: <https://emuzejs.lnvm.lv/stasti/#/theme/gimene/sadzives-tradicijas-gimene-un-radu-loka/a2023-02-16-11-01-46-iveta?input=Ro%C5%BEkaln> un Sīlukalna bibliotēkas vadītājas stāsts: <https://emuzejs.lnvm.lv/stasti/#/theme/gimene/sadzives-tradicijas-gimene-un-radu-loka/a2023-03-02-10-52-19-maruta?input=Maruta%20Be%C4%8Da>. Lapā <https://emuzejs.lnvm.lv/> ikviens var ievietot savu atmiņu stāstu, gan ar padomju laika sadzīves atainojumu, gan ar mūsdienām saistīto. Tā ir iespēja atstāt vēsturisku liecību nākamajām paaudzēm.

8.6. NOVADPĒTNIECĪBAS ISTABAS

PGB struktūrvienībām nav atsevišķu novadpētniecības istabu – nav iespējas, jo nav tādu brīvu telpu. Novadpētniecības krājums izvietots atsevišķos plauktos, mapēs. Piemēram, **Rožkalnu** bibliotēkai nav novadpētniecības istabas, jo Rimicānu apkaimes novadpētniecības ekspozīcija atrodas netālajā bijušās pamatskolas ēkā un **Upmalas** bibliotēkai nav novadpētniecības istabas, jo blakus atrodas Vārkavas novadpētniecības muzejs

Stabulnieku bibliotēkas pārziņā atrodas atsevišķā telpā, pagasta pārvaldes ēkā (2. stāvā), izvietotais un interesentiem aplūkojamais slēgtās Dravnieku skolas muzeja krājums. Tā kā skola ir slēgta un telpas apkures sezonā netiek apkurinātas, muzeja materiāli tika pārvietoti no skolas telpām uz pagasta pārvaldes ēku. Skolas muzeja krājuma istabas iekārtošana un vienību uzskaitē nav pabeigta, ir tikai uzsākts šis process. Oficiāla digitalizācija nav uzsākta, ir krājuma popularizēšana digitālajā vidē, bibliotēkas sociālo tīklu lapās.

8.7. NOVADPĒTNIECĪBAS DARBA PROBLĒMAS UN TO RISINĀJUMI

Bibliotēkas iespējas iegūt pēc iespējas vairāk materiālu ir ierobežotas gan laika trūkuma, gan iespējamo palīgu trūkuma dēļ. Diemžēl nākas aprobežoties ar to, ko var izdarīt viena cilvēka spēkiem, bet visvairāk žēl neizmanto tu iespēju. Restaurēt un pēfīt var tikai to, kas ir kaut kādā formātā saglabāts, nevar atgriezt zaudētos dzīvesstāstus. Kā problēmu varētu minēt ierobežoto laiku aktivitātēm novadpētniecībā, bet risinājums būtu iedzīvotāju iesaiste novadpētniecības materiālu vākšanā.

Joprojām lielākā problēma, ar ko saskaras bibliotēkas darbinieki novadpētniecības darbā, ir pagasta iedzīvotāju, tai skaitā bibliotēkas lietotāju, pierunāšana fiksēt savas vēsturiskās vai citas tematiskās ar pagasta apkaimi saistītās liecības vai nu pierakstos vai audio / video ierakstā. Pat ar novadpētniecību saistīto bibliotēkas rīkoto pasākumu laikā dalībnieki ļaunas iemūžināt sevi fotogrāfijās, taču kategoriski atsakās no video/audio ierakstīšanas. Diemžēl senioru paaudzei tas ir raksturīgi atšķirībā no jaunākajām paaudzēm, kuri teju dzīvo digitālajā vidē. Atsevišķos gadījumos izlīdz bērni, mazbērni, pierakstot vecāko ģimenes locekļu pieredzējumu drukātā formātā, kas ir noderīgi jaunākajai paaudzei, rosinot viņos interesi par savu dzimtu, dzimto pusi, par senču tradīcijām un to saglabāšanu.

8.8. GALVENIE SECINĀJUMI PĀRSKATA PERIODĀ, NĀKOTNES PROGNOZES, VAJADZĪBAS

Secinājumi: Nepieciešams organizēt novadpētniecības ekspedīciju ar vizuālo dokumentāciju.

Nākotnes prognozes: Darbs pie novadpētniecības materiāliem jāturpina, jo pamazām senās prasmes tiek aizmirstas un ikdienā nepielietotas, līdz ar to ies zudībā.

Vajadzības: Jāatrod šim darbam laiks, jo materiālu vākšana ir ļoti darbietilpīgs process.

2024. gadā PGB struktūrvienībām plānots pievērsties aktīvākam darbam ar novadpētniecības materiāliem (to popularizēšana, digitalizēšanas uzsākšana).

9. PROJEKTI

9.1. PROJEKTU APKOPOJUMS

PGB struktūrvienības iesaistījās citu organizāciju rakstītajos projektos (skatīt [9.2. nodaļu](#)), bet pašu rakstīti projekti aplūkojami skatīt 9.1. tabulā.

9.1. tabula “PGB struktūrvienību projektu apkopojums”

Projekta nosaukums	Finansētājs	Finansējuma apjoms	Projekta apraksts (t. sk. īstenošanas laika periods, rezultāti, īss kopsavilkums)	Atbalstīts/ neatbalstīts
Kopienas terase – kopīgiem mērķiem!	<i>British Council</i> Pašvaldība	2 000 eiro 3 000 eiro	Izveidot daudzfunkcionālu atpūtas vietu – vasaras estrāde kopienas, biedrības un kultūras nama pasākumiem, Rožkalnu bibliotēkas āra lasītava ar Wi-Fi pieeju, atpūtas vieta bērniem, jauniešiem un ģimenēm.	Neatbalstīts

9.2. PROJEKTU APRAKSTS

Rožkalnu bibliotēka iesniegusi projektu Izglītības iniciatīvu centra un *British Council* pārstāvniecības Latvijā organizētajam kopienu iniciatīvu konkursam “Darbīgās kopienas Latgalē – 2023”. Projekta veiksmīgākai sagatavošanai un iesniegšanai kopā ar biedrības “Vārkavas novada pensionāri” pārstāvjiem tika izietas apmācības, bet projekts netika atbalstīts.

PGB struktūrvienības atbalstīja citu iestāžu projektus.

Laikā pirms Ziemassvētkiem vides aizsardzības organizācija “Zaļā brīvība” akcijas “Diena bez iepirkšanās” ietvaros rosināja nevalstiskās organizācijas un aktīvos iedzīvotājus radīt dāvanas pašu rokām, pavadīt laiku jēgpilnās sarunās, kopā rīkot pasākumus, doties dabā vai palīdzēt citiem. Aizkalnes sabiedriskais centrs sadarbībā ar **Aizkalnes** bibliotēku un iedzīvotāju konsultatīvo padomi pieteica savu ideju projektam “Dāvināsim viens otram prieku!” un ieguva finansiālu atbalstu pasākumu rīkošanai. Pagasta iedzīvotāji un citi interesenti tika aicināti darboties 2 meistarklasēs, kur tika izgatavoti un iesaiņoti eglīšu rotājumi no vaska un parafīna sveču atlikumiem (skat. 9.1.att.). Otrajā nodarbībā no lietotiem audumiem un to atgriezumiem tika izgatavotas skaistas Ziemassvētku zeķes dāvanām. Šajā ideju konkursā iegūtais papildus finansējums izmantots, rīkojot tikšanos ar radošām novadniecēm – māksliniecēm un dziesminiecēm Džeinu Gavari un dzejas rindu autori Līgu Pastari (skat. 9.2.att.).

9.1.att. “Dāvināsim viens otram prieku”

9.2.att. Džeina Gavare un Līga Pastare apbūra aizkalniešus ar dzeju un mūziku

Biedrība Ģimeņu atbalsta centrs “Puķuzirnis”: ESF projekta “Veselības veicināšanas un slimības profilakses uzlabošanas pasākumi Riebiņu apvienības pārvaldes teritorijā” ietvaros **Riebiņu** bibliotēkā notika 6 bezmaksas mākslas terapijas nodarbības pieaugušajiem, ko vadīja mākslas terapeite Natālija Rinča (skat. 9.3.att.). Nodarbību mērķis bija palīdzēt apmeklētājiem radoši izpausties, strādājot dažādās tehnikās, labāk iepazīt sevi un saņemt pozitīvas emocijas.

9.3.att. ESF projekta “Veselības veicināšanas un slimības profilakses uzlabošanas pasākumi Riebiņu apvienības pārvaldes teritorijā” bezmaksas mākslas terapijas nodarbības pieaugušajiem Riebiņu bibliotēkā

Pasākumā “Nerakstu tikai sev” janvārī Riebiņu bibliotēkā ciemojās rakstniece Luīze Pastore. Tikšanās notika PGB projekta “Rakstnieks, grāmata un es” ietvaros, ko atbalsta VKKF (skat 9.4.att.). Pasākums aizritēja omulīgā gaisotnē, skolēni uz mirkli iejutās mākslas detektīvu lomā. Pasākumu apmeklēja 30 dalībnieki.

9.4. att. Projekta “Rakstnieks, grāmata un es” tikšanās ar rakstnieci Luīzi Pastori Riebiņu bibliotēkā pasākumā “Nerakstu tikai sev”

PGB projekta “Pieskaries grāmatai – pieskaries cilvēkam” ietvaros, ko atbalsta VKK, **Riebiņu** bibliotēkā notika 3 tikšanās ar autoriem, kurās viesojās Riebiņu vidusskolas skolēni:

- “Ar mājas sajūtu sirdī” ar vjetnamiešu izcelsmes mākslinieku Kao Vjetu Ngujenu (skat. 9.5.att.). Skolēniem bija iespēja uzdot jautājumus un dzirdēt vjetnamiešu valodu. Pasākumu apmeklēja 40 dalībnieki;
- “Rakstīt, lai sajustu” ar fantāzijas grāmatu autori Agnesi Pastari. Izzinošais jaunās rakstnieces stāstījums ļāva skolēniem iepazīt autores personību, izzināt fantāzijas žanra literatūru un uzdot sev interesējošus jautājumus (skat. 9.6.att.). Pasākumu apmeklēja 40 dalībnieki;
- “Kā tikt galā ar pasauli?” ar grāmatas "Dzimtas asinis" autoru Lauri Gundaru un Mariannu Lapiņu. Jaunieši caur grāmatas vēstījumu ieguva priekšstatu kā tikt galā ar nesaprotamo pasauli, kas mums ir apkārt un ieskatījās aizraujošajā mākslas pasaulē (skat. 9.7.att.). Pasākumā piedalījās 32 dalībnieki.

9.5.att. Projekta “Pieskaries grāmatai – pieskaries cilvēkam” tikšanās ar vjetnamiešu izcelsmes mākslinieku Kao Vjetu Ngujenu Riebiņu bibliotēkā

9.6.att. Projekta “Pieskaries grāmatai – pieskaries cilvēkam” tikšanās ar fantāzijas grāmatu autori Agnesi Pastari Riebiņu bibliotēkā

9.7.att. Projekta “Pieskaries grāmatai – pieskaries cilvēkam” tikšanās ar grāmatas “Dzīmtas asinis” autoriem Lauri Gundaru un Mariannu Lapiņu Riebiņu bibliotēkā

Sīļukalna bibliotēka popularizēja un aktīvi ņēma dalību Sīļukalna Pēterdienas netradicionālo sporta spēļu rīkošanā un dažādu sporta disciplīnu tiesāšanā. Pasākums bija kā noslēdzošais projektā “Iedzīvotāji veido vidi”, kad tika labiekārtots sporta laukums, atjaunots volejbola laukums, iegādāts inventārs. Šo projektu realizēja biedrība “Saulrozītes”, sadarbībā ar Sīļukalna aktīvākajiem jauniešiem.

9.3. PĀRDOMAS, SECINĀJUMI PAR DARBU AR PROJEKTIEM

Rožkalnu bibliotēkas vadītāja secinājusi, ka lai uzrakstītu labu projektu vajag daudz mācīties un izprast, kā veiksmīgāk formulēt galveno domu. Jābūt arī ļoti labai, inovatīvai idejai.

Kopumā sabiedrībā vērojama vāja interese par līdzdalību sabiedriskās aktivitātēs, kas tiek pamatota ar citu, pietiekami komfortablu personiskā laika pavadīšanas izvēli.

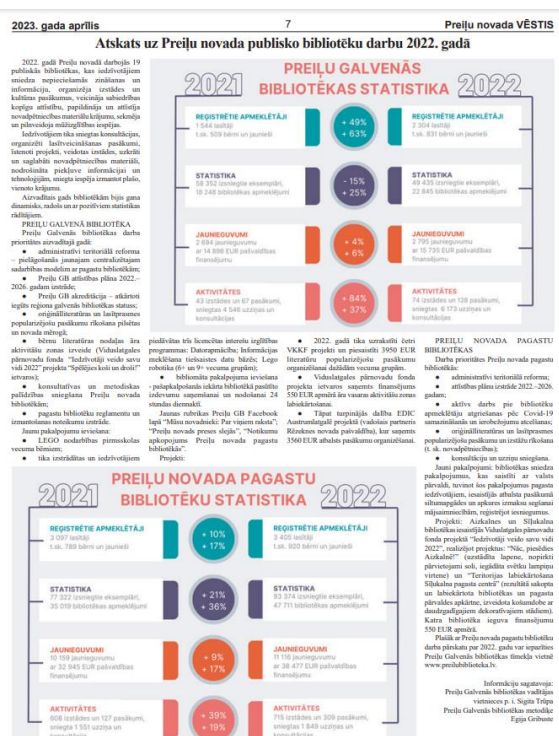
10. PUBLICITĀTE

Pieaugot sabiedrības informacionālajām vajadzībām un interesēm, bibliotēka attīsta un pilnveido savus piedāvātos pakalpojumus un par tiem informē sabiedrību – pasākumos, izstādēs, ekskursijās, bibliotekārajās stundās un internetvidē.

10.1. BIBLIOTĒKAS TĒLA VEIDOŠANA, PUBLICITĀTE, SABIEDRĪBAS INFORMĒŠANA PAR BIBLIOTĒKAS FUNKCIJĀM, PAKALPOJUMIEM

Informācija par bibliotēku darbību ir pieejama sociālajos tīklos, PGB mājas lapā, Latvijas kultūras datu portālā, Preiļu novada pašvaldības mājaslapā un bieži vien arī pagasta centrā uz ziņojumu dēļiem.

Jau kā tradīcija izveidojusies bibliotēku statistisko atskatu sniegšana ar pēdējo 2 gadu datu salīdzinājumu: PGB mājaslapā, Preiļu novada mājaslapā <https://www.preili.lv/lv/jaunums/atskats-uz-preilu-novada-publisko-biblioteku-darbu-2022-gada> un Preiļu novada izdevumā “Preiļu novada vēstis” <https://www.preili.lv/lv/media/65334/download?attachment> (7.lpp) (skat. 10.1.att.).

10.1.att. "Preiļu novada Vēstis" Nr.4 (236) 2023. gada 24. aprīlis

Arī šajā pārskata periodā apkopoti struktūrvienībās notiekošie tematiskie pasākumi, kā piemēram, Digitālajā nedēļā, Dzejas dienās, Novembrī u.c. Afišas tika publicētas PGB mājaslapā, izvietotas uz pasākumu afišu stenda, sociālajos tīklos un Preiļu novada pašvaldības mājaslapā:

<https://www.preili.lv/lv/notikums/dzejas-dienas-preilu-novada-bibliotekas?date=0>

Tika veidots struktūrvienību koptēls – bibliotēku nedēļu laikā PGB facebook lapā tika izvietota informācija par struktūrvienībām (papildus vizuālajam attēlam pievienota informācija par bibliotēkas

dibināšanu, bibliotēkas krājumu, pieejamajiem pakalpojumiem, bibliotēkas vadītājas hobijiem, dzīves moto, mīļākajām grāmatām un novēlējums LBB 100. jubilejā) (skat. 10.2.att.);

10.2.att. Bibliotēku nedēļas publikācijas PGB facebook lapā par struktūrvienībām

Aizkalnes bibliotēka apmeklētājus pulcēja uz Mārtiņdienas tulpju stādīšanas talku (pie pašvaldības ēkas, kurā atrodas arī bibliotēka), jo Aizkalnē mīl puķes, mīl zemes darbus un savu dzimtenes stūrīti. Pēc talkas pie tējas tases savam priekam tika lasīti dzejoli (no rokas rokā nododot grāmatu “Mana tēvu zeme” un savu dzejoli izvēloties nejauši atšķirtā lappusē).

10.3.att. Aizkalnes bibliotēkas organizētā Mārtiņdienas tulpju stādīšanas talka

“Vietējās avīze” pārstāve – žurnāliste Egita Terēze Jonāne piedalījās **Vārkavas** bibliotēkas 60. jubilejas pasākumā (skat. 10.4.att.) un laikraksta Facebook lapā publicēja rakstu ar atskatu uz svinību norisi: <https://www.facebook.com/VietejaLatgalesAvize/posts/pfbid02TboQXjm5i4at1LHQ7C2jkVs9NYhWjQvFJuFiFCKTABE8LZhFERhUGm7drxbV9iR2l>

10.4.att. Vārkavas bibliotēkas 60. jubilejas pasākums

Teksts no raksta: “Vārkavas bibliotēkas vadītāja Skaidrīte Trafimova iepazīstināja ar čaklām lasītājām un nu jau pašu sarakstīto un ilustrēto grāmatu autorēm, Vārkavas pirmsskolas izglītības iestādes

"Cimdiņš" audzēknēm Agnese un Emīliju. Meitenes šogad sāks iet skolā un jau uzdāvinājušas bibliotēkai trīs savas grāmatas. Tās stāsta par dzīvniekiem, jo meitenes ļoti mīl dzīvniekus un dabu. Tikpat čakla bibliotēkas apmeklētāja ir arī Līga Lutinska. Viņa ir piecu bērnu grāmatu autore, un šobrīd ģimene vāc naudu to izdošanai."

Aglonas bibliotēka izmanto tādas publicitātes formas kā bukleti, afišas, vizītkartes, apsveikumi un ielūgumi.

Veidojot **Riebiņu** bibliotēkas tēlu un organizējot tās darbu, liela uzmanība tiek pievērsta kopienas iedzīvotāju interesēm. Tika veidoti ielūgumi un informatīvas lapaņas, kā arī izvietotas afišas novada teritorijā un uz bibliotēkas informatīvā stenda, lai aicinātu iedzīvotājus uz izstādēm, pasākumiem.

Riebiņu bibliotēka par savām aktivitātēm/izstādēm informēja arī Preiļu novada pašvaldības mājaslapā:

- <https://www.preili.lv/lv/notikums/daina-belova-zimejumu-izstade>
- <https://www.preili.lv/lv/notikums/lienes-antevicas-lelles-riebinu-biblioteka>

Riebiņu bibliotēkas publikācijas avīzē:

1. Vietējā Latgales avīze – "Izstādes "Gaismas noslēpums" afiša". 2023.gada 3.februāris
2. Vietējā Latgales avīze – "Pasākuma "Skaistākie vārdi tev" afiša". 2023.gada 3.marts

10.5.att. Riebiņu bibliotēkas publikācijas "Vietējā Latgales avīze"

Rožkalnu bibliotēkas vadītāja 2023. gadā izveidojusi bukletu, kurā atrodama informācija par Rožkalnu bibliotēkas pakalpojumiem.

10.6.att. Rožkalnu bibliotēkas jaunais buklets

Sīļukalna bibliotēka piedalījies pagasta svētku “Ar saknēm Sīļukalnā” organizēšanā, noformējuma veidošanā un vadīšanā. Pēc bibliotēkas vadītājas un biedrības “Saulrozīte” iniciatīvas iedibināta Sīļukalna pagasta svētku nominācija “Gada Sirdscilvēks”. Atzinības raksts un ziedojuma balva, tika pasniegta Sīļukalna pārvaldes vadītājai Ivetai Brokai – Kazākai.

Sīļukalna bibliotēkas vadītāja kā sekretāre iesaistījies pagasta iedzīvotāju konsultatīvajā padomē, darbojas nevalstiskajā sieviešu organizācijā “Sīļukalna Gundegas”, kas ik gadu Ziemassvētkos brīvprātīgi apdāvina vientuļos Sīļukalna seniorus, dzied vokālajā sieviešu ansamblī “Aicinājums”, ar kuru rudenī viesojās Zviedrijā – Taras pilsētas iedzīvotāju kopienas koncertos luterāņu baznīcās, par mieru un satiecību visā pasaulē.

Galēnu pamatskolas bibliotēkare piedalījās Latvijas Bibliotēku portāla Bibliotekāru aptaujā “Virtuālās vides uzvaras gājiens kā viena no attīstības tendencēm” <https://www.biblioteka.lv/bibliotekaru-aptauja-virtualas-vides-uzvaras-gajiens-ka-viena-no-attistibas-tendencem/> ar viedokli: “Virtuālās vides loma pilnveidosies noteikti, jo daudzu apstākļu dēļ arī bibliotēkām jāmeklē iespējas, kā sadarboties ar saviem lasītājiem un kļūt pieejamākiem jebkurā situācijā”.

10.2. BIBLIOTĒKAS INFORMĀCIJA TĪMEKLĪ

PGB struktūrvienības savu darbu popularizējušas sociālajā tīklā Facebook (skatīt 10.1. tabulu).

10.1. tabula “PGB struktūrvienību aktivitāte sociālajā tīklā Facebook”

Bibliotēka	Saturvienību skaits 2022	Sekotāju skaits 2022	Saturvienību skaits 2023	Sekotāju skaits 2023
Aglonas	31	245	136	341
Aizkalnes	21	179	48	232
Ārdavas	82	202	149	255
Galēnu	11	236	20	768
Kastīres	98	160	96	255

Līču	76	42	46	66
Pelēču	77	427	84	472
Riebiņu	335	1 028	314	1 125
Rožkalnu	nedarbojās	nedarbojās	79	535
Rušonas	36	784	58	967
Saunas	15	39	41	79
Silajāņu	nedarbojās	nedarbojās	2	70
Stīlukalna	15	434	16	657
Smelteru	nedarbojās	nedarbojās	nedarbojās	nedarbojās
Stabulnieku	435	468	173	521
Upmalas	nedarbojās	nedarbojās	26	868
Vanagu	nedarbojās	nedarbojās	7	12
Vārkavas	nedarbojās	nedarbojās	6	25
KOPĀ:	1 232	4 244	1 301	7 248

Aglonas bibliotēkas populārākais Facebook ieraksts: “Irēnas Kudiņas gleznu izstāde” ar 76 patīk atzīmēm un 12 komentāriem, kā arī 80 cilvēki ir dalījušies ar ierakstu.

Riebiņu bibliotēka ir arī draugiem.lv (398 sekotāji un 298 ieraksti, populārākais: “Nacionālā skaļās lasīšanas sacensība 2023” – 365 skatījumi) un Youtube (33 sekotāji un 19 ieraksti). Populārākais Facebook ieraksts: Ritas Boļšakovas radošo darbu izstāde “Jautrās Lieldienas” ar 55 skatījumiem un 5 komentāriem, 51 cilvēks dalījies ar šo ierakstu., sasniegta auditorija – 3131.

Rožkalnu bibliotēka Facebook profilu izveidojusi februārī un populārākais ieraksts bijis ar 40 patīk atzīmēm, kā arī 16 cilvēki ir dalījušies ar ierakstu “Ziemassvētki novembrī? Kāpēc gan ne!”.

Rušonas bibliotēkas populārākais ieraksts: Preiļu novada domes un PGB bibliotēkas vadības tikšanās ar Rušonas pagasta Aglonas stacijas iedzīvotājiem, par Rušonas bibliotēkas slēgšanu ar 85 patīk atzīmēm un 32 komentāri, kā arī 78 cilvēki ir dalījušies ar ierakstu.

Pelēču bibliotēkas populārākais Facebook ieraksts “Helovīna afterparty” ar 1330 skatījumiem, 84 patīk atzīmēm un 1 komentāru, kā arī 9 cilvēki ir dalījušies ar ierakstu.

Populārākais ieraksts **Saunas** bibliotēkas Facebook lapā: “Virtuālais kaķu konkurss” (skat. 10.7.att.). Dalījušies 59, patīk 78, pēc konkursa sekotāju skaits palielinājās par 18.

10.7.att. Saunas bibliotēkas virtuālais kaķu konkurss un “dalībnieki”

Stabulnieku bibliotēkas izbraukuma pasākuma “Medus sviešanas svētki Kamenītēs” atspoguļojums Facebook lapā licies pievilcīgs un atbalstāms ar “patīk” 64 bibliotēkas draugiem.

10.3. VEIKSMĪGĀKIE BIBLIOTĒKU POPULARIZĒJOŠIE PASĀKUMI

Aglonas bibliotēkas apmeklētājus uzrunāja muzikālā “Tikšanās ar multimākslinieci Džeinu Gavari”. Džeina dzejo, dzied, glezno. Pasākuma apmeklētājiem bija iespēja paklausīties Džeinas pārdomas par dzīvi, ieģrimt dziesmu burvībā, aprunāties ar mākslinieci personīgi un apskatīt izstādi.

Bibliotēku nedēļas ietvaros norisinājās **Aglonas** bibliotēkas lietotāju diskusija ar pagasta pārvaldes vadītāju Aivaru Rivaru, kuras laikā tika apskatīti svarīgākie jautājumi par pagasta problēmām, cilvēki apmainījās ar viedokļiem, idejām.

Ārdavas bibliotēkas apmeklētājiem bija sniegta iespēja iepazīties ar citu tautu kultūru, ģeogrāfiju, kulināriju pasākumā “Ceļojumu piezīmes” ar preilieti Veltu Popu, kura bija sagatavojusi interesantu prezentāciju par Kipru, Melnkalni (skat. 10.8.att.). Pasākumu ar interesi apmeklēja kupls skaits ārdaviešu.

10.8.att. Pasākums “Ceļojumu piezīmes” ar Veltu Popu Ārdavas bibliotēkā

Riebiņu bibliotēka aktīvi iesaistījās Riebiņu pagasta svētku norisē (skat. 10.9.att.). Parkā tika ierīkota telts, kurā apmeklētāji varēja piedalīties dažādās erudīcijas spēlēs un viktorīnās (“Atmini novadnieku”, “Objekti Riebiņu pagastā” un viktorīnā “Cik labi es pazīstu Riebiņu pagastu”), kā arī apskatīt gleznu

izstādi “Maļavuotuoji Rībeņūs”. Atsaucība bija ļoti liela, svētku apmeklētāji labprāt piedalījās konkursos. Par pareizām atbildēm dalībnieki saņēma pildspalvas un saldumus.

10.9. att. Riebiņu bibliotēkas piedalīšanās Riebiņu pagasta svētkos (12.08.2023.)

Riebiņu bibliotēku apmeklēja 3x3 nometnes Preiļos dalībnieki, kas bija ieradušies no Rīgas, Īrijas, Jaunzēlandes, Amerikas un citām vietām Latvijā un pasaulē (skat. 10.10.att.). Bibliotēkas darbiniecēm bija patīkami saņemt atsauksmi ar vārdiem: “Jūsu atvērtība, atsaucība, smaids dod mums prieku un enerģiju. Lai mūsu zvaigznes Latvijā mirdz mūžīgi!”

10.10.att. Preiļu 3x3 nometnes dalībnieki apmeklē bibliotēku

Rožkalnu bibliotēkā viens no veiksmīgākajiem pasākumiem bija “Alus kausu un krūžu izstāde”, kas bija daļa no Rožkalnu pagasta svētku programmas (skat. 10.11. att.). Jau iepriekš bibliotēkas profilā bija ievietots aicinājums pārskatīt savus krājumus un nogādāt krūzes un kausus uz bibliotēku. Šim lūgumam atsaucās 10 cilvēki. Pirms svētku koncerta un arī pēc apmeklētāji ienāca bibliotēkā apskatīt izstādi.

10.11. att. “Alus kausu un krūžu izstāde” Rožkalnu bibliotēkā

Rožkalnu bibliotēkas lasītāji tika aicināti piedalīties kopīga Dzejas koka veidošanā septembrī, kad uz lapiņām uzrakstītās savas mīļākās dzejas rindas tika pieliktas pie sienas pārvaldes foajē. Dzejas rindu meklēšanai varēja izmantot arī bibliotēkas dzejas krājumu. Savukārt, Patriotisma mēnesī ar latvju rakstiem apzīmētie cimdiņi tika izmantoti, lai izdekorētu telpas par godu Latvijas 105. dzimšanas dienai (skat. 10.12.att.).

10.12. att. Akcijas Rožkalnu bibliotēkā

Rušonas bibliotēkas apmeklētāji labprāt aplūko arī dažādas mākslas izstādes, kā viena no iespaidīgākajām pagājušajā gadā bija apskatāma Ines Lark gleznu izstāde "Dvēseles stāvokļi" (skat. 10.13.att.), kā viens no viņas izteikumiem par gleznām ir: *"Manās gleznās es attēloju realitāti kuru gribu pieredzēt tajā mirklī, jo gleznojot un dzīvojot krāsām līdzī dziedinās dvēsele. Gandrīz visas manas gleznas ir zīmētas ar brīvu roku, domu pavediena vadībā rodas krāsu salikumi un formas, kas mēdz harmoniski uzburt uz audekla dvēseles stāvokli... Jo vārdu daudzums ir niecīgs, lai izpaustu izjūtu nianšes, bet krāsu un formu dažādība nebeidzama.*

10.13. att. Ines Lark gleznu izstāde "Dvēseles stāvokļi"

Pelēču bibliotēkā apmeklētāju interesi izraisīja Sveču izstāde "Cik skaisti svece deg", Līgas Briedes veidoto lielformāta ziedu izstāde, Annas Backānes un Ivetas Reliņas pastmarku izstāde un Preiļu novada Labklājības pārvaldes Dienas aprūpes centra apmeklētāju darbu izstāde "Pieskārienu skartie" (skat. 10.14.att.).

10.14. att. Līgas Briedes veidoto ziedu izstāde un Annas Backānes, Ivetas Reliņas pastmarku kolekcijas izstāde Pelēču bibliotēkā

Tradicionālais Aizkalnes, Ārdavas un Pelēču bibliotēku veidotais Dzejas dienu koppasākums ir apmeklētāju iecienīts. Šogad “Rudens pieskāriens” ietvaros bija iespēja tikties ar mūziķi, vēsturnieku Arnis Slobožaņinu un dzejnieku Valentīnu Lukaševiču (skat.10.15.att.).

10.15.att. Tikšanās ar literātiem Valentīnu Lukaševiču un Arni Slobožaņinu Ārdavas bibliotēkā

Saunas bibliotēkā 2023. gads iesākās ar sirsnīgu multimākslinieces Džeinas Gavares koncertu, kurš sildīja klausītāju sirdis no smaida līdz asarām. Māksliniece dalījās pārdomās par dzīvi, par to kas viņai ir svarīgs un kas nav, par to, kā dzīvot saskaņā ar sevi, ar dabu. Pēc koncerta bibliotēkā bija apskatāma mākslinieces lielformāta gleznu izstāde (skat.10.16.att.).

10.16.att. Saunas bibliotēkas organizētais multimākslinieces Džeinas Gavares koncerts

Saunas bibliotēkas apmeklētājiem pozitīvi atsaucās par kolekciju izstādēm: monētas un etiķetes (skat. 10.17.att.), zvaniņi, Ziemassvētku pastkartes. Tā kā bibliotēka atrodas vienā ēkā ar pagasta pārvaldi, tad cilvēks ejot uz pagastu, noteikti ienāks bibliotēkā apskatīties izstādi. Kolekciju īpašnieki ir vietējie iedzīvotāji un bibliotēkas apmeklētāji, kuri bija ļoti priecīgi, ka ar šo aizraušanos iespējams padalīties ar pārējiem pagasta iedzīvotājiem un kādam tas interesē. Viena no atsauksmēm *Facebook*: Daina Bogotā 😊 jūtas fantastiski kopā ar Zita Briška šeit: Saunas pagasts.

“Atsaucoties Saunas pagasta bibliotēkas aicinājumam šodien, kopā ar Zitu, apmeklējām izstādi. Bija interesanti apskatīt lietas, kas redzētas agrā jaunībā un jau piemirstas. Paldies izstādes autoram Aivaram Strodam par uzdrīkstēšanos, par vienkāršu lietišķu saglabāšanu un apkopošanu. Ir pielikts liels darbs, lai visu sakārtotu, tā teikt, pa smuko. Atverot albūmu ieraugi sērkokciņu kastītes etiķeti un atceries, ka tieši tādu turēji rokās, kurinot krāsni pirms 30 gadiem. Un tādu lietišķu ir daudz. Nemaz nebijām iedomājušās, ka tik daudz maizītes nosaukumu ir bijis un vēl un vēl. Iesakām apmeklēt, nenožēlosiet. Un vēl arī bibliotēkas telpas skaistas, gaišas ar lielu lasāmvielas klāstu. Padomāts arī par mazajiem lasītājiem – skaista istaba tieši viņiem. Paldies bibliotēkas vadītājai Inārai par foršo uzņemšanu, iepazīstināšanu ar telpām, piedāvājot neaiziet bez lasāmvielas. Lai tik pat gaišs smaids sagaida katru apmeklētāju!”

10.17.att. Aivara Stroda monētu, etiķešu, pildspalvu kolekcija Saunas bibliotēkā

Sīļukalna bibliotēkas vadītāja uz Sīļukalna pārvaldes vadītājas atvaļinājuma laiku pildīja arī pārvaldes vadītājas aizvietotāja pienākumus, kas lika risināt pavisam atšķirīgus, darbietilpīgus pienākumus un jautājumus.

Sīļukalna bibliotēka iesaistījās ziedojumu vākšanā Ukrainas karā cietušajiem, saziēdotās adītās zeķes, konservi, medicīnas materiāli tika nogādāti Preiļu novada pašvaldībai, kas organizēja turpmāko nogādi uz Ukrainas pilsētu Ņižinu. Tāpat bibliotēkas apmeklētāji iesaistījās ziedojumu vākšanā Rīgas katoļu garīgajam semināram – tika savāktas rudens veltes, konservi un iekārtots altāris Vidsmuižas katoļu baznīcā, no kurienes saziēdotais tika nogādāts Rīgā un Preiļu novada sociālās aprūpes centros.

Vanagu bibliotēkas vadītāja 15. jūlijā piedalījās Preiļu novada “Mājas kafējnicu dienas 2023” Vanagu skolas (arī bibliotēkas) pagalmā, to apmeklēja 42 dalībnieki (t.sk. 38 ar ēdienu degustācijām). 23. septembrī Vanagos norisinājās XXIII Latvijas tautas mūzikas svētki un XIX folkloras festivāls “*Rudynōji*”. Pasaules latviešu ģimeņu saietā “3x3” dalībnieki apmeklēja Vaivodu dzimtas muzeju, ko ir izveidojis Preiļu novada Goda pilsonis – Jānis Vaivods (ilggadējs latgaliskās kultūras un tradīciju kopējs no paaudzes paaudzē, Vanagu ciema novadpētnieks, grāmatas “Vanagu vēstures lappuses” autors) un Vanagu bibliotēkas teritoriju, lai dzirdētu stāstu par personībām, kas ar saviem darbiem un sasniegumiem ir godam nesuši Vanagu – Latgales – Latvijas vārdu arī pasaulē (skat. 10.18.att.).

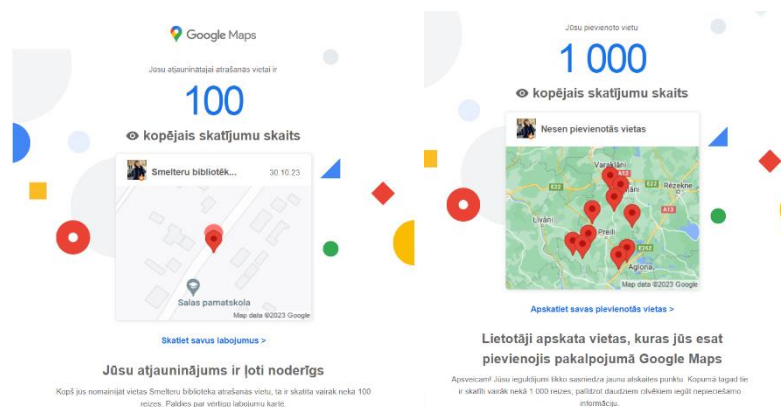
10.18. att. Pasaules latviešu ģimeņu saietā "3x3" dalībnieki pie Vanagu bibliotēkas

10.4. AR PUBLICITĀTES DARBU SAISTĪTĀS PROBLĒMAS UN TO RISINĀJUMI

Nepieciešams vēl aktīvāks darbs, izzinot jaunus ceļus, lai sasniegtu plašāku auditoriju.

Sīlukalna bibliotēka atzīst, ka aktīvākie bibliotēkas apmeklētāji ir gados vecie cilvēki, kuri ne visi lieto sociālos tīklus, tāpēc ir svarīgi, lai par bibliotēkā notiekošo viņi ir informēti. Tad nu ir jāzvana, jāatgādina, jāsūta ziņas.

Tika uzlabota bibliotēku publicitāte, atpazīstamība, jo visas bibliotēkas 30. novembrī tika ievadītas Google maps, un jau 2023. gada nogalē (mēnesi vēlāk) tika saņemta atgriezeniskā saite par sasniegtiem 1000 skatījumiem (skat. 10.19.att.).

10.19.att. PGB struktūrvienību adrešu statistika no Google maps

11. SADARBĪBAS TĪKLA RAKSTUROJUMS

11.1. SADARBĪBA AR PAŠVALDĪBU UN PAŠVALDĪBAS INSTITŪCIJĀM

Daudzviet sadarbība iezīmējusies jau citās pārskata nodaļās aprakstītajos notikumos. Daži no piemēriem atspoguļoti 11.1. tabulā.

11.1. tabula “Sadarbības vērtējums ar pašvaldību un pašvaldības institūcijām”

Bibliotēka	Sadarbības partneris	Aktivitātes
Aglonas	Aglonas kultūras nams	Sadarbība pasākumos “Jāņu nakts burvības”, “Lāpu skrējiens”, grāmatas “ <i>Lobi dorbi var byut leli un mozi</i> ” atklāšanas svētki.
	SAC “Aglona”	Grāmatu apmaiņas punkts, pasākums “Pēterdiena – saulgriežu svētku noslēguma laiks”.
Ārdavas	Pelēču pagasta pārvalde	Bibliotēkas telpu un teritorijas remonts un sakopšana, transporta nodrošinājums u.c.
Riebiņu	Riebiņu kultūras nams, vadītāja Ilze Piskunova	Muzikāli literāra atpūtas pēcpusdiena “Skaistākie vārdi Tev”. Bibliotēkas piedalīšanās Riebiņu pagasta svētku norisē ar erudīcijas spēlēm un gleznu izstādi “ <i>Maļavuotuoji Rībeņūs</i> ”.
Rožkalnu	Rožkalnu pagasta pārvalde	Foajē noformēšana atbilstoši svētkiem, dokumentu skenēšana un nosūtīšana, Lieldienu dekorāciju krāsošana. https://www.preili.lv/lv/notikums/rozkalnu-pagasta-svetki-ieligo-rozkalnos
	Rožkalnu kultūras nams	Afišu, pateicību sagatavošana pasākumiem, kultūras nama zāles dekorēšana, dalība eglīšu iedegšanas pasākumos – Upmalas, Rožkalnu un Vārkavas pagastos; svecīšu vakaru vadīšana Rožkalnu pagasta kapsētās.
Sīļukalna	Roberta Mūka muzejs Galēnos	Piedalīšanās R. Mūkam veltītajā radošo darbu konkursa “Laika joņos” vērtēšanas žūrijā.
	Sīļukalna pagasta kultūras nams	Kopā tiek plānoti un vadīti pagasta svētki, kas iedzīvotājiem ir svarīgs notikums, jo notiek katru gadu.
	Sīļukalna pagasta pārvalde	Arī bibliotēkā tiek pieņemta saistību samaksa, meklēta informācija par lietotājam nepieciešamo jautājumu, saistītu

		ar valsts pārvaldības pasākumiem. Lielākiem pasākumiem tiek izmantotas pagasta pārvaldes telpas.
Smelteru	Saunas pagasta pārvalde	Transports, saimnieciskie darījumi, novada avīzes piegāde u.c. jautājumu risināšana – palīdzība.
Stabulnieku	Roberta Mūka muzejs (vadītāja Gita Palma)	Ekskursijas laikā Stabulnieku bibliotēkas lietotāji pabija muzejā un aplūkoja izstādi “Mana un tava, jūsu un mūsu sakrālā realitāte” (skat. 11.1.att.). Tā kā lielākā daļa ekskursijas dalībnieku nebija bijuši R. Mūka muzejā, viņi neslēpa savu sajūsmu, vienlīdz pozitīvi novērtējot gan pašas telpas, gan ekspozīciju.
Stabulnieku	Stabulnieku kultūras nams	Kopīgi tiek rīkotas aktivitātes: pasākumi “Gudrās Pūces aicinājums” un “Rudens ballīte ar Helovīna piesitienu”, Stabulnieku pagasta svētkus jūlijā.

11.1.att. Stabulnieki bibliotēkas lasītāji ekskursijas laikā pie R.Mūka muzeja ēkas

SBA nodrošināšanai tiek īstenota PGB struktūrvienību savstarpējā sadarbšanās. Darbu īstenošanai struktūrvienības sadarbojas ar PGB darbiniekiem (lietvedības jautājumos ar PGB lietvedi, krājuma komplektēšanas jautājumos ar PGB krājuma un komplektēšanas speciālisti utt.).

Ja kādai no bibliotēkām ir nepieciešamas lielākas telpas izstādēm vai pasākumu organizēšanai, tad bibliotēka vienojas ar blakus esošajām iestādēm (kultūras namiem, pagasta mājām, biedrībām, skolām) par telpu izmantošanu.

Sīlukalna bibliotēkai cieša sadarbība ar Sīlukalna pagasta pārvaldi, kopā tiek svinēti svētki u.c.:
Vadītājas sagatavotais raksts: <https://www.preili.lv/lv/jaunums/silukalns-svin>

11.2. CITI SADARBĪBAS PARTNERI REĢIONĀ UN LATVIJĀ, VEIKTĀS SADARBĪBAS AKTIVITĀTES

Daudzviet sadarbība iezīmējusies jau citās pārskata nodaļās aprakstītajos notikumos. Daži no piemēriem atspoguļoti 11.2. tabulā.

11.2. tabula “Bibliotēku aktivitātes ar citiem sadarbības partneriem”

Bibliotēka	Sadarbības partneris	Aktivitātes
Aglonas	Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmijas pasniedzēji	27. februārī notika izglītojoša lekcija par latgaliešu valodu un folkloru “Valoda un runa latgaliešu folklorā” (lektore Dr. philol. Angelika Juško – Štekele). Pamatā lekcija tika veidota uz pasaku materiāla, uzzināts daudz interesanta par pasaku tapšanu, lektore uzdeva arī atjautības uzdevumus. Mērķauditorija – pamatskolas skolēni, bet lekcijā piedalījās arī pieaugušie.
	SAC “Aglona”	SAC iemītnieki apmeklēja bibliotēkas pasākumus, piemēram, https://www.preili.lv/lv/jaunums/sac-aglona-svin-saulgriezu-noslegumu
Aizkalnes	Līvānu biedrība “Baltā māja”	Ciemiņi Aizkalnē nereti vaicā pēc pavadona pa plānotajām apskates vietām, un saņem palīdzību no bibliotēkas (skat. 11.2.att.). “Baltā māja” izglītojošā pieredzes apmaiņas brauciena dalībnieki apmeklēja Jasmuižas muzeju, Jasmuižas Svētā Krusta pagodināšanas Romas katoļu baznīcu, Aizkalnes Vissvētās Dievmātes Aizmigšanas pareizticīgo baznīcu, kur saņēma skaidrojošu informāciju.
Aizkalnes	Biedrība “Sabiedriskais centrs “Aizkalne”	Bibliotēkas vadītāja ir biedrības “Sabiedriskais centrs “Aizkalne” valdes locekle, sabiedriskā centra telpās notiek bibliotēkas rīkotās izstādes un pasākumi.
Ārdavas	Rokdarbniece Inta Reča no Aglonas pagasta	Inta dalās ar savām zināšanām vadot radošās darbnīcas (adīšana, kulinārija, floristika un citi pasākumi). 2023. gadā Ārdavā bibliotēkā notikušas 6 radošās darbnīcas, piemēram, olu krāsošana ar sīpolu mizām, kurkumu, tējām, satinot marlē un ar dzijas diegiem (skat. 11.3.att.).

Kastīres	Bibliotēkas lietotājas: Karīna Grebeža, Inga Dika un Anita Zaiceva	K. Grebeža – darbnīcas “Ziemassvētku Brīnumbumbas” (skat. 11.4.att.) un “Ziemassvētku Rūķis” (skat. 11.5.att.); I. Dika – gleznošanas darbnīcas un radošo darbu izstāde; A. Zaiceva – izstāde “Dažādu pinumu groziņi – klūgu, papīra, auklu...”
Riebiņu	Preiļu novada Izglītības pārvalde	1. ES Erasmus+ programmas projekta “Nacionālie koordinatori Eiropas programmas ieviešanai Latvijas pieaugušo izglītībā” 2.Meistarklases: “Pavasara pušķi” un “Ziemassvētku dekori” (skat. 11.6.att.).
	Biedrība Ģimeņu atbalsta centrs “Puķuzirnis”	ESF projekta “Veselības veicināšanas un slimības profilakses uzlabošanas pasākumi Riebiņu apvienības pārvaldes teritorijā” ietvaros notika 6 bezmaksas mākslas terapijas nodarbības pieaugušajiem, ko vadīja mākslas terapeite Natālija Rinča.
Rožkalnu	Kalupes evaņģēliski luteriskā draudze	Paziņojumu sagatavošana par dievkalpojumiem, kapu talkām.
	Vārkavas pensionāru biedrība	Iesniegumu sagatavošana, ielūgumu, afišu, pateicību un apsveikumu izgatavošana, palīdzība darbos ar datoru.
	SDK “Dzīves virpulī”	Ielūgumi, afišas, mūzikas ierakstīšana CD vai ievietošana flash atmiņu kartē, palīdzība Starptautiskā senioru pasākuma norisē.

11.2.att. Izstāde “Seni mājsaimniecības priekšmeti” un Līvānu biedrības “Baltā māja” organizētā izglītojošā pieredzes apmaiņas brauciena dalībnieki

Līvānu biedrības “Baltā māja” organizētā izglītojošā pieredzes apmaiņas brauciena dalībniekiem bija sagatavota viktorīna par senu sadzīves priekšmetu pielietojumu. Seniori ar prieku iesaistījās atmiņās par senu darbarīku un mājsaimniecības priekšmetu pielietojumu pašu mājās. Aizkalnē tikšanās ar Aizkalnes, Līvānu un Pelēcu pensionāriem notika biedrības “Baltā māja” organizētā Mazo grantu projekta “Atbalsts līdzcilvēkiem” ietvaros.

11.3.att. Kulinārā pēcpusdiena. Lieldienu olu krāsošanas veidi. Nodarbību vadīja Inta Reča. Ciemiņi: Egita Terēze Jonāne no Vietējās Latgales avīzes

Publikācija “Vietējā Latgales Avīze”

28. martā Ārdavas bibliotēkā notika Lieldienu olu krāsošanas darbnīca. To rīkoja šīs bibliotēkas vadītāja Sandra Petrova un rokdarbu meistare Inta Reča no Aglonas.

Inta bija atvedusi sasaldētas mellenes, kurkumu, sienu olu krāsošanai, diegus, mežģīnes, marli, vaska sveci, sarkano kāpostu, sūnas, ķērpjus, papardes, gaiļbiksītes, kliņģerītes, un citus materiālus olu rotāšanai un tikko izceptu maizi cienastam, savukārt ārdavieši atnesa vārītas olas, sīpolu mizas un sviestmaizes kafijas sarunai.

Inta ieteica vairākus olu krāsošanas veidus. Piemēram, ārdavieši olas, kuras pirms tam iemērcēja aukstā ūdenī, aplīmēja ar sūnām, aptina ar auduma strēmeli vai mežģīni, vai citu auduma strēmeli, notina stipri ar krāsainu diegu. Kad olas bija izrotātas, Inta tās salika trīs katliņos ar vārošu ūdeni, kuros pirms tam bija iemests siens, sīpolu mizas un kurkuma. Pēc kāda laika olas izņēma no katliem un atdzesēja aukstā ūdenī un lika ar sienu rotātā grozā. Todien Inta pagatavoja arī veselības dzērienu no priežu skujām, vārīta ūdens un citronu sulas.

Noslēdzoties Lieldienu olu krāsošanas darbnīcai, ārdavieši un Sandra vienotās, ka jau aprīlī satiksies citā pasākumā, un tas būs izziņots iepriekš. Interesanti, ka radošās darbnīcas Ārdavas bibliotēkā iedzīvotāji apmeklē jau no 2004. gada.

Teksts un foto – Egita Terēze Jonāne, “Vietējā Latgales Avīze”

11.4.att. Karīnas Grebežas Ziemassvētku brīnumbumbu meistarklase Kastīres bibliotēkā

11.5.att. Karīnas Grebežas Ziemassvētku Rūku darbnīca Kastīres bibliotēkā

11.6.att. Meistarklase kopā ar Intu Reču "Ziemassvētku dekori" Riebiņu bibliotēkā

Pelēču bibliotēka aktīvi iesaistās vietējās kopienas dzīvē. Bibliotēkas vadītāja palīdzēja veidot video materiālu, kas bija nepieciešams, lai Pelēči varētu piedalīties "Viedais ciems" salidojumā. Salidojums notika Jaunolainē. Šajā salidojumā Pelēču ciems ieguva atpazīstamības zīmi "Ceļā uz viedo ciemu".

Sīlukalna bibliotēka sadarbojas ar Vidsmuižas un Varakļānu katoļu baznīcām – bibliotēkā katru mēnesi tiek saņemta informācija par visiem baznīcas svētkiem, svinamajām dienām un misēm, kura tiek izvietota informācijas stendā.

11.3. PĀRROBEŽU SADARBĪBA, STARPTAUTISKĀ SADARBĪBA

Pārskata periodā pārrobežu sadarbība netika īstenota.

11.4. BIBLIOTĒKU INTEREŠU AIZSTĀVĪBAS DARBS

Trīs PGB darbinieces un trīs PGB struktūrvienību darbinieces (**Aglonas, Silajāņu, Upmalas**) ir Latvijas Kultūras darbinieku arodbiedrībā, kuras mērķis ir apvienot kultūras nozarē nodarbinātos kopīgai rīcībai, lai aizstāvētu savu biedru darba, ekonomiskās, sociālās un profesionālās tiesības un intereses.

8. marta domes sēdē izskanēja lēmums par Līču un Rušonas bibliotēku slēgšanu, 17. martā plkst. 17.00 tika organizēta pašvaldības pārstāvju tikšanās Rušonas bibliotēkā ar iedzīvotājiem (ilga līdz plkst. 19.00) <https://news.lv/Vieteja-Latgales-Avize/2023/03/31/rusonas-iedzivotaji-nosargaja-savu-biblioteku>

Ieradušies bija ļoti daudz lasītāju kuriem šī tēma bija sāpīga un neizpratne liela. Facebook rakstā tika teikts: “Bērni ir mūsu nākotne, ja mēs veram tagadnei durvis ciet, tad nākotne Latvijai nevar būt labāka kā šodien. Uzklaušim viens otru, radīsim iespēju mums turēties kopā, pastāvēsim par Latgales un Latvijas nākotni, kur jau mēs esam uz iznīcības robežas, domāsim par bērniem, pensionāriem un cilvēkiem spēka gados, kuri vēl var mums ko dot un palikt savā valstī. Slēdzot vienas durvis, otras būs grūti atvērt, sāpīgi dzirdēt, bet mēs jau to redzam un dzirdam, tas nav vērsts tikai uz bibliotēkām, bet uz vispārēju likvidēšanas principu. Rušona ir lielākais pagasts Preiļu novadā un iedzīvotāju skaits nav mazs, tad kāpēc mums jāsāk jauns ceļš uz nekurieni, kuru reizēm nevaram saukt par mājām. Ticēsim, cerēsim, ka mūs kāds uzklaušīs un neļaus vērt durvis ciet, bet mēģinās vērt tikai jaunas durvis klāt!”, lai uzrunātu vadību un saglabātu bibliotēku.

Jaunums Preiļu novadā – iedzīvotāju konsultatīvās padomes, kur, piemēram, iesaistās arī Kastīres bibliotēkas vadītāja un sēdes notiek bibliotēkas telpās: <https://www.preili.lv/lv/notikums/rusonas-pagasta-iedzivotaju-konsultativas-padomes-sede> Plašāka informācija: <https://www.preili.lv/lv/jaunums/7-augusta-rusonas-pagasta-iedzivotaju-konsultativas-padomes-sedes-darba-kartiba>

Bibliotēkas iesaistās pašvaldības veiktajās iedzīvotāju aptaujās drukātā formā un palīdz izplatīt Preiļu novada informatīvo izdevumu “Preiļu novada Vēstis”.

PGB struktūrvienības risina iedzīvotāju sociālās, izklaides, izglītības jautājumus. Bibliotēku darbinieces cenšas popularizēt bibliotēkas darbu, sadarbojas ar pašvaldībām un pašvaldības iestādēm, iegulda laiku un darbu, lai par bibliotēkas aktivitātēm uzzinātu ne tikai pilsētā un novadā, bet arī reģionā. To apliecina pateicības un pozitīvās atsauksmes par bibliotēkas darbu, veiksmīgā sadarbība ar citām iestādēm.

PIELIKUMS

Pielikums Nr. 1.

KRĀJUMA KONCEPCIJA

Krājuma attīstības un komplektēšanas pamatuzdevumi:

1. turpināt darbu bibliotēku informācijas sistēmā ALISE – komplektēt, katalogizēt un apstrādāt Bibliotēkas jaunieguvumus, veikt krājuma sistematizēšanu un uzskaiti;
2. nodrošināt bibliotēkas lietotājiem brīvu literatūras un nepieciešamās informācijas saņemšanu, sniedzot bezmaksas bibliotekāros, bibliogrāfiskos un informacionālos pakalpojumus;
3. piedāvāt vispusīgu informāciju visu sabiedrības grupu attīstībai;
4. nodrošināt iespēju lasītājiem apgūt dažāda līmeņa izglītību;
5. saglabāt un popularizēt kultūras mantojumu;
6. rūpēties par mūžizglītību, nodrošinot optimālu pieeju zināšanām, kuras sniedz bibliotēku tīkls.

KRĀJUMA KOMPLEKTĒŠANAS PRINCIPI

Bibliotēkas mērķis ir nodrošināt informācijas iespēju pieejamību bibliotēkas lietotājiem.

Komplektēšanas princips

- 70% - grāmatu, audiovizuālo un citu dokumentu iegādei;
- 30% - preses izdevumu abonēšanai.

Kritēriji krājuma komplektēšanai

- daudzveidība;
- aktualitāte;
- kvalitāte;
- cena;
- lasāmība un pieprasījums;
- lasītāju intereses.

Krājuma komplektēšanas noteicošie faktori

- lietotāju pieprasījums;
- finanšu līdzekļi;
- izdevēju un tirdzniecības iestāžu piedāvājums.

Krājuma komplektēšanas avoti

- iepirkumi – grāmattirgotājs I/K Virja AK, vairumtirdzniecības bāze “Latvijas grāmata”, u.c. grāmatveikali;
- dāvinājumi (VKKF projekti, LNB projekti, privātpersonu, iestāžu un organizāciju dāvinājumi, ziedojumi);
- atvietošana – lasītāju nozaudēto izdevumu atvietošana ar identiskiem vai saturā līdzvērtīgiem;
- abonēšana – periodisko izdevumu abonēšana.

Krājuma komplektēšanas veidi

- kārtējā jaunieguvumu komplektēšana;
- retrospektīvā komplektēšana – reģistrējot un izvērtējot dāvinājumus;

- rekonplektēšana – regulāra krājuma atīrīšana no saturā novecojušiem, nolietotiem vai mazpieprasītiem izdevumiem.

Krājuma skaitliskie rādītāji katru gadu tiek statistiski apkopoti un izvērtēti.

Periodiskie izdevumi bibliotēkā tiek glabāti 3 gadus. Novadpētniecības satura izdevumus - neierobežotu laiku.

FINANSĒJUMU KRĀJUMA KOMPLEKTĒŠANAI

Finansējumu krājuma komplektēšanai nodrošina:

- Pašvaldības līdzekļi;
- dalība projektos;
- dāvinājumi, ziedojumi.

PAREDZAMĀIS BIBLIOTĒKAS KRĀJUMA SATURA RAKSTUROJUMS

IFLA/UNESCO krājuma dziļuma indikatori: *Conspectus metode*

0 – konkrēto nozari nekomplektē

1 – minimāls informācijas līmenis (fonds nodrošina nelielu informāciju par nozari vai tēmu)

2 – pamatinformācijas līmenis (krājumā ir pamatgrāmatas konkrētajā nozarē, monogrāfiju un uzziņu dokumentu krājums ir ierobežots)

3 – studiju līmenis (krājums, kas sniedz informāciju par nozari sistemātiskā veidā, koledžu un bakalaura studiju līmenis, plašs monogrāfiju un uzziņu dokumentu klāsts)

4 – pētniecības līmenis (nodrošina studijas maģistratūrā, specializēts monogrāfiju un periodisko izdevumu krājums)

5 – visaptverošs līmenis (plaši komplektēts krājums specifiski definētā zināšanu jomā, materiāli tiek komplektēti daudzās lietotajās valodās, nodrošina pieeju visa veida elektroniskajiem materiāliem)

Valodu kodi

L – dominē valsts pamatvaloda, maz vai nemaz dokumentu svešvalodās

C – papildus pamatvalodai ar atlasītiem dokumentiem arī svešvalodās

1.1.tabula “Nozaru literatūras komplektēšana”

Nozare	Bērniem		Pieaugušajiem	
	Informācijas līmenis	Valodu kods	Informācijas līmenis	Valodu kods
0 = Datorzinātne, enciklopēdijas, vārdnīcas	2	L	2	L
1 = Filozofija, psiholoģija, loģika, ētika	2	L	2	L
2 = Reliģija	2	L	2	L

30 = Sabiedriskās zinātnes	2	L	3	L
39 = Etnoloģija, folklorā	2	L	3	L
5 = Matemātika, dabaszinātnes	0		0	
61 = Medicīna	2	L	2	L
62 = Inženierzinātnes	1	L	2	L
63 = Lauksaimniecība, mežsaimniecība, zivsaimniecība	2	L	2	L
64 = Mājturība, mājsaimniecība, rokdarbi	2	L	2	L
65 = Uzņēmējdarbība, ražošanas organizēšana	2	L	2	L
69 = Celtniecība, būvniecība	2	L	2	L
7 = Māksla, mākslas vēsture	2	L	3	L
71/72 = Pilsētībūvniecība, arhitektūra	0		0	
73 = Plastiskās mākslas, tēlniecība, keramika	1	L	1	L
74 = Zīmēšana, dizains, lietišķā māksla	2	L	2	L
75/76 = Glezniecība, grafiskā māksla	1	L	1	L
77 = Fotografija, kinematogrāfija	1	L	1	L
78 = Mūzika	1	L	1	L
79 = Skatuves māksla, svētki, brīvā laika pavadīšana	2	L	2	L
796 = Sports	1	L	2	L
81 = Valodniecība	2	L	2	L

82 = Literatūrzinātne	2	L	3	L
91 = Ģeogrāfija	2	L	2	L
93/94 = Vēsture	2	L	3	L

DĀVINĀJUMU PIENĒMŠANAS POLITIKA

Katrs dāvinājums tiek vērtēts atsevišķi pēc:

- izdošanas laika (uzskaitē primāri tiks iekļauta pēdējos 3-5 gados izdotā literatūra)
- aktualitātes (paaugstināta pieprasījuma literatūra);
- izdevuma nolietojuma pakāpes;
- saturiskās vērtības (iespējams aizvietot agrāk izdotās, lasītāju nolietotās grāmatas, kuras nav pārizdotas).

REKOMPLEKTĒŠANAS POLITIKA

Krājuma rekomplektēšanas izvērtēšanas kritēriji:

- nolietotā, bojātā literatūra;
- mazizmantotā literatūra;
- liekie dubleti;
- nozaudētie izdevumi;
- saturā novecojusī literatūra.